JULIANE KOKOTT
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2022. július 14. [1]

C-201/19. P. sz. ügy

Servier SAS,
Servier Laboratories Ltd,
Les Laboratoires Servier SAS
kontra

Európai Bizottság

„Fellebbezés – Verseny – Kartellek – A szív- és érrendszeri betegségek kezelésére szánt perindopril gyógyszer piaca – A szabadalmi jogosult originális gyártó és a generikus társaságok közötti szabadalmi jogvitát egyezség útján rendező megállapodások – Potenciális verseny – Cél általi versenykorlátozás – A jogsértés időtartama – Az egységes jogsértés fogalma – Bírságok”

Tartalomjegyzék

I. Bevezetés 4

II. A jogvita előzményei 5

A. A tényállás 5

1. A jelen ügyben érintett gazdasági szereplők 5

2. A szóban forgó termék és szabadalmak 6

3. A perindoprilra vonatkozó szabadalmi jogviták és a perindopril generikus változatainak piacra vitele 7

a) Az ESZH előtti jogviták 8

b) A nemzeti bíróságok előtti jogviták 8

[1] Eredeti nyelv: francia.

4. A jelen ügyben érintett szabadalmi jogviták egyezség útján történő rendezésére irányuló, a Servier által generikus társaságokkal kötött megállapodások 9

a) A Niche/Unichemmel és a Matrixszal kötött megállapodások 9

b) A Tevával kötött megállapodás 10

c) A Lupinnal kötött megállapodás 11

B. A vitatott határozat 11

C. A megtámadott ítélet 12

III. A Bíróság előtti eljárás és a felek kérelmei 12

IV. Értékelés 14

A. A jogsértés megállapításáról 14

1. A Servier érvelésének szerkezete és elfogadhatósága 14

2. A potenciális versenyről (a második jogalap, valamint a harmadik, negyedik és ötödik jogalap első része) 15

a) A szabadalmak hatályáról a potenciális verseny elemzése során 16

b) A generikus társaságok annak ellenére fennálló valós és konkrét piacralépési lehetőségeinek elemzéséről, hogy vannak akadályok 17

1) A potenciális belépőket a piacról kizáró megállapodás fennállásáról 17

2) A generikus társaságok által tett előkészítő lépésekről és az akadályok leküzdésére irányuló szándékukról 18

3) Több akadály fennállásáról 19

c) A bizonyítási teher megoszlásáról 20

d) Az egyes érintett generikus társaságokra vonatkozó kiegészítő érvekről 23

1) Niche/Unichem és Matrix 23

2) Teva 23

3) Lupin 25

e) Következtetés 25

3. A megállapodások cél általi versenykorlátozásnak minősítéséről (az első jogalap, valamint a harmadik, negyedik és ötödik jogalap második része) 25

a) A verseny korlátozásával kapcsolatos tapasztalatról és annak „könnyen felismerhető” jellegéről 26

b) A kifizetésekről és a megállapodások állítólagos „pozitív” vagy „ambivalens” hatásairól . . . 26

1) A kifizetésekről . . . 27

2) A megállapodások állítólagos „pozitív” vagy „ambivalens” hatásairól . . . 28

c) A szóban forgó megállapodások versenykorlátozó céljának vizsgálatáról . . . 29

1) A Niche és a Matrix megállapodásokról . . . 29

2) A Teva megállapodásról . . . 32

i) A Teva megállapodás céljairól és állítólagos „ambivalens” hatásairól . . . 32

– Az állítólagos „ambivalens” vagy „versenyt támogató” hatásokról . . . 33

– A Teva megállapodás kikötéseinek állítólagosan nem káros voltáról . . . 34

ii) A kifizetésekről . . . 35

3) A Lupin megállapodásról . . . 36

i) A kifizetésről . . . 36

ii) A Lupin megállapodás kikötéseiről . . . 39

d) Következtetés . . . 41

4. A Lupin megállapodás által jelentett jogsértés befejezésének időpontjáról (az ötödik jogalap harmadik része) . . . 41

5. Egyrészt a Niche megállapodás, másrészt pedig a Matrix megállapodás elkülönülő jogsértéseknek minősítéséről (hatodik jogalap) . . . 44

B. A bírságokról . . . 47

1. A bírságokra vonatkozó, a Servier által hivatkozott téves jogalkalmazásokról (hetedik jogalap) . . . 48

a) A bűncselekmények és büntetések törvényességének elvéről . . . 48

b) Az arányosság elvéről és a jogsértések súlyának értékeléséről . . . 50

2. A Lupin megállapodás alapján a Servier-vel szemben kiszabott bírságról (az ötödik jogalap harmadik része) . . . 52

3. A bírságokra vonatkozó következtetés . . . 54

C. Közbenső következtetés . . . 54

V. A költségekről . . . 55

VI. Végkövetkeztetések 56

I. Bevezetés

1. A Generics (UK) és társai ügy,[2] valamint a Lundbeck kontra Bizottság ügy[3] után a jelen ügy, amely a Törvényszék nyolc ítélete[4] ellen benyújtott kilenc fellebbezésből álló csoport részét képezi, ismét az originálisgyógyszer-gyártó, a jelen esetben a Servier által a generikus társaságokkal kötött, szabadalmi jogviták egyezség útján történő rendezéséről szóló több megállapodás uniós versenyjog szempontjából történő értékelésére vonatkozik.

2. Amint a Generics (UK) és társai ügyben, valamint a Lundbeck kontra Bizottság ügyben is, e megállapodások olyan helyzetben jöttek létre, amelyben a szóban forgó gyógyszer hatóanyagára, a jelen esetben a perindoprilre vonatkozó szabadalom már közkinccsé vált, míg a Servier még rendelkezett az e gyógyszer egyes gyártási eljárásaira vonatkozó úgynevezett „másodlagos" szabadalmakkal.

3. A vitatott megállapodások lényegében azt biztosították, hogy a generikus társaságok, amelyek az említett gyógyszer generikus változataival kívántak piacra lépni, kötelezettséget vállalnak arra, hogy a Servier általi értékátruházások ellenében elhalasztják a piacra lépésüket.

4. A vitatott határozatban[5] a Bizottság megállapította egyrészt, hogy a Servier által a Niche/Unichemmel, a Matrixszal, a Tevával, a Krkával és a Lupinnal kötött szóban forgó megállapodások cél általi és hatás általi versenykorlátozásoknak, és ebből következően az EUMSZ 101. cikkbe ütköző jogsértéseknek minősülnek.

5. Másrészt úgy ítélte meg, hogy azok megkötése más cselekményekkel, mint például a perindopril gyógyszerhatóanyagának gyártására szolgáló technológiák megszerzésével együtt a Servier részéről a perindopril generikus társaságai e gyógyszer piacára – ahol a Servier erőfölényben volt – való belépésének késleltetésére irányuló stratégia. Következésképpen a Bizottság e magatartást az EUMSZ 102. cikk szerinti erőfölénnyel való visszaélésként szankcionálta.

2 2020. január 30-i ítélet (C-307/18, a továbbiakban: Generics [UK] és társai ítélet, EU:C:2020:52).

3 2021. március 25-i ítélet (C-591/16 P, a továbbiakban: Lundbeck kontra Bizottság ítélet, EU:C:2021:243); 2021. március 25-i Sun Pharmaceutical Industries és Ranbaxy (UK) kontra Bizottság ítélet (C-586/16 P, nem tették közzé, EU:C:2021:241); 2021. március 25-i Generics (UK) kontra Bizottság ítélet (C-588/16 P, nem tették közzé, EU:C:2021:242); 2021. március 25-i Arrow Group és Arrow Generics kontra Bizottság ítélet (C-601/16 P, nem tették közzé, EU:C:2021:244); 2021. március 25-i Xellia Pharmaceuticals és Alpharma kontra Bizottság ítélet (C-611/16 P, EU:C:2021:245); 2021. március 25-i Merck kontra Bizottság ítélet (C-614/16 P, nem tették közzé, EU:C:2021:246).

4 Az Európai Unió Törvényszékének 2018. december 12-i Servier és társai kontra Bizottság ítélete (T-691/14, a továbbiakban: megtámadott ítélet, EU:T:2018:922) (megtámadták a jelen fellebbezésben, valamint a C-176/19. P. sz. Bizottság kontra Servier és társai ügyben benyújtott fellebbezésben); 2018. december 12-i Biogaran kontra Bizottság ítélete (T-677/14, EU:T:2018:910) (fellebbezés: C-207/19 P, Biogaran kontra Bizottság); 2018. december 12-i Teva UK és társai kontra Bizottság ítélete (T-679/14, nem tették közzé, EU:T:2018:919) (fellebbezés: C-198/19 P, Teva UK és társai kontra Bizottság); 2018. december 12-i Lupin kontra Bizottság ítélete (T-680/14, nem tették közzé, EU:T:2018:908) (fellebbezés: C-144/19 P, Lupin kontra Bizottság); 2018. december 12-i Mylan Laboratories és Mylan kontra Bizottság ítélete (T-682/14, nem tették közzé, EU:T:2018:907) (fellebbezés: C-197/19 P, Mylan Laboratories és Mylan kontra Bizottság); 2018. december 12-i Krka kontra Bizottság ítélete (T-684/14, nem tették közzé, EU:T:2018:918) (fellebbezés: C-151/19 P, Bizottság kontra Krka); 2018. december 12-i Niche Generics kontra Bizottság ítélete (T-701/14, nem tették közzé, EU:T:2018:921) (fellebbezés: C-164/19 P, Niche Generics kontra Bizottság); 2018. december 12-i Unichem Laboratories kontra Bizottság ítélete (T-705/14, nem tették közzé, EU:T:2018:915) (fellebbezés: C-166/19 P, Unichem Laboratories kontra Bizottság).

5 Az EUMSZ 101. és EUMSZ 102. cikk alkalmazására vonatkozó eljárásban (AT.39612 – „perindopril [Servier]" ügy) 2014. július 9-én hozott C(2014) 4955 final bizottsági határozat (a továbbiakban: vitatott határozat).

6. A megtámadott ítéletben, valamint az érintett ügycsoportban hozott többi ítéletében a Törvényszék helybenhagyta a Bizottság elemzését a Servier által a Niche/Unichemmel, a Matrixszal, a Tevával és a Lupinnal kötött megállapodások cél általi versenykorlátozás jellegét illetően. A Törvényszék e megállapításait a Servier a jelen ügyben benyújtott fellebbezésben vitatja, amely „irányadó" ügynek minősül, az említett generikus társaságok pedig a Törvényszék rájuk vonatkozó ítéletei ellen benyújtott fellebbezéseikben támadják.

7. Ezzel szemben a Törvényszék megsemmisítette a vitatott határozatot a Servier által a Krkával kötött megállapodások cél általi és hatás általi versenykorlátozásnak minősítése, valamint a Servier részéről erőfölénnyel való visszaélés megállapítása tekintetében, mivel a Bizottság hibákat követett el az érintett piac meghatározása során.

8. A Törvényszék részéről történt ezen megsemmisítéseket a Bizottság a Bizottság kontra Servier és társai ügyben (C-176/19 P) vitatja, amelyben szintén ma ismertetem indítványomat, valamint a Bizottság kontra Krka ügyben (C-151/19 P) vitatja. Ezek az ügyek új kérdéseket vetnek fel a szabadalmi jogvitát egyezség útján rendező megállapodással egyidejűleg kötött licenciamegállapodás cél általi versenykorlátozásnak minősítésével, az ilyen megállapodás hatás általi versenykorlátozásnak minősítésével, valamint a gyógyszeripar területén az érintett piac meghatározásával kapcsolatban.

9. Ezzel szemben a jelen ügy lényegében csak a Generics (UK) és társai ügyben, valamint a Lundbeck kontra Bizottság ügyben már tárgyalt kérdéseket vet fel, ebből következően a jelen ügy összefüggésében az említett ítéletekben rögzített elvek alkalmazásáról van szó.

II. A jogvita előzményei

A. A tényállás

10. A Törvényszék a megtámadott ítélet 1–73. pontjában ismertette a jogvita előzményeit, amelyek a jelen fellebbezési eljárás szempontjából a következőképpen foglalhatók össze.

1. A jelen ügyben érintett gazdasági szereplők

11. A Servier csoport, amelyet többek között a csoport franciaországi székhelyű anyavállalata, a Servier SAS, a Les Laboratoires Servier SAS és a Servier Laboratories Ltd (a továbbiakban együtt: Servier vagy fellebbezők) alkot, gyógyszeripari társaságokat fog össze szerte a világon. A Les Laboratoires Servier egy francia gyógyszeripari társaság, amely többek között a szív- és érrendszeri betegségek kezelését szolgáló originális gyógyszerek fejlesztésére szakosodott.[6] A Biogaran a Les Laboratoires Servier generikus gyógyszerekért felelős, 100%-os tulajdonban lévő leányvállalata.[7]

6 A megtámadott ítélet 1. pontja, valamint a vitatott határozat (11) és azt követő preambulumbekezdései.

7 A vitatott határozat (14) preambulumbekezdése.

12. A Niche Generics Ltd (a továbbiakban: Niche) egy olyan generikus gyógyszerkészítmények forgalomba hozatalával és értékesítésével foglalkozó vállalkozás, amely először 60%-ban, majd 2006 óta 100%-ban a gyógyszerhatóanyagok és késztermékek kutatásával és gyártásával foglalkozó indiai Unichem Laboratories Ltd nevű gyógyszeripari társaság (a továbbiakban: Unichem) tulajdonában áll (a továbbiakban együtt: Niche/Unichem). [8]

13. A Matrix Laboratories Ltd (a továbbiakban: Matrix) egy indiai társaság, amely elsősorban gyógyszerhatóanyagokat fejleszt, gyárt és forgalmaz a generikus társaságok számára. Több részesedésszerzést követően a Mylan Inc. 2011 óta 97 és 98% közötti tőkerészesedéssel rendelkezik a Matrixban, amelyet 2011. október 5. óta Mylan Laboratories Ltd-nek neveznek. [9]

14. A Teva Pharmaceutical Industries Ltd egy multinacionális gyógyszergyártó, amely saját gyógyszergyártása és más társaságok gyógyszergyártása céljára generikus gyógyszereket és gyógyszerhatóanyagokat fejleszt, gyárt és forgalmaz. A Teva UK Ltd a Teva Pharmaceuticals Europe BV 100%-os tulajdonban álló leányvállalata, amely pedig a Teva Pharmaceutical Industries 100%-os tulajdonban álló leányvállalata (a továbbiakban együtt: Teva). A Teva a generikus gyógyszerek ágazatában működő legnagyobb globális gyógyszeripari csoportok közé tartozik. 2006. január 26-án a Teva egyesült az Ivax Europe-pal (a továbbiakban: Ivax), egy generikus gyógyszereket gyártó multinacionális gyógyszergyártóval, amely így a Teva 100%-os tulajdonban lévő leányvállalata lett. [10]

15. Az Indiában bejegyzett Lupin Ltd a Lupin csoporthoz tartozó társaságok – köztük a Lupin (Europe) Limited – anyavállalata, amely utóbbi társaság elsődlegesen a Lupin gyógyszerhatóanyagainak és késztermékeinek értékesítésével foglalkozik, de a Lupin termékeinek forgalombahozatali engedélyével kapcsolatos dokumentációra vonatkozó licenciák megadásával és a Lupin késztermékeinek az Egyesült Királyságban kis terjedelemben történő közvetlen értékesítésével is foglalkozik (a továbbiakban együtt: Lupin). [11]

2. A szóban forgó termék és szabadalmak

16. A Servier fejlesztette ki a szív- és érrendszeri gyógyászatban használt perindopril gyógyszert, amely elsősorban a magas vérnyomás és a szívelégtelenség elleni küzdelmet szolgálja. A perindopril gyógyszerhatóanyaga só formájában jelenik meg. Kezdetben az erbumin (vagy terc-butilamin) sót használták, amely a Servier által az e só szintézisére alkalmazott eljárás miatt kristályos formájú volt. [12]

17. A perindopril molekulára vonatkozó EP0049658. sz. szabadalmat 1981. szeptember 29-én jelentették be az Európai Szabadalmi Hivatalnál (ESZH). E szabadalom 2001. szeptember 29-én járt volna le, a szabadalmi oltalmat azonban az Európai Unió több tagállamában, köztük az

8 A 2018. december 12-i Niche Generics kontra Bizottság ítélet (T-701/14, nem tették közzé, EU:T:2018:921) 8. pontja; a 2018. december 12-i Unichem Laboratories kontra Bizottság ítélet (T-705/14, nem tették közzé, EU:T:2018:915) 8. pontja, valamint a vitatott határozat (31) és azt követő preambulumbekezdései.

9 A 2018. december 12-i Mylan Laboratories és Mylan kontra Bizottság ítélet (T-682/14, nem tették közzé, EU:T:2018:907) 8. és 9. pontja, valamint a vitatott határozat (27) és azt követő preambulumbekezdései.

10 A 2018. december 12-i Teva UK és társai kontra Bizottság ítélet (T-679/14, nem tették közzé, EU:T:2018:919) 8. és 9. pontja, valamint a vitatott határozat (37) és azt követő preambulumbekezdései.

11 A 2018. december 12-i Lupin kontra Bizottság ítélet (T-680/14, nem tették közzé, EU:T:2018:908) 8. pontja, valamint a vitatott határozat (23) és azt követő preambulumbekezdései.

12 A megtámadott ítélet 2. és 3. pontja, valamint a vitatott határozat (1) és azt követő, (86) és azt követő, valamint (2143) és azt követő preambulumbekezdései.

Egyesült Királyságban is 2003. június 22-ig meghosszabbították.[13] Az említett szabadalmi oltalmat Franciaországban 2005. március 22-ig, míg Olaszországban 2009. február 13-ig hosszabbították meg.[14] A magas vérnyomás kezelésére szolgáló perindopril-erbumin (2 és 4 mg) tablettákra vonatkozó forgalombahozatali engedélyt Európában 1988 és 1989 között adták meg.[15]

18. A molekula szabadalmának benyújtását követően a Servier több, a perindopril gyártására vonatkozó eljárási szabadalmat jelentett be az ESZH-hoz. A jelen eljárással érintett szabadalmak többek között az EP0308339. sz., az EP0308340. sz. és az EP0308341. sz. szabadalom (a továbbiakban: 339. sz. szabadalom, 340. sz. szabadalom, illetve 341. sz. szabadalom), amelyeket 1998-ban nyújtottak be, és amelyek 2008-ban jártak le, valamint különösen a 2001-ben bejelentett EP1296947. sz. szabadalom (úgynevezett „alfa szabadalom”, a továbbiakban: 947. sz. szabadalom). A 947. sz. szabadalom a perindopril-erbumin alfa kristályos formájára és gyártásának módszereire terjedt ki, és azt 2004. február 4-én adták meg.[16]

19. A Servier ezenkívül több uniós tagállamban is nemzeti szabadalmi bejelentést nyújtott be, például Bulgáriában, a Cseh Köztársaságban, Észtországban, Magyarországon, Lengyelországban és Szlovákiában. Ily módon a szabadalmat Bulgáriában 2006. május 16-án, Magyarországon 2006. augusztus 17-én, a Cseh Köztársaságban 2007. január 23-án, Szlovákiában 2007. április 23-án és Lengyelországban 2010. március 24-én adták meg. E szabadalmak lényegében az ESZH előtt bejelentett szabadalmaknak feleltek meg.[17]

20. 2002-től a Servier kifejlesztett egy második generációs perindoprilt, amelyet egy új sóból, argininból gyártottak, és amelyre vonatkozóan 2003. február 17-én szabadalmi bejelentést (EP1354873B) nyújtott be. E szabadalmat 2004. július 17-én adták meg, a lejáratának időpontját pedig 2023. február 17-ben rögzítették. 2006-ban megkezdték a perindopril-arginin uniós piacokra való bevezetését. E termék az első generációs termék biológiailag egyenértékű generikus változata, azonban az új só eltérő molekulasúlya miatt eltérő adagolásban értékesítik.[18] A perindopril-arginin Franciaországban 2004-ben kapott forgalombahozatali engedélyt, majd ezt követően más tagállamokban kölcsönös elismerési eljárás révén engedélyezték.[19]

3. A perindoprilra vonatkozó szabadalmi jogviták és a perindopril generikus változatainak piacra vitele

21. 2003 és 2009 között a Servier mind az ESZH, mind pedig a nemzeti bíróságok előtt részt vett a perindoprilra vonatkozó jogviták egy csoportjában. Lényegében a 947. sz. szabadalommal kapcsolatos ideiglenes intézkedés iránti kérelmekről és eljárásokról volt szó, amelyeket a Servier különböző tagállamokban indított egy sor olyan generikus társaság ellen, amelyek előkészítették a perindopril generikus változatának piacra vitelét.[20]

13 Amint azt a gyógyszerek kiegészítő oltalmi tanúsítványának bevezetéséről szóló, 1992. június 18-i 1768/92/EGK tanácsi rendelet (HL 1992. L 182., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 11. kötet, 200. o.) lehetővé tette.

14 A megtámadott ítélet 4. pontja, valamint a vitatott határozat (92) és azt követő preambulumbekezdései.

15 A vitatott határozat (98) preambulumbekezdése.

16 A megtámadott ítélet 5–8. pontja, valamint a vitatott határozat (94), (118) és azt követő, valamint (124) és azt követő preambulumbekezdései.

17 A megtámadott ítélet 8. pontja és a vitatott határozat (120) preambulumbekezdése.

18 A megtámadott ítélet 9. és 10. pontja, valamint a vitatott határozat (8), (88), (218) és azt követő preambulumbekezdései.

19 A vitatott határozat (100) preambulumbekezdése.

20 A megtámadott ítélet 11–27. pontja, valamint a vitatott határozat (129), (151) és azt követő preambulumbekezdései, (157) és azt követő preambulumbekezdései, továbbá a (156) és (201) preambulumbekezdésében található táblázatok.

a) Az ESZH előtti jogviták

22. Először is tíz generikus társaság, köztük a Niche, a Teva és a Lupin 2004-ben felszólalt az ESZH előtt a 947. sz. szabadalommal szemben e szabadalom egészének megvonása érdekében, az újdonság és a feltalálói tevékenység hiányára, valamint a találmány leírásának elégtelenségére alapított jogalapokra hivatkozva.[21]

23. 2006. július 27-én az ESZH felszólalási osztálya a Servier eredeti igénypontjainak enyhe módosítását követően megerősítette a 947. sz. szabadalom érvényességét (a továbbiakban: az ESZH 2006. július 27-i határozata). Kilenc társaság nyújtott be fellebbezést e határozattal szemben, azonban a Krka és a Lupin 2007. január 11-én, illetve február 5-én, a Servier-vel kötött megállapodásukat követően bejelentették fellebbezésük visszavonását. A 2009. május 6-i határozatával az ESZH műszaki fellebbezési tanácsa hatályon kívül helyezte az ESZH 2006. július 27-i határozatát, és megvonta a 947. sz. szabadalmat (a továbbiakban: az ESZH 2009. május 6-i határozata). Az e határozattal szemben a Servier által benyújtott felülvizsgálati kérelmet 2010. március 19-én elutasították.[22]

b) A nemzeti bíróságok előtti jogviták

24. A 947. sz. szabadalom érvényességét a generikus társaságok bizonyos tagállamok bíróságai előtt is vitatták, és a Servier ideiglenes intézkedés iránti kérelmeket terjesztett elő, amelyeket néha siker koronázott.[23] E jogviták többsége azonban a Servier és a generikus társaságok között kötött egyezségek miatt a 947. sz. szabadalom érvényességéről szóló végleges határozat meghozatala előtt befejeződött.

25. Ebben az összefüggésben mindazonáltal ki kell emelni két, a Servier és az Apotex – azaz Servier-vel az Egyesült Királyságban folyamatban lévő jogvitában részt vevő egyetlen olyan generikus társaság, amellyel a Servier nem kötött egyezséget – közötti jogvitát. E jogvitákat tehát – amelyek közül az egyik az Egyesült Királyságban, a másik pedig Hollandiában volt folyamatban – nem szakította meg egyezség útján történő vitarendezésről szóló megállapodások megkötése, és azok a későbbiekben a 947. sz. szabadalom érvénytelennek nyilvánításához vezettek.

26. Így egyrészt 2006. augusztus 1-jén a Servier a High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (patents court) (felsőbíróság [Anglia és Wales], kancelláriai kollégium [szabadalmi bíróság], Egyesült Királyság) előtt a 947. sz. szabadalommal kapcsolatos bitorlási keresetet indított az Apotexszel szemben, amely „kockázattal” vitte piacra a perindopril generikus változatát az Egyesült Királyság piacán, és javára 2006. augusztus 8-án ideiglenes intézkedést rendeltek el. Az említett szabadalom megsemmisítése iránt az Apotex által benyújtott viszontkeresetet követően azonban 2007. július 6-án érvénytelennek nyilvánították a 947. sz. szabadalmat, az ideiglenes intézkedést hatályon kívül helyezték, és az Apotex piacra lépett a generikus perindoprillal, ami az Egyesült Királyságban megnyitotta a piacot a generikus gyógyszerek számára. 2008. május 9-én fellebbezés keretében helybenhagyták a 947. sz. szabadalom érvénytelenségét megállapító határozatot.[24]

21 A megtámadott ítélet 11. és 12. pontja, valamint a vitatott határozat (158) és azt követő preambulumbekezdései.

22 A megtámadott ítélet 12. pontja, valamint a vitatott határozat (162)–(170) és (962) preambulumbekezdése.

23 A megtámadott ítélet 16–21. és 24–27. pontja, valamint a vitatott határozat (171)–(202) preambulumbekezdése.

24 A megtámadott ítélet 25. és 26. pontja, valamint a vitatott határozat (175) és azt követő preambulumbekezdései.

27. Másrészt 2007. november 13-án a Katwijk Farma, az Apotex leányvállalata a 947. sz. szabadalom holland ágának megsemmisítése iránti kérelmet nyújtott be a holland bírósághoz, és 2007. december 13-án piacra vitte generikus perindoprilját, míg a Servier ideiglenes intézkedés iránti kérelmét elutasították. 2008. június 11-én a holland bíróság a Pharmachemie, a Teva leányvállalata által indított párhuzamos bírósági eljárást követően Hollandiára vonatkozóan megsemmisítette a 947. sz. szabadalmat. [25]

28. 2008 májusától a Sandoz, egy másik generikus társaság több tagállamban is piacra vitte generikus perindoprilját. [26]

4. A jelen ügyben érintett szabadalmi jogviták egyezség útján történő rendezésére irányuló, a Servier által generikus társaságokkal kötött megállapodások

29. 2005 és 2007 között a Servier jogvitát egyezség útján rendező megállapodásokat kötött a Niche/Unichem, a Matrix, a Teva, a Krka és a Lupin generikus társaságokkal. A jelen fellebbezéssel érintett megállapodások a Servier által a Niche/Unichemmel, a Matrixszal, a Tevával és a Lupinnal kötött megállapodások.

a) A Niche/Unichemmel és a Matrixszal kötött megállapodások

30. A Niche/Unichem és a Matrix együttműködtek a perindopril generikus változatának piacra vitelében. A Matrix volt a gyógyszerhatóanyag-szállító, és a Niche/Unichem felelt a forgalombahozatali engedélyek megszerzéséért és a késztermék forgalmazásáért. [27]

31. A Niche ESZH előtti felszólalásán [28] kívül a Servier és a Niche 2004. június 25. óta perben állt a High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (patents court) (felsőbíróság [Anglia és Wales], kancelláriai kollégium [szabadalmi bíróság]) előtt a 339., 340., 341. és 947. sz. szabadalom tárgyában. Ebben az eljárásban a tárgyalást 2005. február 7-ére és 8-ára tűzték ki. A Matrix ezen eljárásban iratok benyújtásával vett részt, azonban a Servier-vel szemben nem folytatott saját peres eljárást. [29]

32. 2005. február 8-án a Servier két, egyezség útján történő vitarendezésről szóló megállapodást kötött, egyet a Niche/Unichemmel (a továbbiakban: Niche megállapodás) és egyet a Matrixszal (a továbbiakban: Matrix megállapodás). A Niche ugyanezen a napon licencia- és ellátási szerződést kötött a Biogarannal, a Les Laboratoires Servier 100%-os tulajdonában álló leányvállalattal.

33. A Servier által a Niche/Unichemmel és a Matrixszal kötött megállapodások minden olyan országra kiterjedtek, ahol fennállt a 339., 340., 341. és 947. sz. szabadalom, kivéve az Európai Gazdasági Térségben (EGT) nem tag egyik államot a Matrix megállapodás tekintetében. Ezek összefoglalva [30] azt írták elő, hogy a Niche/Unichem és a Matrix tartózkodik attól, hogy a Servier által a szabadalmait sértőnek tekintett perindoprilt gyártson vagy szállítson, valamint hogy vitassa a Servier szabadalmait.

25 A megtámadott ítélet 27. pontja, valamint a vitatott határozat (193) és azt követő preambulumbekezdései.

26 A vitatott határozat (410) preambulumbekezdése.

27 A vitatott határozat (423) és azt követő preambulumbekezdései.

28 Lásd a jelen indítvány 22. pontját.

29 A megtámadott ítélet 16. és azt követő pontjai, valamint a vitatott határozat (483) és azt követő preambulumbekezdései.

30 A részletes leírás kapcsán utalok a megtámadott ítélet 29. és azt követő pontjaira, valamint a vitatott határozat (422), (546) és azt követő preambulumbekezdéseire.

34. Ennek ellentételezéseként a Servier vállalta, hogy nem indít bitorlási kereseteket a Niche/Unichemmel és a Matrixszal szemben, és hogy egyrészt 11,8 millió font sterlinget (GBP) fizet a Niche/Unichemnek, másrészt pedig 11,8 millió GBP-t fizet a Matrixnak. Ráadásul a Biogarannal kötött megállapodás keretében a Niche vállalta, hogy átad a Biogarannak három gyógyszerre vonatkozó, a forgalombahozatali engedélyek és az egyik gyógyszerre vonatkozó francia forgalombahozatali engedély megszerzéséhez szükséges dokumentációt. Ennek ellenértékeként a Biogarannak 2,5 millió GBP összeget kellett fizetnie a Niche számára, amely még a forgalombahozatali engedélyek Biogaran általi megszerzésének elmaradása esetén sem volt visszatérítendő.

b) A Tevával kötött megállapodás

35. A Teva ESZH előtti felszólalásán kívül [31] a Servier és az Ivax 2005. augusztus 9. óta perben állt az Egyesült Királyságban a 947. sz. szabadalom tárgyában, azonban úgy határoztak, hogy az ESZH előtti felszólalási eljárásban történő végleges határozat meghozataláig felfüggesztik az eljárást. 2007. augusztus 15-én a Pharmachemie, a Teva leányvállalata a Hollandiában hatályosított 947. sz. szabadalom visszavonása iránti kérelmet nyújtott be, amelynek 2008. június 11-én helyt adtak. [32]

36. 2006. június 13-án a Servier és a Teva egyezség útján történő vitarendezésről szóló megállapodást kötött, amely kizárólag az Egyesült Királyságot érintette (a továbbiakban: Teva megállapodás). E megállapodást három évre kötötték, és további kétéves időtartamra meghosszabbítható volt.

37. Az említett megállapodás értelmében a Teva vállalta, hogy három éven keresztül kizárólag a Servier-től szerzi be az Egyesült Királyságban történő forgalmazásra szánt perindopril-erbumint. A Servier által fizetett 5 millió GBP összeg ellenében a Teva vállalta, hogy nem értékesít (a Servier által szállítottól eltérő) generikus perindoprilt, és nem vitatja a Servier szabadalmait az Egyesült Királyságban, azzal, hogy nem tiltották meg neki, hogy az ESZH előtt felszólalási eljárást indítson a vitatott szabadalmakkal szemben. Ezenkívül a Servier és a Teva megállapodott abban, hogy 2006. augusztus 1-jétől kezdve a Teva részére átalány-kártérítést fizetnek a perindopril szállításának elmaradása esetén, és a Teva ilyen esetben egyáltalán nem jogosult megszüntetni az egyezség útján történő vitarendezésről szóló megállapodást. Az ESZH 947. sz. szabadalmat megerősítő 2006. július 27-i határozatát és a High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (patents court) (felsőbíróság [Anglia és Wales], kancelláriai kollégium [szabadalmi bíróság]) által 2006. augusztus 8-án az Apotexszel szemben elrendelt ideiglenes intézkedést [33] követően a Servier átalány-kártérítési kikötést alkalmazott, és így a Teva 11 hónapon belül 5,5 millió GBP összegű ellentételezésben részesült a Servier-től a perindopril szállításának elmaradása miatt. Összességében tehát a Servier ezen egyezség keretében összesen 10,5 millió GBP-t fizetett a Teva részére. [34]

38. 2007. február 23-án a Servier és a Teva megállapodott a Teva megállapodás módosításáról, amelynek során megerősítették a kizárólagos beszerzési kötelezettség tényleges végrehajtását azáltal, hogy meghatározták az időpontot, amelytől a Teva megkezdheti a Servier által szállított

31 Lásd a jelen indítvány 22. pontját.

32 A megtámadott ítélet 20. és 21. pontja, valamint a vitatott határozat (677) preambulumbekezdése. A Pharmachemie-vel fennálló jogvitáról lásd a jelen indítvány 27. pontját.

33 Lásd a jelen indítvány 23. és 26. pontját.

34 A megtámadott ítélet 37. és azt követő pontjai, valamint a vitatott határozat (652), (741) és azt követő preambulumbekezdései.

generikus perindopril forgalmazását. A módosítás szerint ezt az időpontot vagy egyoldalúan a Servier határozza meg, vagy az a 947. sz. szabadalom visszavonása vagy lejárata időpontjának felel meg, vagy pedig annak az időpontnak, amikor az Apotex a Servier-vel fennálló jogvitájának rendezését követően megkezdi a generikus perindopril terjesztését az Egyesült Királyságban.[35] Végül a Teva – a 947. sz. szabadalom Apotexszel folytatott jogvita keretében az Egyesült Királyság tekintetében 2007. július 6-án történt érvénytelennek nyilvánítását követően – a Servier által szolgáltatott generikus perindoprillal az Egyesült Királyság piacára lépett.[36]

c) A Lupinnal kötött megállapodás

39. Az ESZH előtti felszólalása[37] mellett a Lupin 2006. október 18-án az Egyesült Királyságban hatályosított 947. sz. szabadalom érvénytelenségének megállapítása iránti keresettel fordult a brit bírósághoz, továbbá kérte az említett szabadalom bitorlása hiányának megállapítását a perindopril ezen országban általa forgalmazni kívánt generikus változata kapcsán.[38]

40. 2007. január 30-án a Servier és a Lupin egy EGT-n kívüli országot kivéve valamennyi országra kiterjedő, szabadalmi jogvitáinak egyezség útján rendezéséről szóló megállapodást kötött (a továbbiakban: Lupin megállapodás).

41. E megállapodás értelmében a Lupin vállalta, hogy nem értékesít generikus perindoprilt (a generikus perindopril Servier vagy harmadik személyek általi forgalomba hozataláig, illetve a Servier szabadalmainak megszűnéséig/érvénytelennek nyilvánításáig), és nem vitat egy sor, a Servier tulajdonában álló szabadalmat. A megállapodás ezenkívül előírta, hogy a felek „minden észszerű eszközt” igénybe vehetnek egy olyan forgalmazási megállapodás megkötése érdekében, amelynek értelmében a Servier megkezdi a perindopril Lupin részére történő szállítását a generikus perindopril Servier vagy harmadik személyek általi forgalomba hozatalát követően. Végül ilyen megállapodást nem írtak alá, és a Lupin soha nem lépett be a perindopril piacára.

42. A Servier és a Lupin egyébiránt a Lupin megállapodás keretében szellemi tulajdonjogok átruházásáról szóló megállapodást és licenciamegállapodást is kötött. E megállapodások értelmében a Servier 40 millió eurót fizetett a Lupinnak a Lupin perindoprilra vonatkozó szabadalmi bejelentéseinek megvásárlásáért, a Lupin pedig licenciát kapott a megvásárolt bejelentések vonatkozásában.[39]

B. A vitatott határozat

43. 2014. július 9-én a Bizottság elfogadta a vitatott határozatot.[40]

44. A jelen fellebbezési eljárás szempontjából jelentőséggel bír, hogy a Bizottság megállapította, hogy a Servier által a Niche/Unichemmel, a Matrixszal, a Tevával és a Lupinnal kötött megállapodások cél általi és hatás általi versenykorlátozásnak minősülnek.

35 A megtámadott ítélet 42. pontja, valamint a vitatott határozat (749), (770) és azt követő preambulumbekezdései.

36 Lásd a jelen indítvány 26. pontját, valamint a vitatott határozat (776) és azt követő preambulumbekezdéseit.

37 Lásd a jelen indítvány 22. pontját.

38 A megtámadott ítélet 24. pontja, valamint a vitatott határozat (1013) és azt követő preambulumbekezdései.

39 A megtámadott ítélet 52. és azt követő pontjai, valamint a vitatott határozat (975), (1037) és azt követő preambulumbekezdései.

40 Lásd a jelen indítvány 5. lábjegyzetét.

45. Egyébiránt a Bizottság azt is megállapította, hogy a Servier által a Krkával kötött megállapodások cél és hatás általi versenykorlátozásnak minősülnek, valamint hogy a Servier megsértette az EUMSZ 102. cikket azáltal, hogy többek között technológia megszerzése, valamint egyezség útján történő vitarendezésről szóló megállapodások útján kizárásra irányuló stratégiát dolgozott ki és valósított meg, amely a perindoprilkészítmények franciaországi, hollandiai, lengyelországi és egyesült királysági piacára, valamint a perindopril-hatóanyaggyártási technológia piacára terjedt ki.

46. Következésképpen a Bizottság megállapította, hogy a Servier megsértette az EUMSZ 101. és EUMSZ 102. cikket, és bírságokat szabott ki vele szemben e jogsértések miatt.

C. A megtámadott ítélet

47. A Törvényszék Hivatalához 2014. szeptember 21-én benyújtott keresetlevelével a Servier keresetet indított a vitatott határozat ellen. A Törvényszék előtt a Servier kérelmeit támogatta a European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations (EFPIA).

48. A Törvényszék kibővített tanácsban eljárva a megtámadott ítéletben először is megsemmisítette 1) a vitatott határozat 4. cikkét (amely megállapította, hogy a Servier a Krkával kötött megállapodások alapján megsértette az EUMSZ 101. cikket), 2) a vitatott határozat 6. cikkét (amely megállapította, hogy a Servier megsértette az EUMSZ 102. cikket), valamint 3) a vitatott határozat 7. cikke (4) bekezdésének b) pontját és (6) bekezdését (amely a Servier-vel szemben bírságokat szabott ki e két jogsértés miatt).

49. Másodszor a Törvényszék 4) csökkentette a Servier-vel szemben a vitatott határozat 2. cikkében említett, a Mátrixszal kötött megállapodás alapján az említett határozat 7. cikke (2) bekezdésének b) pontjában kiszabott bírság összegét. Harmadszor a Törvényszék 5) a keresetet az ezt meghaladó részében elutasította, negyedszer pedig 6) és 7) kötelezte a Servier-t, a Bizottságot és az EFPIA-t saját költségeik viselésére.

III. A Bíróság előtti eljárás és a felek kérelmei

50. 2019. február 28-i beadványával a Servier fellebbezést nyújtott be a megtámadott ítélettel szemben, amelyet az EFPIA továbbra is támogat.

51. Ezzel párhuzamosan, mivel a vitatott határozat többi címzettje a Törvényszék előtt pervesztes lett, ők is fellebbezéseket nyújtottak be a Törvényszéknek az említett határozattal szemben benyújtott kereseteiket elutasító ítéleteivel szemben, míg a Bizottság fellebbezéseket nyújtott be, mivel a Törvényszék megsemmisítette a vitatott határozatnak a Krkával kötött megállapodásokra és az EUMSZ 102. cikkre vonatkozó részeit. [41]

52. 2019. május 22-i beadványával az Egyesült Királyság kérte, hogy a jelen ügyben a Bizottság kérelmeinek támogatása végett beavatkozhasson. A Bíróság elnöke 2019. június 16-i határozatával megengedte a beavatkozást.

[41] Lásd a jelen indítvány 4. lábjegyzetét.

53. A Servier azt kéri, hogy a Bíróság:

– Elsődlegesen az EUMSZ 101. cikk megsértésének fennállását vitató első–ötödik jogalapra tekintettel:

  – helyezze hatályon kívül a megtámadott ítélet rendelkező részének 4., 5. és 6. pontját;

  – semmisítse meg a vitatott határozat 1. cikkének b) pontját, 2. cikkének b) pontját, 3. cikkének b) pontját és 5. cikkének b) pontját, következésképpen pedig a 7. cikke (1) bekezdésének b) pontját, (2) bekezdésének b) pontját, (3) bekezdésének b) pontját és (5) bekezdésének b) pontját, vagy pedig ennek hiányában az ügyet utalja vissza a Törvényszék elé annak érdekében, hogy az határozzon az érintett megállapodások hatásairól;

– Másodlagosan, a hatodik jogalapra tekintettel:

  – helyezze hatályon kívül a megtámadott ítélet rendelkező részének 4. és 5. pontját, amennyiben az helybenhagyta a Bizottságnak a Niche és a Matrix megállapodásokra vonatkozó elkülönülő jogsértések és halmozott bírságok fennállására vonatkozó megállapításait, következésképpen semmisítse meg a vitatott határozat 1. cikkének b) pontját, 2. cikkének b) pontját, 7. cikke (1) bekezdésének b) pontját és (2) bekezdésének b) pontját;

– Harmadlagosan:

  – helyezze hatályon kívül a megtámadott ítélet rendelkező részének 4. és 5. pontját, valamint semmisítse meg a vitatott határozat 7. cikke (1) bekezdésének b) pontját, (2) bekezdésének b) pontját, (3) bekezdésének b) pontját és (5) bekezdésének b) pontját, tekintettel a hetedik jogalap első és második részére, amely valamennyi bírság elvi alapját és összegét vitatja;

  – helyezze hatályon kívül a megtámadott ítélet rendelkező részének 5. pontját, valamint semmisítse meg a vitatott határozat 5. cikkének b) pontját és 7. cikke (5) bekezdésének b) pontját, tekintettel az ötödik jogalap negyedik részére, amely az állítólagos jogsértés időtartamára, valamint a Servier és a Lupin közötti megállapodásra vonatkozó bírság számítására vonatkozik, és ebből következően korlátlan felülvizsgálati jogkörében eljárva állapítsa meg a bírságot.

– És mindenesetre:

  – kötelezze a Bizottságot a költségek viselésére.

54. Az EFPIA azt kéri, hogy a Bíróság:

– helyezze hatályon kívül a megtámadott ítélet rendelkező részének 4., 5. és 6. pontját;

– semmisítse meg a vitatott határozat 1. cikkének b) pontját, 2. cikkének b) pontját, 3. cikkének b) pontját és 5. cikkének b) pontját, következésképpen pedig a 7. cikke (1) bekezdésének b) pontját, (2) bekezdésének b) pontját, (3) bekezdésének b) pontját és (5) bekezdésének b) pontját, vagy pedig ennek hiányában az ügyet utalja vissza a Törvényszék elé annak érdekében, hogy az határozzon az érintett megállapodások hatásairól; és

– kötelezze a Bizottságot a jelen eljárás és az elsőfokú eljárás költségeinek viselésére.

55. A Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság:

– utasítsa el a keresetet, és

– kötelezze a fellebbezőket a Bizottság részéről mind a Törvényszék, mind pedig a Bíróság előtt felmerült költségek viselésére.

56. Az Egyesült Királyság támogatja a Bizottság e kérelmeit.

57. 2021. szeptember 13-án a Bíróság felhívta a feleket, hogy terjesszék elő észrevételeiket a Generics (UK) és társai ítéletre, valamint a Lundbeck csoport kontra Bizottság ítéletekre [42] vonatkozóan.

58. A Törvényszék által a vitatott határozatra vonatkozóan hozott nyolc ítélet ellen benyújtott kilenc fellebbezés feleit 2021. október 20-án és 21-én tartott közös tárgyaláson meghallgatták észrevételeik és a Bíróság kérdéseire adott válaszaik tekintetében.

IV. Értékelés

59. A Servier azt állítja, hogy a Törvényszék tévesen hagyta helyben a Bizottság azon megállapítását, amely szerint a Niche/Unichemmel, a Matrixszal, a Tevával és a Lupinnal kötött megállapodások az EUMSZ 101. cikkbe ütköző jogsértésnek minősülnek, és hogy a Servier-vel szemben e jogsértés miatt bírságokat szabhat ki.

60. A Servier az érvelését hét jogalap mentén fejti ki, amelyek közül az első hat a jogsértések megállapítására vonatkozik (A), míg a hetedik a bírságokra (B).

A. A jogsértés megállapításáról

1. A Servier érvelésének szerkezete és elfogadhatósága

61. Első két jogalapja keretében a Servier általánosságban azt kifogásolja, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot a megállapodások versenyellenes célja (első jogalap), valamint a felek közötti potenciális verseny (második jogalap) elemzése során.

62. Ezt követően a harmadik–ötödik jogalap keretében a Servier ilyen téves jogalkalmazásokra hivatkozik a szóban forgó egyes megállapodások, vagyis a Niche és a Matrix megállapodások (harmadik jogalap), a Teva megállapodás (negyedik jogalap) és a Lupin megállapodás (ötödik jogalap) tekintetében. Ötödik jogalapjának harmadik részében a Servier ezenfelül azt állítja, hogy a Törvényszék hibákat követett el a Lupin megállapodás által megvalósított jogsértés befejező időpontjának meghatározása során.

[42] 2021. március 25-i Lundbeck kontra Bizottság ítélet; 2021. március 25-i Sun Pharmaceutical Industries és Ranbaxy (UK) kontra Bizottság ítélet (C-586/16 P, nem tették közzé, EU:C:2021:241); 2021. március 25-i Generics (UK) kontra Bizottság ítélet (C-588/16 P, nem tették közzé, EU:C:2021:242); 2021. március 25-i Arrow Group és Arrow Generics kontra Bizottság ítélet (C-601/16 P, nem tették közzé, EU:C:2021:244); 2021. március 25-i Xellia Pharmaceuticals és Alpharma kontra Bizottság ítélet (C-611/16 P, EU:C:2021:245); 2021. március 25-i Merck kontra Bizottság ítélet (C-614/16 P, nem tették közzé, EU:C:2021:246).

63. Hatodik jogalapjával a Servier másodlagosan arra hivatkozik, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot a Niche és a Matrix megállapodások elkülönülő jogsértéseknek minősítésével kapcsolatban.

64. Elöljáróban a Bizottság azt állítja, hogy az első és a második jogalap részben elfogadhatatlan, mivel a Servier elméletileg és elvontan kifogásolja a Törvényszék által állítólagosan elkövetett hibákat, anélkül hogy a megtámadott ítélet meghatározott pontjaira hivatkozna. Ráadásul a Servier már előadott és a Törvényszék által elutasított érveket ismétel meg annak kifejtése nélkül, hogy a Törvényszék milyen hibát követett el, amikor elutasította azokat.

65. E kifogások a Servier által előadott érvek egy részét illetően indokoltak nemcsak a Servier első és második jogalapja, hanem harmadik, negyedik és ötödik jogalapja összefüggésében is. Érvelésének egy részével ugyanis a Servier általános megfontolásokat ismertet, és a megtámadott ítélet számos, állítólagosan téves pontját sorolja fel, anélkül hogy alátámasztaná, hogy konkrétan miben állnak a Törvényszék által e pontokban elkövetett hibák. Hasonlóképpen, a Servier a keresetlevele több pontjában arra szorítkozik, hogy megismétli a Törvényszék előtt már előadott érveket, és utal beadványaira és a Törvényszék elé terjesztett számos mellékletükre.

66. Mindazonáltal, amint azt maga a Bizottság is elismeri, e fejtegetésektől eltekintve, amelyek ténylegesen elfogadhatatlanok, a Servier által a különböző jogalapjai keretében előadott érvek együttes olvasata azt mutatja, hogy a Servier a potenciális verseny és a megállapodások versenyellenes céljának a Törvényszék általi vizsgálatára vonatkozó általános kifogásai a szóban forgó generikus társaságokkal fennálló konkrét kapcsolatai és megállapodásai bizonyos aspektusainak a Törvényszék általi vizsgálatához kötődnek. Ebben az összefüggésben a Servier megjelöli az ítélet érintett indokait és az ezen indokokban állítólagosan elkövetett hibákat.

67. Kétségtelen, hogy ezen érvelés vizsgálatát megnehezíti az említett érveknek a fellebbezés különböző részeiben történő bemutatása. Így a potenciális versenyt illetően a második jogalapot, valamint a harmadik, negyedik és ötödik jogalap első részét együttesen kell értelmezni. Ugyanígy, ami a megállapodások versenyellenes célját illeti, az első jogalapra, valamint a harmadik, negyedik és ötödik jogalap második részére kell támaszkodni. Ugyanakkor ilyen értelmezéssel azonosíthatók a Servier által a megtámadott ítélettel szemben megfogalmazott konkrét kifogások, és el kell ismerni, hogy e tekintetben a Servier érvelése elfogadható. Ennélfogva ezt követően a Servier különböző jogalapjainak vizsgálata során az érvelésének elfogadható részét fogom megvizsgálni, azzal a pontosítással, hogy ez az érvelés gyakran a jogi minősítés és a tények értékelése közötti szürke zónában helyezkedik el.

68. E pontosításokat követően először a Servier potenciális versenyre vonatkozó érveit kell megvizsgálni (2), mielőtt áttérnénk a megállapodások versenyellenes céljára (3), a Lupin megállapodás által jelentett jogsértés befejezésének időpontjára (4), végül pedig egyrészt a Niche megállapodás, másrészt pedig a Matrix megállapodás elkülönülő jogsértéseknek minősítésére (5) vonatkozó érveire.

2. A potenciális versenyről (a második jogalap, valamint a harmadik, negyedik és ötödik jogalap első része)

69. A Servier először is azt állítja, hogy a Törvényszék három hibát követett el, amikor megvizsgálta, hogy a Servier és a generikus társaságok potenciális versenytársak voltak-e a megállapodások megkötésének időpontjában. A Törvényszék nem vette megfelelően figyelembe a szabadalmak hatályát (a), tévesen állapította meg, hogy a generikus társaságok által tett előkészítő

lépések valós kapacitást biztosítottak a piacra lépésre (b), és megfordította a bizonyítási terhet (c). Ezt követően a Servier megpróbálja felsorolni ezeket a hibákat az egyes érintett generikus társaságokkal fennálló versenyhelyzetének értékelését illetően (d).

a) A szabadalmak hatályáról a potenciális verseny elemzése során

70. A Servier mindenekelőtt arra hivatkozik, hogy a Törvényszék megsértette a szabadalmak hatályát, amikor a generikus társaságok gyors piacra lépésre vonatkozó képességének elemzése során figyelmen kívül hagyta a szabadalmi akadályokat. Még a szabadalom érvényességére és a generikus gyógyszer szabadalombitorló jellegére vonatkozó döntést megelőzően is, egy erősnek tekintett szabadalom, csakúgy mint a generikus társaságok számára a piacra lépést megtiltó ideiglenes intézkedések, hatással lehet az ilyen társaságok piacralépési képességére.

71. E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy annak vizsgálata céljából, hogy egy megállapodásban részt vevő vállalkozás potenciális versenytárs-e egy bizonyos piacon, azt kell megvizsgálni, hogy az e piacra történő belépésnek leküzdhetetlen akadályai vannak-e,[43] valamint hogy a megállapodás hiányában a szóban forgó vállalkozásnak valós és konkrét lehetősége lett volna-e arra, hogy az említett piacra lépjen, és ott már jelen lévő vállalkozásokkal versenyezzen. E vizsgálatot azon konkrét gazdasági és jogi összefüggésekre tekintettel kell elvégezni, amelyek között a szóban forgó megállapodás létrejött.[44]

72. Ennélfogva az egyrészről a közkinccsé vált hatóanyag gyártási folyamatát védő szabadalmak jogosultja, másrészről pedig az e hatóanyagot tartalmazó generikus gyógyszerekkel piacra lépni kívánó társaságok – amely jogosult e társaságokkal a jelen ügyben érintettekhez hasonló megállapodásokat kötött – közötti potenciális verseny vizsgálata során bizonyosan nem lehet elvonatkoztatni az említett szabadalmaktól, amelyek vitathatatlanul a szóban forgó gazdasági és jogi háttér részét képezik.[45]

73. Ugyanakkor ezen összefüggésben figyelembe kell venni azt is, hogy a gyógyszer gyártási folyamatára vonatkozó szabadalom érvényességének vélelme nem egyenértékű e gyógyszer olyan generikus változatai jogellenességének vélelmével, amelyekről a szabadalom jogosultja úgy véli, hogy sértik a szabadalmat. Ezzel szemben a gyártási folyamatra vonatkozó szabadalmak érvényességével, illetve a generikus gyógyszerek szabadalombitorló jellegével, vagyis azzal a kérdéssel kapcsolatos jogviták, hogy azokat a még szabadalmi oltalom alatt álló eljárások szerint állították-e elő, gyakoriak, sőt a felek közötti potenciális versenyhelyzet fennállására utaló valószínűsítő körülménynek minősülnek.[46]

74. Ebből következik, hogy ilyen körülmények között a közkinccsé vált hatóanyag gyártási eljárását védő szabadalom fennállása önmagában nem tekinthető az e hatóanyagot tartalmazó generikus gyógyszerek piacra lépése leküzdhetetlen akadályának.[47]

43 2016. január 20-i Toshiba Corporation kontra Bizottság ítélet (C-373/14 P, EU:C:2016:26, 31., 32. és 34. pont); Generics (UK) és társai ítélet (45. pont); Lundbeck kontra Bizottság ítélet (57. pont); lásd még: 2016. június 28-i Portugal Telecom kontra Bizottság ítélet (T-208/13, EU:T:2016:368, 181. pont); 2016. június 28-i Telefónica kontra Bizottság ítélet (T-216/13, EU:T:2016:369, 221. pont).

44 Generics (UK) és társai ítélet (36., 37. és 39. pont); Lundbeck kontra Bizottság ítélet (55. pont).

45 Lásd: Generics (UK) és társai ítélet (50. pont), valamint a Generics (UK) és társai ügyre vonatkozó indítványom (C-307/18, EU:C:2020:28, 83. pont).

46 Lásd: Generics (UK) és társai ítélet (48., 49., 51. és 52. pont), valamint a Generics (UK) és társai ügyre vonatkozó indítványom (C-307/18, EU:C:2020:28, 67–85. pont).

47 Generics (UK) és társai ítélet (46. pont); Lundbeck kontra Bizottság ítélet (58. pont).

75. Az ilyen szabadalom jogosultja és a piacra lépni kívánó társaságok – amely jogosult e társaságokkal a jelen ügyben szóban forgóhoz hasonló megállapodásokat kötött – közötti potenciális verseny fennállása vizsgálatának pontosan arra a kérdésre kell irányulnia, hogy a szóban forgó szabadalmi jogok fennállása ellenére e társaságoknak valós és konkrét lehetőségei voltak-e arra, hogy a megállapodások megkötésének időpontjában belépjenek a piacra. Az ilyen lehetőségek fennállását egybehangzó valószínűsítő körülmények együttese bizonyíthatja, amely többek között a generikus társaságok által tett előkészítő lépéseket, valamint a helyzet általuk és a szabadalom jogosultja általi felfogását foglalja magában. [48]

76. Márpedig a Servier állításával ellentétben a jelen ügyben a Törvényszék megfelelően elvégezte ezt a vizsgálatot a megtámadott ítélet 432. és azt követő pontjaiban (a Niche/Unichem tekintetében), 579. és azt követő pontjaiban (a Tevát érintően), illetve 718. és azt követő pontjaiban (a Lupin vonatkozásában). A Törvényszék alaposan megvizsgálta, hogy e társaságoknak valós és konkrét lehetőségei voltak-e arra, hogy belépjenek a piacra, nem csupán a Servier szabadalmai, hanem a termékeik fejlesztéséhez kapcsolódó technikai jellegű akadályok, valamint az e termékekre vonatkozó forgalombahozatali engedély megszerzéséhez kapcsolódó szabályozási jellegű akadályok ellenére is.

b) A generikus társaságok annak ellenére fennálló valós és konkrét piacralépési lehetőségeinek elemzéséről, hogy vannak akadályok

77. A fentiekből következik, hogy a Törvényszék – a Servier állításával ellentétben – nem szorítkozott arra, hogy a piacra lépés puszta szándékára vonatkozó tesztet tisztán elméleti síkon alkalmazza. A Törvényszék távolról sem a tisztán hipotetikus, a háttértől független piacralépési lehetőségekre támaszkodott, hanem, éppen ellenkezőleg, azt vizsgálta, hogy a generikus társaságok által tett konkrét lépések bizonyították-e a piacra lépés valós és konkrét lehetőségeit a Servier szabadalmainak fennállása ellenére. E vizsgálat során a Törvényszék olyan objektív elemekre támaszkodott, amelyek valós voltát a Servier nem vitatja, mint például többek között a már végrehajtott befektetések, a forgalombahozatali engedély megszerzése érdekében tett lépések és a kereskedelmi partnerekkel kötött szerződések.

78. A Servier által e tekintetben előadott különböző kifogások nem tárnak fel a Törvényszék által e vizsgálat során elkövetett téves jogalkalmazást.

1) A potenciális belépőket a piacról kizáró megállapodás fennállásáról

79. Először is, a Servier állításával ellentétben a Bíróság kifejezetten elismerte, hogy a szóban forgóhoz hasonló helyzetben a gazdasági szereplők által egy olyan megállapodás megkötése, amelynek célja, hogy az egyiküket a piacon kívül tartsák, nem csupán jelentős valószínűsítő körülménynek minősül, hanem a közöttük fennálló versenyhelyzetre vonatkozó „legmeggyőzőbb bizonyítéknak”. Ilyen valószínűsítő körülménynek minősül az is, hogy az originálisgyógyszer-gyártó értékátruházást végez egy generikus társaság javára, ez utóbbi piacra lépésének elhalasztása ellenében. E szándék ugyanis rávilágít az originálisgyógyszer-gyártó

[48] Generics (UK) és társai ítélet (42–44., 46., 50. és 55–57. pont); Lundbeck kontra Bizottság ítélet (57., 74–76. és 88. pont); lásd még: a Generics (UK) és társai ügyre vonatkozó indítványom (C-307/18, EU:C:2020:28, 83. és 86–88. pont); a Lundbeck kontra Bizottság ügyre vonatkozó indítványom (C-591/16 P, EU:C:2020:428, 59., 78. és 79. pont).

felfogására azon kockázatot illetően, amelyet az érintett generikus társaság a kereskedelmi érdekeire nézve jelent, és amely felfogás releváns a potenciális verseny fennállásának értékelése szempontjából.[49]

80. Ez éppenséggel koherens, mivel ezek az elemek pontosan azt támasztják alá, hogy a szóban forgó generikus társaságnak valós és konkrét lehetőségei vannak a piacra lépésre, és nem ütközik leküzdhetetlen akadályokba. Valóban nem hihető, hogy abban az esetben, ha a generikus társaság nem képes piacra lépni, és így nem jelent fenyegetést az originálisgyógyszer-gyártóra nézve, akkor ez utóbbi olyan megállapodást köt vele, amely arra irányul, hogy fizetés ellenében továbbra is maradjon a piacon kívül. Ennélfogva a gazdasági szereplők közötti potenciális versenyhelyzet fennállásának értékelése során e valószínűsítő körülményeket a vizsgálat ugyanazon szakaszában kell figyelembe venni ugyanazon az alapon, mint a generikus társaságok valós és konkrét piacralépési lehetőségeit és a leküzdhetetlen akadályok hiányát. Mindezek a tényezők összességükben ténylegesen olyan valószínűsítő körülmények csoportjának minősülnek, amelyekre a Bizottság támaszkodhat az olyan gazdasági szereplők közötti potenciális verseny fennállásának bizonyítása érdekében, amelyek közül az egyik már jelen van egy olyan piacon, amelyre a többiek be kívánnak lépni.

81. Ennélfogva a Törvényszéknek a megtámadott ítélet 450. pontjában szereplő azon állítása, amely szerint a Servier által a vitatott megállapodások megkötése a generikus társaságokkal releváns körülmény volt az e gazdasági szereplők közötti potenciális verseny értékelése szempontjából, egyáltalán nem téves.

2) A generikus társaságok által tett előkészítő lépésekről és az akadályok leküzdésére irányuló szándékukról

82. Ezt követően, a Servier állításaival ellentétben, a piacra lépés valós és konkrét lehetőségeinek fennállását bizonyítja az, hogy a megállapodások megkötésének időpontjában a generikus társaságok olyan elégséges előkészítő lépéseket tettek, amelyek lehetővé tették számukra, hogy belépjenek a piacra olyan határidőn belül, amely versenynyomást gyakorolhatott az originálisgyógyszer-gyártóra. Az ilyen lépések lehetővé teszik annak bizonyítását, hogy az ilyen társaságok még az originálisgyógyszer-gyártó gyártási folyamatra vonatkozó szabadalmainak fennállása esetén is eltökéltek arra, hogy belépjenek egy közkinccsé vált hatóanyagot tartalmazó gyógyszer piacára, és erre képesek is.[50]

83. Amint arra a Törvényszék a megtámadott ítélet 384., 444., 458. és 728. pontjában helyesen emlékeztetett, ebben az összefüggésben a gazdasági szereplő piacra lépésre irányuló szándéka olyan tényező, amely megerősítheti az erre való alkalmasságának megállapítását.[51] Ennélfogva a Servier nem kifogásolhatja, hogy a Törvényszék hibákat követett el a szabadalmi kockázatok generikus társaságok általi felfogásának értékelése során. Ezenfelül e pontokból, valamint a megtámadott ítélet 445. és azt követő, továbbá 729. és azt követő pontjaiból kitűnik, hogy a Törvényszék megállapította, hogy még ha el is kellene utasítani a Bizottság által annak bizonyítása érdekében előterjesztett információkat, hogy a generikus társaságok bíztak a szabadalmi jogviták kedvező kimenetelében, az e társaságok által tett technikai lépések és peres eljárások mindazonáltal a piacra lépésre irányuló szándékukat tükrözik.

49 Generics (UK) és társai ítélet (55–57. pont); Lundbeck kontra Bizottság ítélet (57. és 78. pont); 2016. január 20-i Toshiba Corporation kontra Bizottság ítélet (C-373/14 P, EU:C:2016:26, 33. és 34. pont).

50 Generics (UK) és társai ítélet (43. és 44. pont); Lundbeck kontra Bizottság ítélet (57. pont).

51 Lundbeck kontra Bizottság ítélet (74. és 75. pont).

84. A Servier kijelentéseivel ellentétben a Törvényszék helyesen ismerte fel, hogy e lépések azt mutatják, hogy e társaságokat egyáltalán nem gátolták a piacra lépés különböző szabadalmi, szabályozási és technikai akadályai, éppen ellenkezőleg, határozottan szándékukban állt azok leküzdése.

3) Több akadály fennállásáról

85. A Servier ugyanakkor azt állítja, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor a generikus társaságok, pontosabban a Niche és a Matrix szabadalmi, technikai, szabályozási és pénzügyi nehézségeit külön-külön, nem pedig összességükben vizsgálta. Még ha a nehézségek egyenként nem is voltak leküzdhetetlenek, ez nem jelentette azt, hogy e társaságok képesek voltak e nehézségek összességének leküzdésére.

86. A Bizottság szerint ezt az érvet első fokon nem hozták fel, ezért az elfogadhatatlan. Mindazonáltal, amennyiben az említett érv a Törvényszék elé terjesztett valamely jogalap kiterjesztésének minősül, és az EUMSZ 101. cikk Törvényszék általi alkalmazását kifogásolja, a Servier erre fellebbezésében hivatkozhat.[52]

87. Ennek az érvnek azonban érdemben nem lehet helyt adni.

88. Így a Törvényszék a megtámadott ítélet 442. és azt követő pontjaiban (a Niche/Unichem tekintetében), 589. és azt követő pontjaiban (a Tevát érintően) illetve 726. és azt követő pontjaiban (a Lupin vonatkozásában) elvégezte azon különböző szabadalmi, technikai, szabályozási és pénzügyi akadályok alapos és részletes vizsgálatát, amelyekkel e társaságok a Servier szerint a termékeikkel való piacra lépésük előkészítése során szembesültek. E vizsgálat során a Törvényszék megállapította, hogy az említett társaságok által e nehézségek leküzdése érdekében folyamatosan tett lépések azt mutatják, hogy ez utóbbiak nem voltak olyan leküzdhetetlen akadályok, amelyek lehetetlenné tették volna az ilyen piacra lépést.

89. Márpedig a Törvényszék ennek során számos olyan ténybeli körülményre támaszkodott, amelyet a Servier nem kérdőjelezett meg.

90. E körülmények között a Servier nem kifogásolhatja, hogy a Törvényszék nem vizsgálta meg jobban a különböző akadályokat a maguk összességében.

91. Amint azt a Bizottság helyesen állítja, a Servier nem fejti ki, hogy ezek az akadályok együttesen miért és hogyan bizonyulhattak volna leküzdhetetlennek, holott a Törvényszék az elemzése során téves jogalkalmazás nélkül jutott arra az eredményre, hogy a generikus társaságok készek voltak azokat külön-külön leküzdeni. A Servier egyébként azt sem fejti ki, hogy konkrétan miben kellett volna állnia az ilyen vizsgálatnak, és hogy az miben tért volna el a Törvényszék által lefolytatott vizsgálattól.

92. Végeredményben a Bizottság helyesen érvel azzal, hogy éppen hogy „holisztikus” megközelítést fogadott el annak bemutatásával, hogy a generikus társaságok, és különösen a Niche hogyan tettek lépéseket mind szabadalmi síkon (peres fellépések), mind pedig technikai (a technikai akadályok felszámolása), szabályozási (a nemzeti hatóságokkal a forgalombahozatali engedélyek megszerzése érdekében folytatott levelezés), illetve pénzügyi (az anyavállalattal

[52] 2010. október 14-i Deutsche Telekom kontra Bizottság ítélet (C-280/08 P, EU:C:2010:603, 25. pont); 2014. április 10-i Areva és társai kontra Bizottság ítélet (C-247/11 P és C-253/11 P, EU:C:2014:257, 114. pont).

fenntartott kapcsolatok, támogatásának megszerzése érdekében) síkon. A Törvényszék egyébként nemcsak a Bizottság által ily módon előterjesztett bizonyítékok megalapozottságát vizsgálta, hanem ráadásul elemezte a különböző síkok közötti kölcsönös függőségeket, például amikor a megtámadott ítélet 494. pontjában elutasította a Servier azon állításait, amelyek szerint a Niche pénzügyi nehézségei megakadályozták a Niche-t abban, hogy szembenézzen az eljárási és kártérítési költségek szabadalmi perekben rejlő kockázataival.

93. A generikus társaságok piacra lépése előtt fennálló akadályok átfogó elemzésének hiányára vonatkozó kifogást tehát szintén el kell utasítani.

c) A bizonyítási teher megoszlásáról

94. A Servier arra hivatkozik, hogy a Törvényszék, miután a generikus társaságok valós és konkrét piacralépési lehetőségeinek bizonyítása kapcsán megelégedett az erre irányuló lépések fennállásával, e megállapítás megcáfolása érdekében megkövetelte, hogy a Servier bizonyítsa, hogy e társaságok piacra lépése leküzdhetetlen akadályokba ütközött. Márpedig ez negatív bizonyíték megkövetelésének tekinthető *(probatio diabolica)*. Ily módon a Törvényszék megfordította a bizonyítási terhet, és megsértette azt az elvet, amely szerint a generikus társaságok valós és konkrét piacralépési lehetőségeinek fennállásával kapcsolatos bizonyítási teher a Bizottságra hárul.

95. Ez az érvelés minden alapot nélkülöz.

96. Amint azt a Törvényszék a megtámadott ítélet 386. pontjában helyesen elismerte, kétségtelenül igaz, hogy a Bizottság viseli a versenytárs piacra lépése valós és konkrét lehetőségeinek fennállásával kapcsolatos bizonyítási terhet. Mindazonáltal, amint azt a Törvényszék az említett pontban szintén helyesen elismerte, amennyiben a Bizottság olyan egybehangzó valószínűsítő körülmények együttesét gyűjtötte össze, amelyek alátámasztják a szóban forgó termék – a piacon jelen lévő piaci szereplőre való nyomásgyakorláshoz kellően rövid időn belül történő – gyártására és forgalmazására irányuló lépéseket, a Bizottság a technikai, szabályozási, kereskedelmi vagy pénzügyi nehézségekre vonatkozó ellenkező bizonyítékok hiányában az adott ügy körülményei között megfelelő mértékben bizonyította az ilyen lehetőségek fennállását.

97. A Servier véleményével ellentétben a bizonyítási teher e megosztása tökéletesen megfelel a Bíróság uniós versenyjogi jogsértésekre vonatkozó ítélkezési gyakorlatában szilárdan lefektetett elveknek. Ezekből kétségtelenül kitűnik, hogy a Bizottságra hárul az általa megállapított jogsértések bizonyítása, és azon bizonyítékok előterjesztése, amelyek alkalmasak a jogsértést alkotó tényállás fennállásának a jogilag megkövetelt módon történő bizonyítására.[53] Ennek érdekében kellőképpen pontos és egybehangzó bizonyítékokat kell előterjesztenie annak érdekében, hogy megalapozza azt a szilárd meggyőződést, miszerint az állítólagos jogsértés

[53] 1998. december 17-i Baustahlgewebe kontra Bizottság ítélet (C-185/95 P, EU:C:1998:608, 58. pont); 2012. november 22-i E.ON Energie kontra Bizottság ítélet (C-89/11 P, EU:C:2012:738, 71. pont).

bekövetkezett.[54] Ha azonban a Bizottság összegyűjti e bizonyítékokat, az érintett gazdasági szereplőknek kell hivatkozniuk a Bizottság által a jogsértés alkotóelemeinek alátámasztása érdekében előterjesztett bizonyítékok elégtelen voltára.[55]

98. Így, még ha a bizonyítási teher jogilag ezen elvek szerint vagy a Bizottságra, vagy pedig az érintett vállalkozásra hárul is, az egyik fél által hivatkozott tényállási elemek olyan jellegűek lehetnek, hogy a másik felet magyarázatra vagy igazolásra kötelezhetik, amelynek hiányában azonban megállapítható, hogy a bizonyítási teherre vonatkozó szabályoknak eleget tettek.[56]

99. Márpedig a jelen ügyben a Servier érveinek a jelen indítvány 70–93. és 108–117. pontjában elvégzett vizsgálatából éppen az következik, hogy a Törvényszék nem követett el hibákat, amikor megerősítette, hogy a Bizottság a jogilag megkövetelt módon bizonyította, hogy a generikus társaságok a megállapodások megkötésének időpontjában valós és konkrét lehetőségekkel rendelkeztek a piacra lépésre. Ennélfogva a Törvényszék azt is helyesen erősítette meg, hogy e körülmények között a Servier feladata olyan bizonyítékok előterjesztése, amelyek alkalmasak e megállapítás érvénytelenítésére.[57]

100. Közelebbről vizsgálva a Servier által a jelen ügyben előterjesztett érvelés főként a tényleges és potenciális verseny fogalmainak összetévesztésén alapul. Így a Servier téved, mivel a potenciális verseny fennállásának alátámasztásához a Bizottságnak csak azt kell bizonyítania, hogy a generikus társaságok valós és konkrét lehetőségekkel rendelkeztek az olyan határidőn belül való piacra lépésre, amely versenynyomást gyakorolhatott az originálisgyógyszer-gyártóra. Ezzel szemben egyáltalán nem követelmény, hogy bizonyossággal bizonyítsa azt is, hogy a generikus társaságok által tett lépések ténylegesen sikeresek lesznek, és hogy e társaságok ténylegesen belépnek majd az érintett piacra.[58]

101. Ugyanezen gondolatmenet mentén a Bizottságnak – a Servier állításával ellentétben – nem kell bizonyítania, hogy a generikus társaság által a piacra lépés érdekében tett lépések szükségképpen „rövid időn belül” bekövetkeznek. Ami jelentőséggel bír, az az, hogy e lépések arról tanúskodnak, hogy lehetséges a piacra való belépés olyan határidőn belül, amely lehetővé teszi a versenynyomás gyakorlását. Márpedig, amíg az ilyen lépések továbbra is fennállnak például a szabályozó hatósággal a forgalombahozatali engedély megszerzése érdekében folytatott levélváltások vagy a generikus termék jellemzői tekintetében felmerülő technikai nehézségek leküzdése érdekében tett erőfeszítések során, azok annak lehetőségét tanúsítják, hogy olyan határidőn belül lépjenek be a piacra, amely versenynyomást gyakorolhat. Ez annál is inkább igaz akkor, ha az említett lépések fennállása – a potenciális verseny fennállását bizonyító valószínűsítő körülmények csoportjának vizsgálata során – olyan bizonyítékokkal kerül szembe, amelyek arra

54 Lásd ebben az értelemben: 1984. március 28-i Compagnie royale asturienne des mines és Rheinzink kontra Bizottság ítélet (29/83 és 30/83, EU:C:1984:130, 20. pont); 1993. március 31-i Ahlström Osakeyhtiö és társai kontra Bizottság ítélet (C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 és C-125/85–C-129/85, EU:C:1993:120, 127. pont).

55 Lásd ebben az értelemben: 2004. január 6-i BAI és Bizottság kontra Bayer ítélet (C-2/01 P és C-3/01 P, EU:C:2004:2, 63. pont); 2015. június 24-i Fresh Del Monte Produce kontra Bizottság és Bizottság kontra Fresh Del Monte Produce ítélet (C-293/13 P és C-294/13 P, EU:C:2015:416, 135–140. pont); 2021. január 27-i The Goldman Sachs Group kontra Bizottság ítélet (C-595/18 P, EU:C:2021:73, 92. pont). Lásd még: 2015. június 16-i FSL és társai kontra Bizottság ítélet (T-655/11, EU:T:2015:383, 181. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

56 2009. október 6-i GlaxoSmithKline Services és társai kontra Bizottság és társai ítélet (C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P és C-519/06 P, EU:C:2009:610, 83. pont); 2010. július 1-jei Knauf Gips kontra Bizottság ítélet (C-407/08 P, EU:C:2010:389, 80. pont); 2017. január 18-i Toshiba kontra Bizottság ítélet (C-623/15 P, nem tették közzé, EU:C:2017:21, 52. pont).

57 Lundbeck kontra Bizottság ítélet (78. és 79. pont).

58 Generics (UK) és társai ítélet (38. pont); Lundbeck kontra Bizottság ítélet (63., 83. és 84. pont).

utalnak, hogy az originálisgyógyszer-gyártó észleli a generikus társaságok által jelentett fenyegetést, így például, hogy e gyártó megállapodásokat kíván kötni velük a piacra lépésük késleltetése érdekében. [59]

102. Következésképpen a Servier nem állíthatja, hogy a Törvényszék hibát követett el, amikor a megtámadott ítélet 481. pontjában megerősítette, hogy a Bizottság nem adott helyt a Servier által a Niche, illetve a partnerei és az érintett nemzeti szabályozó hatóságok közötti levélváltás benyújtására vonatkozóan megfogalmazott kérelemnek. Téves ugyanis az az állítás, hogy a Bizottságnak az e hatóságokhoz intézett kérdések révén értékelnie kellett volna a Niche sikerének esélyeit arra vonatkozóan, hogy a forgalombahozatali engedély megszerzésével kapcsolatos szabályozási akadályokat leküzdheti.

103. A Bizottságnak ugyanis nem kell értékelnie a generikus társaság által a nemzeti hatóságok előtt indított forgalombahozatali engedély iránti eljárás sikerének esélyeit vagy várható kimenetelét. Elegendő, ha az ilyen társaság által annak érdekében tett konkrét lépésekre hivatkozik (a forgalombahozatali engedély iránti kérelem benyújtása, az érintett szabályozó hatósággal való levelezés), hogy forgalombahozatali engedéllyel rendelkezzen olyan határidőn belül, amely versenynyomást gyakorolhat az originálisgyógyszer-gyártóra. [60] E tekintetben a forgalombahozatali engedély megszerzésének késedelme egyáltalán nem bizonyítja, hogy a generikus társaság már nem képez potenciális versenyforrást, különösen ha az említett társaság – a jelen ügyben érintett társaságokhoz hasonlóan – lépéseket tesz a késedelmet okozó nehézségek megoldása érdekében (lásd a jelen indítvány 109. pontját).

104. Ebben az összefüggésben az arra alapított érv, hogy a generikus társaságok és nem a Servier van a legalkalmasabb helyzetben azon esetleges nehézségek megállapítására, amelyekkel többek között a forgalombahozatali engedély iránti kérelmeik kapcsán szembesültek, szintén nem alkalmas annak bizonyítására, hogy a bizonyítási teher a Servier hátrányára megfordul. Ugyanis az ilyen értelmű érvelés is abból a téves előfeltevésből indul ki, amely szerint a potenciális verseny fennállásának bizonyításához kétséget kizáróan bizonyítani kell, hogy a generikus társaságok által tett lépések sikeresek lettek volna, és hogy ahhoz, hogy érvénytelenné tegyék a potenciális verseny fennállására vonatkozó megállapítást, elegendő ebben az összefüggésben nehézségekre vagy késedelmekre hivatkozni.

105. Márpedig, amint az bizonyítást nyert, ellentétben a Servier állításával, mindaddig, amíg a generikus társaságok továbbra is lépéseket tesznek a szabályozó hatóságoknál, és az esetleges nehézségek miatt nem hagynak fel azokkal, e társaságok továbbra is bizonyítják határozott szándékukat és képességüket a piacra lépésre. Ennélfogva a generikus társaságok és a szabályozó hatóságok közötti levelezés, még ha fel is tételezzük, hogy nehézségekre utal, nem cáfolhatta volna meg a potenciális verseny fennállására vonatkozó megállapítást.

106. Végeredményben és mindenesetre a megtámadott ítélet 481. pontjából az következik, hogy a Servier a Bizottság előtti közigazgatási eljárás során hozzáfért a Niche által benyújtott levelezések tartalmát összefoglaló táblázathoz, amelyből kitűnt, hogy a nemzeti szabályozó hatóságok által azonosított problémák nem akadályozták meg a Niche-t abban, hogy azokra választ adjon, sem pedig a forgalombahozatali engedélyre irányuló eljárás folytatását.

107. Ennélfogva a bizonyítási teher megfordítására, valamint a megfelelő ügyintézéshez való jog megsértésére alapított érvelést szintén el kell utasítani.

[59] Lásd a jelen indítvány 75. és 79–81. pontját.

[60] Generics (UK) és társai ítélet (44. pont).

d) Az egyes érintett generikus társaságokra vonatkozó kiegészítő érvekről

108. A fenti megfontolások fényében a Servier által az egyes érintett generikus társaságok potenciális versenytárs minőségével kapcsolatban előadott kiegészítő érvekből az sem tűnik ki, hogy a Törvényszék tévesen állapította meg, hogy e társaságok a megállapodások megkötésének időpontjában olyan előkészítő lépéseket tettek, amelyek lehetővé tették számukra, hogy olyan határidőn belül lépjenek be a piacra, amely alkalmas volt arra, hogy versenynyomást gyakoroljon a Servier-re.

1) Niche/Unichem és Matrix

109. Egyrészt a Servier állításával ellentétben a Törvényszék helyesen állapította meg, hogy a Niche és a Matrix által a Matrix terméke gyártási eljárásának és formájának módosítása útján a technikai nehézségek leküzdése érdekében tett azon lépések, amelyekre a megtámadott ítélet 446. és 447. pontja hivatkozik, távolról sem bizonyítják, hogy a Servier szabadalmai leküzdhetetlen akadályokat képeztek, hanem épp ellenkezőleg, a Niche és a Matrix határozott szándékát és megfelelő képességét tanúsítják a piacra lépésre, e szabadalmak fennállása ellenére is. Ugyanez vonatkozik a generikus gyógyszer fejlesztésének előrehaladott szakaszában tett erőfeszítésekre és a forgalombahozatali engedély megadására irányuló eljárásban való aktív részvételre is (a megtámadott ítélet 459–480. pontja). Ebben az összefüggésben a forgalombahozatali engedély iránti eljárás során bekövetkezett késedelmek egyáltalán nem kérdőjelezik meg a Niche és a Matrix potenciális versenytárs minőségét, mivel – amint azt a jelen indítvány 100–103. pontjában megállapítottam – nem szükséges annak bizonyítása, hogy a forgalombahozatali engedély megszerzése érdekében tett lépések a tervezett időben befejeződnek, vagy hogy azok sikeresek lesznek, ahhoz, hogy az ilyen lépéseket tevő társaságokat potenciális versenytársnak lehessen minősíteni.

110. Másrészt a Servier állításával ellentétben a Törvényszéknek a megtámadott ítélet 446. pontjában szereplő megfontolásai nem utalnak elferdítésre. Így a Niche által tett, e pontban hivatkozott lépések, amelyek valóságtartalmát a Servier nem vitatta, a Niche azon eltökélt szándékát tanúsítják, hogy leküzdje a Servier szabadalmaihoz kapcsolódó akadályokat, és „megnyissa az utat” ahhoz, hogy a 947. sz. szabadalom bitorlása hiányának megállapítása, megsemmisítése vagy érvénytelennek nyilvánítása révén elérje a piacra lépést. A Servier állításával ellentétben a Törvényszék e pontban nem foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy a Niche „jóhiszemű” volt-e. A Törvényszék nem vizsgálta meg a Servier által e tekintetben előterjesztett bizonyítékokat sem (a Niche részéről annak visszautasítása, hogy részletesen ismertesse gyártási eljárását, lehetővé tegye gyárainak vizsgálatát, vagy termékéből mintát szolgáltasson). Függetlenül attól, hogy az ilyen elemeket nem lehet első alkalommal a fellebbezési szakaszban vizsgálni, mindenképpen meg kell állapítani, hogy azok nem kérdőjelezik meg a Törvényszék által az említett pontban tett megállapításokat, és egyáltalán nem utalnak elferdítésre.

2) Teva

111. Mindenekelőtt nem lehet helyt adni a Servier azon kifogásának, amely szerint a Törvényszék tévesen rótta rá a megtámadott ítélet 589. és azt követő pontjaiban annak bizonyítási terhét, hogy a Teva piacra lépése leküzdhetetlen akadályokba ütközött. A Törvényszék ugyanis – a többi generikus társaság esetéhez hasonlóan – a Servier által előterjesztett bizonyítékok részletes

vizsgálatát követően megállapította, hogy e bizonyítékok nem alkalmasak a Bizottság azon megállapításának megkérdőjelezésére, amely szerint a Teva által tett lépések alátámasztják a Teva eltökélt szándékát és képességét a piacra lépésre.

112. Ráadásul a Servier állításával ellentétben a Törvényszék akkor sem követett el hibát, amikor a megtámadott ítélet 590. és azt követő pontjaiban megállapította, hogy az ideiglenes intézkedés kockázata nem érintette a Teva valós és konkrét piacralépési lehetőségeit, mivel olyan bizonyítékokra hivatkozott, amelyek alátámasztják a Teva e kockázat vállalására irányuló szándékát. A Servier egyébként megelégszik azzal, hogy általános jelleggel utal e tekintetben a Törvényszék elé terjesztett érvelésére, anélkül hogy bizonyítana a Törvényszék által elkövetett valamely hibát. Mindenesetre, amint azt a Bíróság elismerte, az ideiglenes intézkedések léte egyáltalán nem zárja ki a potenciális verseny fennállását, mivel olyan előzetes intézkedésekről van szó, amelyek egyáltalán nem prejudikálják a bitorlási kereset megalapozottságát. [61]

113. Hasonlóképpen, a Servier állításával ellentétben a Törvényszéknek a megtámadott ítélet 601–603. pontjában szereplő azon okfejtése, amely szerint a forgalombahozatali engedélyre irányuló eljárások késedelmei nem lehetnek elegendőek ahhoz, hogy kizárják a Teva potenciális versenytárs minőségét, miközben az erőfeszítéseket tett a felmerült nehézségek leküzdésére, a jelen indítvány 100–103. és 109. pontjában már kifejtett okokból nem tartalmaz semmilyen hibát. A Servier egyébként pusztán az első fokon benyújtott keresetlevelére és annak mellékleteire hivatkozik annak kijelentésekor, hogy az általa a Törvényszék elé terjesztett bizonyítékok alátámasztották, hogy e nehézségek érintették a Teva valós és konkrét lehetőségeit a piacra lépésre, anélkül hogy e bizonyítékokkal kapcsolatban magyarázattal szolgálna, vagy bizonyítaná, hogy a Törvényszék e bizonyítékok értékelése során hibát követett el.

114. Ezt követően, ami a Törvényszék által a Teva termékével kapcsolatos technikai problémák vizsgálata során állítólagosan elkövetett elferdítéseket illeti, azok sem a Servier állításai, sem az ítélet azokban hivatkozott pontjai alapján nem tűnnek ki. Így egyrészt a Servier azt állítja, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 586. és 609–612. pontjában elferdítette az azt alátámasztó bizonyítékokat, hogy a Teva nem rendelkezett életképes perindoprilkészlettel, anélkül hogy bármilyen elferdített bizonyítékra hivatkozna. Másrészt a Servier azt állítja, hogy a Törvényszék elferdítette a Teva által a Hetero részére 2007. október 15-én, vagyis a Teva megállapodás megkötését követően küldött elektronikus levelet, amelyben a Teva jelezte, hogy eláll a terméke piacra vitelétől. Márpedig pontosan ezt az elállást írta elő e megállapodás. [62] Ennélfogva kitűnik, hogy egyáltalán nem elferdített a Törvényszék azon elemzése, amely szerint a szóban forgó elektronikus levél az említett megállapodás végrehajtására irányult.

115. Végül a Servier kifogásaival ellentétben a Törvényszék a megtámadott ítélet 610. pontjában nem tagadta meg a megállapodás után keletkezett bizonyítékok figyelembevételét, hanem – helyesen – annak megállapítására szorítkozott, hogy az olyan információcsere, amely a Tevának a megállapodás megkötését követő versenyhelyzetre vonatkozó felfogását tükrözi, nem bizonyíthatja, hogy a Teva az említett megállapodás megkötésének időpontjában már lemondott termékének forgalmazásáról. [63]

61 Generics (UK) és társai ítélet (53. pont).

62 Lásd a jelen indítvány 37. pontját.

63 Lásd ebben az értelemben: Lundbeck kontra Bizottság ítélet (67. és azt követő pontok).

3) Lupin

116. Ami a Lupin potenciális versenytárs minőségének értékelését illeti, a Servier lényegében a potenciális versenyre vonatkozó általános kifogásaira való utalásra szorítkozik, amelyeket a jelen indítvány 70–84. pontjában már megvizsgáltam.

117. Ezenfelül a Servier arra hivatkozik, hogy a Törvényszék tévesen állapította meg, hogy a Lupinnak valós és konkrét lehetőségei voltak termékének az EU egész területén történő forgalmazására, holott csak az Egyesült Királyságban volt jelen, és a partnerségek létrehozása elméleti és spekulatív maradt. Márpedig a Törvényszék e tekintetben a Lupin és potenciális kereskedelmi partnerek közötti tárgyalásokra hivatkozott, amelyek olyan konkrét lépéseknek minősültek, amelyek tanúsítják a Lupin eltökélt szándékát és képességét a piacra lépésre.[64] Ebben az összefüggésben a megtámadott ítélet 745. pontja nem utal a Servier azon érvelésének semmilyen elferdítésére, amely szerint a Lupin leküzdhetetlen kereskedelmi akadályokba ütközött, mivel éppen ez az, amit a Servier továbbra is állít a jelen fellebbezés keretében, és amit a Törvényszék a megtámadott ítélet 745. és azt követő pontjaiban megvizsgált és elutasított.

e) Következtetés

118. A fenti megfontolásokból következik, hogy a Servier által a potenciális versenyre vonatkozóan a második jogalapja, valamint a harmadik, negyedik és ötödik jogalapja első része keretében előadott érvelést teljes egészében el kell utasítani.

3. A megállapodások cél általi versenykorlátozásnak minősítéséről (az első jogalap, valamint a harmadik, negyedik és ötödik jogalap második része)

119. Első jogalapja, valamint harmadik, negyedik és ötödik jogalapjának második része keretében a Servier azt állítja, hogy a Törvényszék hibákat követett el, amikor helybenhagyta a Bizottság azon megállapítását, amely szerint a vitatott megállapodások cél általi versenykorlátozásnak minősülnek.

120. E tekintetben először is a Törvényszék nem vette megfelelően figyelembe az olyan megállapodásokkal kapcsolatos tapasztalat hiányát, mint a szóban forgó megállapodások, és azt, hogy emiatt a versenykorlátozás nem volt könnyen felismerhető (a). Másodszor lehetetlen volt megállapítani, hogy a megállapodásoknak versenyellenes céljuk van, tekintettel pozitív vagy legalábbis ambivalens hatásaikra (b). Végül harmadszor, a Törvényszék hibát követett el, amikor túlzottan a Servier által a generikus társaságok részére nyújtott kifizetésekre vagy egyéb ösztönző előnyökre összpontosított (c).

64 Lásd a jelen indítvány 82. pontját, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

a) A verseny korlátozásával kapcsolatos tapasztalatról és annak „könnyen felismerhető” jellegéről

121. Először is a Servier – többek között Wahl főtanácsnok CB kontra Bizottság ügyre vonatkozó indítványára [65] hivatkozva – azzal érvel, hogy a megtámadott ítélet egy sor hibát tartalmaz, mivel a vitatott megállapodások cél általi korlátozásnak minősítését a szerzett tapasztalatoknak és releváns közgazdaságtudományi ismereteknek a hiánya ellenére állapítja meg, noha az állítólagos versenykorlátozás nem volt könnyen felismerhető.

122. Ily módon az egyezség útján történő vitarendezésről szóló megállapodások által felvetett kérdések újszerű jellegét számos tényező bizonyítja, mint például a Generics (UK) és társai ügyben előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem. Ugyanígy többek között az a tény is bizonyítja, hogy az egyezség útján történő vitarendezésről szóló megállapodások általi versenykorlátozás nehezen felismerhető volt, hogy a Bizottságnak több száz oldalra volt szüksége érvelésének alátámasztása érdekében. A Törvényszék maga is elismerte a megtámadott ítélet 1666. pontjában, hogy a szóban forgó megállapodások jogsértő jellege a Bizottsághoz vagy szakjogászokhoz hasonló külső megfigyelő számára nem feltétlenül jelent meg egyértelműen.

123. Ennek az érvelésnek azonban nem lehet helyt adni, mivel – amint azt a Bíróság már kifejezetten kimondta – egyáltalán nem követelmény, hogy a megállapodások ugyanezen típusát a Bizottság már szankcionálta, ahhoz, hogy azokat cél általi versenykorlátozásnak lehessen tekinteni, még akkor sem, ha azok olyan sajátos kontextusban valósulnak meg, mint a szellemi tulajdonjogok. [66] Az ítélkezési gyakorlat ahhoz, hogy valamely megállapodást az EUMSZ 101. cikk értelmében cél általi versenykorlátozásnak lehessen minősíteni, nem követeli meg, hogy e megállapodás első ránézésre vagy kétségtelenül kellően káros legyen a verseny szempontjából, anélkül hogy alaposan meg kellene vizsgálni a megállapodás tartalmát és célkitűzését, valamint azt a gazdasági és jogi hátteret, amelybe illeszkedik. [67]

b) A kifizetésekről és a megállapodások állítólagos „pozitív” vagy „ambivalens” hatásairól

124. A Servier a következő érvsorozattal egyrészt arra hivatkozik, hogy a Törvényszék tévesen minősítette a vitatott megállapodásokat cél általi versenykorlátozásoknak, holott e megállapodások pozitív vagy legalábbis ambivalens hatásokat gyakoroltak a versenyre.

125. Másrészt a Servier azt állítja, hogy a Törvényszék tévesen állapította meg, hogy az említett megállapodások ilyen cél általi korlátozások voltak, mivel kifizetésekről vagy egyéb ösztönző előnyökről rendelkeztek a generikus társaságok javára a Servier szabadalmainak meg nem támadására és e társaságok termékei forgalmazásának tilalmára vonatkozó kikötések ellenében. A Törvényszék ezáltal figyelmen kívül hagyta a megállapodások szabadalmi összefüggését, és összekeverte a kereskedelmi korlátozás és a versenykorlátozás fogalmát.

126. Emlékeztetni kell arra, hogy a Generics (UK) és társai ítéletből, [68] valamint a Lundbeck kontra Bizottság ítéletből [69] kitűnik, hogy a jelen ügyben szereplőkhöz hasonló, egyezség útján történő vitarendezésről szóló megállapodások cél általi versenykorlátozásnak minősülnek

65 C-67/13 P, EU:C:2014:1958, 56. pont.

66 Lundbeck kontra Bizottság ítélet (129. és azt követő pontok).

67 Lásd: a Lundbeck kontra Bizottság ügyre vonatkozó indítványom (C-591/16 P, EU:C:2020:428, 156. és 157. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

68 Generics (UK) és társai ítélet (111. pont).

69 Lundbeck kontra Bizottság ítélet (114., 115. és 137. pont).

– ha a rendelkezésre álló adatok összességéből kitűnik, hogy az originálisgyógyszer-gyártó által a generikusgyógyszer-gyártó javára történő értékátruházás pozitív egyenlegét kizárólag az a kereskedelmi érdek igazolja, amely az egyezségben részt vevő felek részéről az iránt áll fenn, hogy ne folytassanak érdemeken alapuló versenyt,

– hacsak az érintett egyezség nem jár a versenyt támogató olyan bizonyított hatásokkal, amelyek alapján észszerűen kétségbe vonható, hogy ez az egyezség a verseny tekintetében kellően káros lenne.

127. Ezen elvek fényében nem lehet helyt adni a Servier által a kifizetésekre vonatkozóan (1), valamint a vitatott megállapodások állítólagos „pozitív” vagy „ambivalens” hatásaira vonatkozóan (2) kifejtett érvelésnek.

1) A kifizetésekről

128. Ebből következik, hogy el kell utasítani a Servier azon érvelését, amely szerint a szabadalmi jogvitát egyezség útján rendező megállapodás keretében az originális gyártó által a generikus társaságnak nyújtott értékátruházás nem lehet meghatározó egy ilyen megállapodás cél általi versenykorlátozásnak minősítése szempontjából.

129. Az ilyen megállapodások szabadalmi háttere és a szabadalmi jogviták peren kívüli rendezéséhez fűződő közérdek nem változtat azon, hogy e megállapodások versenyellenesek, amennyiben az originálisgyógyszer-gyártó által a generikus társaságnak nyújtott értékátruházások kizárólag azzal magyarázhatók, hogy e gazdasági szereplők kereskedelmi érdeke az egymással való verseny elkerülése. Ebben az összefüggésben a Servier állításával ellentétben nem követelmény, hogy ezen értékátruházások összege megfeleljen a generikus társaságok várt nyereségének.[70]

130. A Servier állításával ellentétben a jelen ügyben tehát a Törvényszék a helyes tesztet alkalmazta annak meghatározása érdekében, hogy a vitatott megállapodásoknak versenyellenes célja volt-e. A Törvényszék így lényegében a megtámadott ítélet 263–273. pontjában, és különösen a 265. és 272. pontjában kifejtette, hogy úgy kell tekinteni, hogy valamely generikus társaságot kifizetés révén forgalmazástilalmi és megnemtámadási kikötések elfogadására ösztönöztek, ha az általa kapott kifizetést nem igazolja más ellentételezés, mint a szabadalom jogosultjával való versenyzéstől való tartózkodás.

131. Ez utóbbi tekintetben a Törvényszék a megtámadott ítélet 277–280. pontjában rámutatott arra, hogy az originális gyártó részéről a generikus társaságnak teljesített úgynevezett „fordított” kifizetés indokoltnak tekinthető, ha az a jogvita egyezség útján történő rendezésével járó költségeket fedezi, például a generikus társaság által a szabadalmi jogvita keretében viselt perköltségeket, feltéve hogy e költségek összegét a felek állapítják meg, és azok nem túlzott mértékűek.

132. A Törvényszék a megtámadott ítélet 798–810. pontjában, és különösen a 804. és 806. pontjában megvizsgálta továbbá a forgalmazástilalmi és megnemtámadási kikötéseket tartalmazó, szabadalmi jogvitát egyezség útján rendező megállapodás és a generikus társaság által

[70] Generics (UK) és társai ítélet (94. pont); Lundbeck kontra Bizottság ítélet (115. pont).

az originális gyártó részére teljesített, gazdasági értéket képviselő vagyontárgy átruházását magában foglaló kereskedelmi megállapodás összekapcsolásának esetét. A jelen ügyben a Lupin megállapodás ilyen összekapcsolás formáját öltötte.[71]

133. A Törvényszék kifejtette, hogy ilyen szerződéses konstrukció fennállása esetén meg kell vizsgálni, hogy az originális gyártó által a generikus társaság részére teljesített kifizetés meghaladja-e az eladott dolog rendes gazdasági értékét, vagyis azt az értéket, amelyet e vagyontárgy rendes piaci feltételek mellett teljesített ügylet keretében képviselt volna. A Törvényszék szerint megállapítható, hogy a generikus társaság javára nem igazolt kifizetés áll fenn, ha az originális gyártó által a javára teljesített kifizetés összege meghaladja az eladott vagyontárgy rendes gazdasági értékét. Az ilyen kifizetés a kereskedelmi megállapodáshoz kapcsolódó, az egyezség útján történő vitarendezésről szóló megállapodásból eredő versenytilalmi kötelezettség elfogadására való ösztönzésnek minősülhet, ha a fizetés indokolatlan része elég jelentős ahhoz, hogy ösztönzést jelentsen.

134. A Törvényszék által ily módon kialakított elemzési keret tökéletesen megfelel az olyan megállapodások elemzésének, mint amelyek a jelen ügyben érintettek. E keret lényegében megfelel a Bíróság által a Generics (UK) és társai ítéletben, valamint a Lundbeck kontra Bizottság ítéletben megerősített keretnek. A Bíróság ezen ítéletekben arra is rámutatott, hogy annak értékelése érdekében, hogy az ügyben vizsgáltakhoz hasonló egyezségben foglalt értékátruházásokat kizárólag az a kereskedelmi érdek magyarázhatja-e, hogy az ezen egyezségben résztvevők ne folytassanak egymással versenyt, figyelembe kell venni a felek között lebonyolított összes értékátruházást, függetlenül attól, hogy azok monetáris jellegűek voltak-e, vagy sem. A Bíróság szerint ennek során meg kell határozni, hogy az originálisgyógyszer-gyártó által a generikus társaságnak nyújtott értékátruházás pozitív egyenlegét igazolhatja-e esetleges más ellenszolgáltatások fennállása e társaság részéről.[72]

135. Ebből következik, hogy a kifizetések Törvényszék általi téves elemzésére alapított kifogást el kell utasítani.

2) A megállapodások állítólagos „pozitív” vagy „ambivalens” hatásairól

136. Ami a vitatott megállapodások állítólagos „pozitív” vagy „ambivalens” hatásait illeti, a Servier először is arra hivatkozik, hogy az úgynevezett „*pay for delay*” megállapodások káros hatása a piacra lépés késedelméből ered. Márpedig a jelen ügyben a 947. sz. szabadalom ESZH általi érvénytelennek nyilvánítását követően a piacra lépés semmilyen késedelme nem következett be.

137. Mivel a 947. sz. szabadalom ESZH előtti vitatására irányuló eljárást a megállapodások ellenére folytatták azon ellenfelek, amelyek nem kötöttek ezen eljárást megtiltó megállapodást a Servier-vel, az ilyen megállapodásokat kötő generikus társaságok visszavonulásának nem lehetett célja a szabadalom vitatásának megakadályozása vagy késleltetése.

138. Márpedig, amint azt a Törvényszék – többek között a megtámadott ítélet 644. pontjában – helyesen megjegyezte, ez az érvelés feltételezett és a megállapodások megkötésének időpontjában előre nem látható körülményeken alapul, amelyek nem vehetők figyelembe a versenykorlátozó cél elemzésének keretében.

71 Lásd a jelen indítvány 41. és 42. pontját.

72 Generics (UK) és társai ítélet (90–92. pont); Lundbeck kontra Bizottság ítélet (115. és 134. pont).

139. Ezenkívül, amint azt megalapozottan jegyzi meg a Bizottság, az említett érvelésnek nem lehet helyt adni, mivel az azt jelenti, hogy a kifizetés ellenében a piacról történő kizárásra irányuló megállapodás önmagában káros hatását összekeverjük annak lehetőségével, hogy egy ilyen megállapodás nem gyakorol valós jelentős hatást a versenyre egy későbbi időpontban, a felek akaratától független körülmények miatt, például ha a szabadalmat egy harmadik személy fellépését követően megsemmisítik.

140. Amint azt a Generics (UK) és társai ügyre vonatkozó indítványomban [73] kifejtettem, a szabadalmi jogvitát egyezség útján rendező megállapodás versenyellenes céljának elemzése érdekében meg kell vizsgálni, hogy e megállapodás megkötésével a felek a verseny kockázatait egymás közötti gyakorlati együttműködéssel helyettesítették-e. Ha ez így van, akkor az egyezségek eredményeként előállt helyzet nem a rendes verseny, hanem egy olyan egyeztetés eredménye, amely révén a felek kiküszöbölték a verseny kockázatait. Az a kérdés tehát, hogy a szabadalmi helyzet szükségszerűen eltérő lett volna-e a megállapodás hiányában a szabadalmi helyzet későbbi változása miatt, nem döntő jelentőségű annak értékelése szempontjából, hogy a megállapodás alkalmas-e a verseny korlátozására.

141. A verseny korlátozására való ezen alkalmasság értékelése szempontjából ugyanis nem döntő az a kérdés, hogy a generikusgyógyszer-gyártók piacra léphettek volna-e a megállapodás hiányában a szabadalmi helyzet (a megállapodás megkötésének időpontjában *per definitionem* ismeretlen) alakulása miatt, vagy nem. Ezzel szemben döntő jelentőségű az a kérdés, hogy a generikus gyógyszerek piacra lépésétől való tartózkodás a rendes versenyből vagy versenyellenes egyeztetésből ered-e. [74]

142. Másodszor a Servier azt állítja, hogy többek között a Teva és a Lupin megállapodások bizonyos kikötéseik miatt a versenyt elősegítő hatásokkal jártak. Ahogy azt a Törvényszék is tette, ezeket az állításokat az érintett megállapodások konkrét kikötései alapján kell elemezni.

c) A szóban forgó megállapodások versenykorlátozó céljának vizsgálatáról

143. A fenti megfontolások fényében most meg kell vizsgálni a Servier által előadott, annak bizonyítására irányuló érveket, hogy a Törvényszék hibákat követett el, amikor a Niche/Unichemmel és a Matrixszal (1), a Tevával (2) és a Lupinnal (3) kötött megállapodásokat cél általi versenyjogi jogsértésnek minősítette.

1) A Niche és a Matrix megállapodásokról

144. A Servier arra hivatkozik, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor úgy ítélte meg, hogy a Servier által a Niche és a Matrix részére teljesített kifizetést kizárólag az egymással szemben támasztott verseny elkerüléséhez fűződő érdekük indokolja, valamint hogy az egyezség útján történő vitarendezésről szóló megállapodások valódi oka ez volt. Konkrétabban a Servier azt állítja, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor nem állapította meg, hogy kifizetése a Niche és a Matrix költségeinek, így többek között azon kártérítéseknek az ellentételezése, amelyek harmadik személy forgalmazók felé történő kifizetésének kockázata az utóbbiakat terhelte.

[73] C-307/18, EU:C:2020:28, 126. és azt követő pontok.

[74] Lásd: a Generics (UK) és társai ügyre vonatkozó indítványom (C-307/18, EU:C:2020:28, 124–128. és 176. pont).

145. Amint azt a fenti 34. pontban megállapítottam, a Niche megállapodás keretében a Servier 11,8 millió GBP-t fizetett a Niche/Unichemnek. A Matrix megállapodás keretében 11,8 millió GBP-t fizetett a Matrixnak. Ráadásul a Niche és a Biogaran között ugyanazon a napon kötött megállapodás keretében az utóbbi 2,5 millió GBP-t fizetett a Niche-nek.

146. Először is a Servier és a Niche közötti megállapodást illetően a Törvényszék a megtámadott ítélet 527. és azt követő pontjaiban megvizsgálta, hogy a Servier által a Niche számára teljesített kifizetés indokolható-e mással, mint a Niche arra való ösztönzésével, hogy a megállapodásban szereplő forgalmazástilalmi és megnemtámadási kikötéseknek vesse alá magát. Ezzel a Törvényszék azt a kérdést vizsgálta, hogy a Servier által a Niche számára folyósított összeg magyarázható-e az egyezséggel együtt járó költségekkel.

147. E tekintetben a Törvényszék a megtámadott ítélet 536. és 537. pontjában egyrészt megállapította, hogy a Niche és a Servier által e címen hivatkozott költségek elsősorban a Niche perindoprilja fejlesztésének és az ügyfeleinek járó kártérítésnek a költségei voltak. A Törvényszék úgy ítélte meg, hogy e költségek nem járnak együtt a szabadalmi jogvita egyezség útján történő rendezésével. Másrészt a Törvényszék a megtámadott ítélet 538. pontjában megállapította, hogy a Niche és a Servier által hivatkozott jogi tanácsadási költségek nem járhatnak együtt az egyezséggel, mivel azok a Niche és a Servier közötti peres eljárásokat megelőző időszakra vonatkoztak.

148. A megtámadott ítélet 539. pontjában a Törvényszék a teljesség kedvéért megjegyezte, hogy még ha a jogi tanácsadási költségek címén szereplő állítólagos 1,1 millió GBP összeget, illetve a termékfejlesztési és ügyfélkártérítési költségek – a Bizottság által a vitatott határozat (1336) preambulumbekezdésében 1,2 millió GBP-re, illetve 1,3 millió GBP-re értékelt – összegét igazoltnak is kellene tekinteni, a 3,6 millió GBP-t kitevő teljes összegük még mindig jelentősen alacsonyabb a Servier által a Niche számára fizetett 11,8 millió GBP összegnél.

149. Ezt követően a Niche és a Biogaran között létrejött megállapodást illetően a Törvényszék a megtámadott ítélet 542–544. pontjában megállapította, hogy a Biogaran által a Niche számára teljesített kifizetés további ösztönzést jelentett a Niche számára arra, hogy fogadja el a Niche megállapodás korlátozó kikötéseit.

150. Végül a Matrix megállapodást illetően a Törvényszék a megtámadott ítélet 546. pontjában megállapította, hogy a felek nem terjesztettek elő egyetlen olyan bizonyítékot sem, amely igazolhatná a Servier által a Matrixnak fizetett 11,8 millió GBP összeget.

151. Mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy a jelen fellebbezés keretében a Servier nem hivatkozik egyetlen olyan tényezőre sem, amely alkalmas lenne annak bizonyítására, hogy a Törvényszéknek a Matrix megállapodásra vonatkozó, előző pontban említett következtetése téves lenne. A Servier megelégszik azzal, hogy általános és homályos módon hivatkozik a Matrix kártérítési kockázatára. E körülmények között el kell utasítani a Servier-nek az általa a Matrix javára teljesített kifizetés azon – állítólagosan téves – minősítésére vonatkozó kifogását, miszerint e kifizetés a Matrixot arra ösztönözte, hogy fogadja el a versenytilalmi kötelezettségvállalást.

152. Ezt követően a Servier ugyanígy nem hivatkozik egyetlen olyan tényezőre sem, amely alkalmas lenne a Törvényszék fenti 149. pontban említett azon következtetésének kétségbe vonására, amely szerint a Biogaran Niche számára történő kifizetése további ösztönzést jelentett a Niche számára a versenytilalmi kötelezettségvállalásának elfogadására.

153. Végül, ami a Servier által a Niche javára teljesített 11,8 millió GBP kifizetését illeti, a Servier által a jelen fellebbezés keretében felhozott egyetlen tényező sem alkalmas annak bizonyítására, hogy téves a Törvényszék azon megállapítása, amely szerint e kifizetést csak a Niche versenytilalmi kötelezettségvállalása indokolta.

154. Így hatástalan az az érvelés, amely szerint a Törvényszék tévesen állapította meg, hogy a Niche perindopriljának fejlesztési költségei és a harmadik személyeknek járó kártérítések nem igazolhatják a Servier kifizetését. Amint azt a fenti 148. pontban kiemeltem, a Törvényszék megállapította, hogy még ha e költségeket (valamint a jogi tanácsadás állítólagos költségeit) le is kellene vonni a Servier által fizetett 11,8 millió GBP összegből, további 8,2 millió GBP összeg maradna fenn, amelyre nincs más magyarázat, mint a Niche versenytilalmi kötelezettségvállalása.

155. Ebben az összefüggésben el kell utasítani a Servier azon érvét, amely szerint a megtámadott ítélet 537. pontjának indokolása hiányos, és elferdítette a tényeket, mivel elutasítja a Servier által hivatkozott esetleges kártérítések becsült magasabb összegét. A Törvényszék kellőképpen kifejtette, hogy nem fogadja el ezeket az összegeket, mivel puszta igényekről volt szó. Ugyanígy nem tűnik ki, hogy a Törvényszék mennyiben ferdítette el a Servier által hivatkozott levelet, amely szerint egy vállalkozás a Bizottság által megállapítottnál jóval magasabb összegű kártérítést követelt, miközben a Servier maga is elismeri, hogy csak igényről volt szó.

156. A teljesség kedvéért megjegyzem, hogy nem téves a Törvényszéknek a megtámadott ítélet 280., 531. és 537. pontjában kifejtett azon megállapítása, amely szerint a Niche terméke fejlesztésének költségei és a harmadik személyeknek járó esetleges kártérítések nem tekinthetők az egyezséggel együtt járó költségeknek, így a Niche számára történő megtérítésük nem igazolható.

157. Amint azt ugyanis maga a Servier is elismeri, a Niche terméke szállításának elmaradása miatt harmadik személyeknek fizetendő kártérítést a Servier-vel való egyezség hiányában is meg kellett volna adott esetben fizetni. Márpedig nem hihető, hogy a Servier hozzájárult volna e költségek Niche számára történő kifizetéséhez, ha az – önállóan és a Servier ösztönzése nélkül – úgy döntött volna, hogy nem forgalmazza ezt a terméket, mivel meg volt győződve a Servier szabadalmainak erejéről.

158. Kétségtelen, hogy – amint arra a Servier rámutat – egy olyan generikus társaság, amely úgy dönt, hogy az előtte álló szabadalmi kockázat önálló értékelését követően egyezség útján véget vet egy folyamatban lévő szabadalmi jogvitának, törekedhet arra, hogy védekezzen az ilyen egyezség pénzügyi következményei ellen. Ugyanakkor ilyen helyzetben nincs olyan észszerű gazdasági ok, amely arra késztetné az originális gyártót, hogy beleegyezzen abba, hogy az említett társaságot kártalanítsa a saját döntéséből eredő e következményekért, hacsak nem azért, hogy e társaság számára az egyezség megkötésére való ösztönzést nyújtson, amellyel szemben nem áll más ellenszolgáltatás, mint a versenytől való tartózkodásra vonatkozó kötelezettségvállalás.

159. Különbséget kell ugyanis tenni a Niche azon kötelezettsége keletkezésének oka között, amely szerint harmadik személyeknek kártérítést kell fizetnie, illetve azon ok között, amely alapján a Servier megtéríti e költségeket a Niche részére. Kétségtelenül igaz, hogy a *Niche arra irányuló kötelezettsége, hogy harmadik személyek részére kártérítést fizessen* a nemteljesítés miatt, felmerülhet, ha a Niche önállóan döntene úgy, hogy azoknak nem szállít, tehát más igazolással rendelkezne, mint a Niche és a Servier arra irányuló akarata, hogy ne lépjenek egymással versenyre. Mindazonáltal *annak, hogy a Servier megtéríti e költségeket a Niche számára*, nem

lehet más „indokolása”, mint a versenytilalmi kötelezettségvállalás, mivel e költségek nem járnak együtt az egyezséggel, és nem felelnek meg a Niche által a Servier részére nyújtott semmilyen más ellentételezésnek. Ugyanez az érvelés érvényes a Niche terméke fejlesztésének költségeire is.

160. Ennélfogva e termékfejlesztési költségek és a harmadik személyek részére nemteljesítés esetén fizetendő kártalanítási költségek *a priori* nem képezik részét azon költségeknek, amelyeknek az originális gyártó általi megtérítése indokoltnak tekinthető a szóban forgóhoz hasonló egyezség keretében.[75]

161. Végül, a fenti 129. pontban már kifejtett okból el kell utasítani a Servier azon érvét, amely szerint a Törvényszéknek értékelnie kellett volna, hogy a kifizetett összeg több mint 10 éves eladásnak és több mint 20 év bruttó haszonkulcsnak felel meg. Ugyanígy nem lehet helyt adni annak az érvnek sem, amely szerint a Niche azon nehézségek miatt fogadta el a kifizetést, amelyekkel szembesült. Az, hogy valamely megállapodás megkötése a felek számára gazdasági és kereskedelmi szempontból észszerű és jövedelmező megoldás, nem jelenti azt, hogy e megállapodásra nem lehet alkalmazni az EUMSZ 101. cikket.[76]

162. Ebből következik, hogy a Servier Niche és Matrix megállapodásokra vonatkozó érvelését el kell utasítani.

2) A Teva megállapodásról

163. Amint arra a fenti 36–38. pontban rámutattam, a Teva megállapodás értelmében a Teva nem vitathatta a Servier szabadalmait az Egyesült Királyság bíróságai előtt, és nem értékesíthette saját perindoprilját ebben az országban, a Servier részéről 5 millió GBP megfizetése ellenében. Egy későbbi időpontban a Servier választhatott aközött, hogy vagy generikus perindoprilt szállít a Teva részére annak érdekében, hogy azt forgalmazza, vagy hogy a szállítás elmaradása esetén részére átalány-kártérítést fizet. A Tevának nem volt lehetősége arra, hogy a szállítás elmaradása esetén felmondja a megállapodást. Ezt követően a Servier élt a szállítás nemteljesítésének e lehetőségével, és bizonyos ideig 500 000 GBP összegű havi átalány-kártérítést fizetett a Teva részére, amelynek végső összege 5,5 millió GBP volt. Összességében tehát a Servier a Teva megállapodás keretében 10,5 millió GBP-t fizetett ki a Teva részére.

164. A megtámadott ítélet 646–698. pontjában a Törvényszék megállapította, hogy a Servier-nek a Teva megállapodás versenykorlátozó jellegét vitató érvei nem fogadhatók el.

165. Jelenleg a Servier arra hivatkozik, hogy a Törvényszék figyelmen kívül hagyta e megállapodás céljait és ambivalens hatásait (i), és tévesen állapította meg, hogy a Servier által a Teva javára teljesített kifizetések fordított kifizetéseknek minősülnek (ii).

i) A Teva megállapodás céljairól és állítólagos „ambivalens” hatásairól

166. A Servier arra hivatkozik, hogy a Törvényszék figyelmen kívül hagyta a Teva megállapodás alapvető célját, amely olyan szállítási megállapodás megkötése volt, amely lehetővé teszi a Teva számára, hogy piacra lépjen a generikus gyógyszerek első hullámával és egy kereskedelmileg

75 Azon költségekre vonatkozóan, amelyek megtérítése igazolható, lásd: Generics (UK) és társai ítélet (84–92. pont).

76 Lásd: 2016. szeptember 8-i Lundbeck kontra Bizottság ítélet (T-472/13, EU:T:2016:449, 380. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

vonzóbb termékkel, a Servier számára pedig azt, hogy az Egyesült Királyságban első szintű forgalmazót vegyen igénybe. E körülmények között az egyezség kikötéseit nem lehetett úgy tekinteni, hogy azok károsak a versenyre.

167. Amint azt a Bizottság helyesen kifogásolja, a Servier az érvelésével a Teva megállapodás különböző kikötéseinek „leszalámizására” törekszik annak érdekében, hogy azokat külön-külön a verseny szempontjából semlegesnek tüntesse fel. Ugyanakkor a Servier nem terjeszt elő egyetlen olyan bizonyítékot sem, amely megkérdőjelezhetné azokat a megállapításokat, amelyekkel a Törvényszék rögzítette, hogy e megállapodás – annak egészére tekintettel – valóban arra irányult, hogy fizetés ellenében elérje a Teva versenytilalmi kötelezettségvállalását a Servier javára, miközben a Servier által a Teva részére teljesítendő lehetséges perindopril-szállítás nem csupán hipotetikus volt, hanem nem is volt alkalmas arra, hogy versenyt támogató hatásokat váltson ki.

168. Meg kell állapítani, hogy a Servier által a jelen fellebbezési eljárás keretében előadott elemek, amennyiben azok úgy értelmezhetők, mint amelyek a tények Törvényszék általi jogi minősítésének kifogásolására irányulnak, és nem csupán e tények újbóli értékelésére, nem teszik lehetővé annak bizonyítását, hogy a Törvényszék e megállapításai tévesek.

– *Az állítólagos „ambivalens” vagy „versenyt támogató” hatásokról*

169. A megtámadott ítélet 667–671. pontjában a Törvényszék megállapította, hogy a Teva megállapodás állítólagos potenciális hatásai nem minősíthetők nem versenykorlátozó, sőt a versenyt támogató intézkedéseknek. A Servier e tekintetben arra hivatkozott, hogy az ESZH-nak a 947. sz. szabadalom érvényességére vonatkozó jövőbeli határozata a felek számára jellegénél fogva ismeretlen volt. A Teva megállapodás szerinte a versenyt támogató hatásokkal járt azáltal, hogy lehetővé tette, hogy a Teva piacra lépjen, e határozat értelmétől függetlenül. Márpedig a Törvényszék megállapította, hogy az ESZH későbbi határozatának – a megállapodás időpontjában előre nem látható – értelmétől függetlenül a Teva megállapodás által előírt egyik lehetőség sem volt alkalmas arra, hogy olyan helyzetet eredményezzen, amelyet „versenyt támogatónak” lehetne minősíteni. E megállapodás ugyanis mindig is megakadályozta a Tevát abban, hogy saját termékével vagy harmadik személy termékével piacra lépjen, és a Tevának a Servier által szállított termékkel való piacra lépése nem teremtett versenyhelyzetet a Teva és a Servier között.

170. A Servier állításával ellentétben a Törvényszék ezen értékelése nem téves. A Bíróságnak már volt alkalma megállapítani, hogy egy generikus társaságnak a termékek korlátozott mennyiségével történő, az originális gyártóval az e társaság önálló piacra lépését megakadályozó megállapodás keretében szervezett egyeztetésből következő ellenőrzött piacra lépése nem tekinthető a versenyt támogatónak.[77] A Servier állításával ellentétben, ha ilyen helyzetben korlátozott az originális gyártó által a generikus társaságnak szállítandó termékek mennyisége (mint a jelen ügyben is[78]), e társaságnak semmilyen érdeke nem fűződik ahhoz, hogy árversenyt folytasson.[79]

171. Ezenfelül a Bíróság már megállapította, hogy egy olyan megállapodás felei, mint amilyen a jelen ügyben szerepel, nem alapíthatnak érvet a szabadalmi jog területén a megállapodás megkötésének időpontjában ismeretlen olyan esetleges jövőbeli fejleményekre, amelytől a

77 Generics (UK) és társai ítélet (107–110. pont); lásd még: a Generics (UK) és társai ügyre vonatkozó indítványom (C-307/18, EU:C:2020:28, 168–172. pont).

78 Lásd a megtámadott ítélet 655. pontját és a vitatott határozat (1614) preambulumbekezdését.

79 Lásd: a Generics (UK) és társai ügyre vonatkozó indítványom (C-307/18, EU:C:2020:28, 169. pont).

versenyjog szempontjából a megállapodás károssága függ.[80] Amint arra a fenti 139–141. pontban rámutattam, meg kell vizsgálni, hogy e megállapodás megkötésével a felek egymás közötti gyakorlati együttműködéssel helyettesítették-e a verseny kockázatait, míg az a kérdés, hogy a szabadalmi helyzet szükségszerűen eltérő lett volna-e a megállapodás hiányában, nem döntő jelentőségű.[81]

– *A Teva megállapodás kikötéseinek állítólagosan nem káros voltáról*

172. A megnemtámadási kikötést illetően, amelynek károsságát a Servier vitatja, a Törvényszék a megtámadott ítélet 646–653. pontjában megjegyezte, hogy az, hogy e kikötés nem akadályozta meg, hogy a Teva az ESZH előtti eljárást folytassa, nem szünteti meg annak korlátozó jellegét. Márpedig e megállapítás helytálló, mivel az említett kikötés meggátolta a Tevát abban, hogy az Egyesült Királyság bíróságai előtt arra hivatkozzon, hogy terméke nem bitorló jellegű, és megakadályozta abban, hogy e bíróságok előtt járulékosan hivatkozzon a Servier szabadalmainak érvénytelenségére. Ezenkívül az előző pontban jelzett okból a szabadalmak terén bekövetkező esetleges jövőbeli fejlemények, mint például a jelen ügyben az ESZH előtti eljárás folytatásából eredő esetleges jövőbeli változások nem meghatározóak egy olyan megállapodás elemzése szempontjából, amelynek célja a verseny korlátozása.

173. A kizárólagos beszerzési és forgalmazástilalmi kikötésekkel kapcsolatban, amelyek károsságát a Servier szintén kétségbe vonja, a Törvényszék a megtámadott ítélet 654–666. pontjában hiba elkövetése nélkül állapíthatta meg, hogy e kikötéseket a Bizottság helyesen elemezte egy és ugyanazon versenytilalmi kötelezettségként. Az említett kikötéseknek megfelelően a Servier teljesen szabadon dönthetett úgy, hogy vagy perindoprilt szállít a Teva részére, vagy pedig, hogy a szállítás elmaradása esetén a Teva részére átalány-kártérítést fizet. A kizárólagos beszerzési kötelezettség miatt a Teva még a Servier általi szállítás elmaradása esetén sem tudott más szállítóktól beszerzést eszközölni.

174. Amint arra a Bizottság helyesen rámutat, e rendelkezések következménye az volt, hogy a Servier rendelkezett „a Teva piacra lépéséhez vezető ajtót nyitó kulccsal”. Márpedig nyilvánvaló volt, hogy a Servier-nek egyáltalán nem állt szándékában kinyitni ezt az ajtót, és hogy forgalmazás céljából a termékét csak akkor szállítja a Teva részére, ha egy harmadik személynek a piacra belépve sikerülne megnyitnia az említett ajtót. Ebben az esetben a Servier a saját generikus termékének a „baráti” Teva generikus társaság általi forgalmazásával kívánta biztosítani a piaci részesedéseit.[82]

175. A Servier állításaival ellentétben a Törvényszék nem követett el hibát, amikor a megtámadott ítélet 666. pontjában megállapította, hogy az, hogy a Teva megállapodás a perindopril-erbuminra korlátozódott, nem zárja ki e megállapodás versenyellenes jellegét. A Törvényszék helyesen állapította meg, hogy még ha a Teva be is léphetett volna a piacra az erbumintól eltérő sóból álló perindoprillal a megállapodás hatálya alá tartozó időszakban, ez nem változtat azon, hogy e megállapodás megakadályozta abban, hogy a Servier-vel a perindopril-erbumin révén versenyezzen, és e tekintetben korlátozta a versenyt. Márpedig a Teva által az említett megállapodás megkötésének időpontjában forgalmazni kívánt termék pontosan a perindopril-erbumin volt, míg egy másik sót csak később fejlesztett ki.

80 Lásd ebben az értelemben: Generics (UK) és társai ítélet (119. és 120. pont).

81 Lásd: a Generics (UK) és társai ügyre vonatkozó indítványom (C-307/18, EU:C:2020:28, 124–128. és 176. pont).

82 A vitatott határozat (1561) preambulumbekezdése.

ii) A kifizetésekről

176. A Teva megállapodás keretében teljesített kifizetéseket illetően a Servier egyrészt arra hivatkozik, hogy a Törvényszék tévedett a Teva részére fizetett átalány-kártérítés minősítése során.

177. A megtámadott ítélet 684–686. pontjában a Törvényszék megállapította, hogy a Servier által a Teva részére a beszerzés elmaradása miatt fizetett átalány-kártérítés, amelynek végső összege 5,5 millió GBP-t tesz ki, a Teva részére azon kötelezettségvállalásáért teljesített kifizetést jelent, hogy nem támaszt versenyt a Servier-vel szemben. E kifizetés annak az ellenértékét képezte, hogy a Teva nem lépett be a kizárólagos beszerzési és felmondást kizáró kikötésekben foglaltak szerint a piacra.

178. Márpedig a Servier nem terjeszt elő olyan bizonyítékot, amely érvényteleníthetné e megfontolásokat, mivel nem hivatkozik semmilyen más olyan ellenszolgáltatásra, amelyet e kifizetés ellenében a Tevától kapott. E körülmények között a Törvényszék megalapozottan állapította meg, hogy azt kizárólag a megállapodás feleinek az ahhoz fűződő kereskedelmi érdeke indokolta, hogy ne folytassanak érdemeken alapuló versenyt. E tekintetben közömbös az a tény, hogy e kifizetés kizárólag a szállítás elmaradása esetén fizetendő kártérítés formáját öltötte.

179. Másrészt a Servier azt állítja, hogy a Törvényszék tévesen minősítette fordított kifizetésnek a Servier által a Teva részére fizetett 5 millió GBP összegű eredeti kifizetést. E kifizetés célja az volt, hogy hozzájáruljon az ahhoz kapcsolódó költségekhez, hogy a Teva felmondja az egy gyógyszerhatóanyag-beszállítóval és egy végső készítményeket szállító beszállítóval kötött megállapodásait, valamint a Teva terméke meglévő készletei megsemmisítésének költségeihez és az eljárási költségekhez. Ráadásul a Servier szerint az összeget a jogvita elkerülése és a Tevával kötött szállítási megállapodás biztosítéka is igazolta.

180. Ezen érvelés hatástalan.

181. Nem szükséges ugyanis eldönteni, hogy az originális gyártó részéről a generikus társaság részére teljesített kifizetés, amely megfelel a terméke megsemmisítésével járó költségeknek és a harmadik személyek részére általa nyújtott kártérítésnek, igazoltnak tekinthető-e a szóban forgóhoz hasonló megállapodás keretében. A fenti 156–160. pontban már kifejtett okokból ez már önmagában kétséges. Amint arra a Bizottság megalapozottan mutatott rá a vitatott határozatnak a megtámadott ítélet 680. és 689. pontjában hivatkozott (1599) preambulumbekezdésében, e költségek nem felelnek meg semmilyen olyan piaci értéknek, amelyet a Servier a Tevától kapott volna.

182. A jelen ügyben azonban a Törvényszék a megtámadott ítélet 687–698. pontjában megjegyezte, hogy a Teva mindenesetre semmilyen adatot nem közölt azon költségekkel kapcsolatban, amelyeket a Servier által a Teva részére fizetett 5 millió GBP eredeti összeg állítólag kompenzált. Így a Törvényszék megállapította, hogy még ha figyelembe is kellene venni azon költségek Bizottság általi becslését, amelyek a Teva szerint az egyezség alapján a Servier által megtérítendő költségek közé tartozhatnak, ideértve a megsemmisítendő raktárkészlet értékét is, e költségek összességében az eredeti összeg kevesebb mint 40%-át teszik ki.

183. Márpedig a Servier sem a Törvényszék, sem a Bíróság előtt nem terjesztett elő olyan bizonyítékot, amely alkalmas lenne e megállapítások megkérdőjelezésére vagy a Teva részére fizetett eredeti összeg további igazolására.

184. A fenti megfontolásokból következik, hogy azokat a kifogásokat, amelyekkel a Servier a Teva megállapodás cél általi versenykorlátozásnak minősítését vitatja, el kell utasítani.

3) A Lupin megállapodásról

185. A Servier szerint a Törvényszék akkor is hibákat követett el, amikor a Lupin megállapodást cél általi versenykorlátozásnak minősítette. Egyrészt a Törvényszék tévesen állapította meg, hogy a Servier által a Lupin javára teljesített kifizetés nem magyarázható mással, mint a felek azon szándékával, hogy ne folytassanak egymással versenyt (i). Másrészt a Törvényszék tévesen állapította meg, hogy a Lupin megállapodás kikötései károsak voltak, és tévesen értelmezte az említett megállapodás hatályát (ii).

i) A kifizetésről

186. A megtámadott ítélet és a vitatott határozat nem vitatott megállapításaiból kitűnik, hogy a Servier és a Lupin ugyanazon a napon egyetlen megállapodás formájában két megállapodást kötött. Az első egy, a generikus perindopril forgalmazásának tilalmára és a Servier szabadalmainak Lupin általi meg nem támadására vonatkozó kikötéseket tartalmazó, egyezség útján történő vitarendezésről szóló megállapodás volt, a második pedig egy technológiaátruházási megállapodás, amely révén a Servier megvásárolta a Lupintól az utóbbi által benyújtott három szabadalmi bejelentést. Ez utóbbi megállapodás keretében a Servier 40 millió eurót fizetett a Lupinnak. [83]

187. A megtámadott ítélet 805–828. pontjában a Törvényszék részletesen és alaposan elemezte e szabadalmi bejelentések lehetséges gazdasági értékét a felek által e tekintetben előadott összes érv fényében. Ezen elemzés végén arra a következtetésre jutott, hogy az említett bejelentések gazdasági értékét nem lehet megállapítani.

188. Ily módon a Törvényszék többek között megállapította, hogy a Lupin nem szabadalmakat engedett át, hanem csupán szabadalmi bejelentéseket, továbbá semmilyen biztosítékot nem nyújtott arra nézve, hogy a szabadalmat meg fogják adni, hogy az érvényes lesz, vagy hogy a hivatkozott termékek vagy eljárások nem lesznek bitorló jellegűek (805. és 818. pont); hogy a kifizetett összeg magasabb volt egy hasonló generikus társaság által a saját perindoprilja kifejlesztése céljából eszközölt befektetéseknél (817. pont); hogy a Servier semmilyen konkrét bizonyítékot nem terjesztett elő annak alátámasztására, hogy a Lupin szabadalmi bejelentéseinek 40 millió euró összeg ellenében történő megszerzése észszerűen úgy tekinthető, hogy az megtérülő befektetést képezne, vagy legalábbis olyan jellegű lett volna, hogy az számára a magas megszerzési költség ellentételezésére alkalmas bevételt termeljen (820. pont); hogy a Servier által a Lupinnal kötött átruházási megállapodáshoz hasonló más ügyletekre való hivatkozás nem releváns, többek között azért, mert a Servier maga is félként vett részt ezen ügyletekben, amelyek közül néhányat ráadásul a Bizottság a versenyjog megsértésének minősített (821. pont); valamint hogy a Servier által benyújtott szellemi tulajdonjogi tanácsadói vélemény megfogalmazása túlságosan általános, és csak korlátozott bizonyító erővel bír (822. pont).

189. A Törvényszék tehát a megtámadott ítélet 827. pontjában lényegében azt állapította meg, hogy az egyetlen ellentételezés, amely megmagyarázhatta a Servier által az átruházási megállapodás értelmében a Lupin részére teljesített 40 millió eurós értékátruházást, a Lupin által az ugyanazon a napon kötött egyezség értelmében vett versenytilalmi kötelezettségvállalás volt.

[83] Lásd a jelen indítvány 40–42. pontját.

190. A jelen fellebbezés keretében a Servier nem terjeszt elő egyetlen olyan bizonyítékot sem, amely alkalmas lenne annak bizonyítására, hogy e megállapítás téves.

191. Egyrészt a Servier arra hivatkozik, hogy a Törvényszék nem minősíthette volna a 40 millió euró összegű kifizetést fordított kifizetésnek, mivel a Servier bizonyította a szabadalmi bejelentésekkel kapcsolatos érdekét, és hasonló feltételek mellett kötött ügyletekre vonatkozó példákat és egy szakértői véleményt terjesztett elő.

192. Márpedig ezekkel az érvekkel a Servier az elsőfokú eljárásban már előadott érvelésének megismétlésére szorítkozik, anélkül hogy alátámasztaná, hogy miben állnak a Törvényszék által állítólagosan elkövetett hibák, ami a fellebbezés keretében elfogadhatatlan. Mindenesetre a Törvényszék a megtámadott ítélet 821–823. pontjában téves jogalkalmazás nélkül állapíthatta meg, hogy a Servier által előadott ezen elemek nem teszik lehetővé a Servier által a Lupintól 40 millió euró összegért megvásárolt szabadalmi bejelentések bármiféle gazdasági értékének objektív megállapítását.

193. Másrészt hatástalan a Servier részéről a Törvényszéknek a megtámadott ítélet 816. pontjában részletezett azon állításával kapcsolatban kifejtett kifogás, amely szerint ez az összeg meghaladta azt a nyereséget, amelyre a Lupin az önálló piacra lépése alapján a forgalmazás első két–három évében számíthatott. A Törvényszék ugyanis az átruházott szabadalmi bejelentések gazdasági értékére vonatkozó bizonyítékok hiányának bizonyítása érdekében nem e megállapításra, hanem a fenti 188. pontban megjelölt elemek összességére támaszkodott. A Lupin által várt nyereséggel való összehasonlítás csak egy további elem volt, amely alátámasztotta a Servier által a Lupin javára teljesített kifizetés magas mértékét.

194. Ebből következik, hogy a Törvényszék – különösen a megtámadott ítélet 827. pontjában – helyesen állapította meg, hogy a Servier által a Lupin javára teljesített kifizetés ösztönzést jelentett a versenytől való tartózkodásra, mivel a vizsgált elemekből az következik, hogy e kifizetést nem indokolhatja a Lupin által a Servier részére átruházott szabadalmi bejelentések gazdasági értéke.

195. Az a tény, hogy a Törvényszék ebben az összefüggésben a Bíróság által a Generics (UK) és társai ítéletben használt terminológia (az értékátruházások „nettó egyenlege”) helyett a szokásos piaci feltételek mellett kötött (vagy nem kötött) ügylet és az ösztönző kifizetés fogalmait alkalmazta, nem változtat azon a tényen, hogy a Törvényszék lényegében ugyanazt a vizsgálatot végezte el, mint amelyet a Bíróság az említett ítéletben javasolt. E vizsgálat annak meghatározásából áll, hogy a Servier Lupin részére történő értékátruházása magyarázható-e mással, mint e feleknek az egymással szemben támasztott verseny elkerüléséhez fűződő érdekével.[84] Következésképpen ezen enyhe terminológiabeli különbségek alapján a Generics (UK) és társai ítélet és a megtámadott ítélet közötti, az említett vizsgálat érdemét érintő különbségek keresése a túlzott formalizmus és a szavakon való lovaglás megnyilvánulásának tekinthető.

196. A jelen ügyben a megtámadott ítélet 806. pontjából kitűnik, hogy a „szokásos piaci feltételek mellett kötött ügylet” fogalma lehetővé tette a Törvényszék számára, hogy a fenti 188. pontban összefoglalt elemek vizsgálata révén megállapítsa, hogy a Servier által a Lupin részére teljesített értékátruházás megfelelt-e az átruházott szabadalmi bejelentések bármilyen gazdasági értékének.

[84] E kérdést illetően lásd fentebb a jelen indítvány 133. és 134. pontját.

Ez nem jelenti azt, hogy a Bizottság mindig köteles lenne e fogalmat alkalmazni annak meghatározása során, hogy valamely értékátruházásnak van-e más ellenszolgáltatása, mint a versenytilalmi kötelezettségvállalás.

197. Kétségtelen, amint azt a fenti 134. pontban már kiemeltem, hogy a Generics (UK) és társai ítéletben, valamint a Lundbeck kontra Bizottság ítéletben a Bíróság rámutatott arra, hogy az egyezség alapján végrehajtott értékátruházások értékeléséhez figyelembe kell venni a felek között lebonyolított összes értékátruházást, függetlenül attól, hogy azok monetáris jellegűek voltak-e, vagy sem. A Bíróság szerint ennek során meg kell határozni, hogy az originálisgyógyszer-gyártó által a generikus társaságnak nyújtott értékátruházás egyenlegét igazolhatja-e esetleges más ellenszolgáltatások fennállása e társaság részéről. [85]

198. Mindazonáltal a jelen ügyben nem róható fel a Törvényszéknek, hogy nem számszerűsítette a Servier által a Lupin részére teljesített értékátruházás nettó pozitív egyenlegét, miután levonta azon szabadalmi bejelentések feltételezett értékét, amelyeket a Lupin ezen átruházás ellenértékeként a Servier-re ruházott át.

199. A Törvényszék által figyelembe vett, a fenti 188. pontban összefoglalt, a Servier által nem vitatott körülményekből ugyanis az következik, hogy a Törvényszék megállapította, hogy a Servier nem bizonyította a Lupintól megvásárolt szabadalmi bejelentések bármiféle olyan gazdasági értékét, amely a Servier által e címen a Lupinnak átadott 40 millió euróból levonható lett volna.

200. Mindazonáltal, még ha feltételezzük is, hogy abból az elvből kell kiindulni, hogy az ilyen szabadalmi bejelentések szükségképpen gazdasági értékkel bírnak, amelyet a Servier által a Lupinnak fizetett összegből le kell vonni, még ha ez csak a Lupin által az általuk lefedett technológia fejlesztése érdekében eszközölt befektetéseknek megfelelő érték is, emlékeztetni kell arra, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 817. pontjában megállapította, hogy a Lupinnak átadott 40 millió euró összeg magasabb volt egy hasonló generikus társaság által a saját perindoprilja kifejlesztése céljából eszközölt befektetéseknél.

201. E tekintetben a Törvényszék a vitatott határozat (1962) preambulumbekezdésére hivatkozik, amely a Krka perindoprilja körülbelül 1–4 millió eurós fejlesztési költségeire utal. Ennélfogva, még ha feltételezzük is, hogy ezt az összeget le kell vonni a Servier által a Lupinnak átutalt összegből, aminek lényegében megfelel a Törvényszéknek a megtámadott ítélet 817. pontjában szereplő okfejtése, ezen átutalás nettó egyenlege még mindig legalább 36 millió eurót tenne ki, amelyre nincs más magyarázat, mint a Lupin által jelentett versenyfenyegetés Servier általi felvásárlása.

202. E megállapítást nem kérdőjelezheti meg az a tény, hogy a megtámadott ítélet 59–61. pontja olyan technológiabeszerzési megállapodásokra hivatkozik, amelyek többek között egy szabadalmi bejelentés és a know-how Servier általi megvásárlására vonatkoznak, körülbelül 13 millió euró értékben. A Lupin megállapodással érintett szabadalmi bejelentések értékére vonatkozó bármilyen információ hiányában ugyanis nem állapítható meg, hogy azok is szükségképpen ilyen nagyságrendű értékkel rendelkeztek. Hasonlóképpen, a megtámadott ítélet 61. pontjában hivatkozott 50 millió amerikai dollár (USD) összeg csak egy olyan technológiabeszerzési egyetértési megállapodásra vonatkozik, amelyet végül soha nem kötöttek meg, így az nem szolgálhat általános információként a szabadalmi bejelentések értékének megállapításához. A fenti 188. pontban összefoglalt bizonyítékokra és a bizonyítási teherre vonatkozó elvekre [86] tekintettel a

[85] Generics (UK) és társai ítélet (90–92. pont); Lundbeck kontra Bizottság ítélet (115. és 134. pont).

[86] Lásd a jelen indítvány 97. és 98. pontját, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

Törvényszék tehát e tekintetben hiba elkövetése nélkül állapíthatta meg, hogy nem nyert bizonyítást, hogy a Servier által a Lupinnak átadott összeg nettó egyenlegét, még ha le is vonták a Lupin szabadalmai által lefedett technológia fejlesztési költségeinek feltételezett értékét, a Lupin részéről más ellentételezések igazolták, és nem az, hogy kötelezettséget vállalt arra, hogy nem támaszt versenyt.

203. Ebből következik, hogy a Lupin megállapodás keretében történő kifizetés értékelésének téves jellegére alapított kifogást el kell utasítani.

ii) A Lupin megállapodás kikötéseiről

204. Először is a Servier arra hivatkozik, hogy a Törvényszék nem minősíthette volna versenyellenesnek a Lupin megállapodás azon kikötését, amely előírta, hogy a Lupin nem vitatja a Servier szabadalmait, mivel e kikötés nem akadályozta meg a 947. sz. szabadalom más felszólalók általi vitatását az ESZH előtt. Márpedig ezt az érvelést a fenti 171. és 172. pontban kifejtettekkel *mutatis mutandis* azonos okok miatt el kell utasítani.

205. Másodszor a Servier azt állítja, hogy a Törvényszék azt sem állapíthatta volna meg, hogy a Lupin termékeire vonatkozó forgalmazástilalmi kikötés versenyellenes volt, mivel – amint azt a Törvényszék maga is elismerte – az bizonyos feltételek mellett engedélyezte a Lupin korai piacra lépését.

206. Ezzel az érveléssel a Servier a tények Törvényszék általi értékelését kívánja megkérdőjelezni, különösen a Lupin megállapodás kikötéseinek Törvényszék általi értelmezését illetően.[87] Mindazonáltal, még ha feltételezzük is, hogy a szóban forgó érvelés úgy értelmezhető, mint amely a tények Törvényszék általi jogi minősítésére irányul, akkor is kudarcra lenne ítélve.

207. Állításaival a Servier láthatóan azt kívánja bizonyítani, hogy a Törvényszék tévedett, amikor nem ismerte el, hogy a Lupin megállapodás kikötéseinek maga a Törvényszék által megállapított, versenyt elősegítő bizonyított hatásai megkérdőjelezik az említett megállapodás cél általi versenykorlátozásnak minősítését.

208. Márpedig a megtámadott ítélet 830–857. pontjában a Törvényszék a Lupin megállapodás kikötéseinek alapos elemzését követően megállapította, hogy még ha feltételezzük is, hogy az említett megállapodást úgy lehet értelmezni, hogy az lehetővé teszi a Lupin számára, hogy a saját termékeivel a 947. sz. szabadalom érvényességének előre látható időtartamához képest idő előtt piacra lépjen, az ilyen korai piacra lépést lehetővé tevő események hipotetikus jellege kizárja a versenytilalmi kikötés korlátozó hatása semlegesítésének megállapítását (849–851., valamint 856. pont). A Lupin korai piacra lépése (feltételezve, hogy azt bizonyos körülmények között a megállapodás lehetővé teszi) mindenesetre valamely generikus termék harmadik fél általi forgalomba hozatalától, vagyis a szerződés feleihez képest külső és esetleges körülménytől függött (857. pont). A Servier nem kérdőjelezi meg azokat a ténybeli elemeket, amelyekre a Törvényszék e megállapításokat alapította, amelyekből semmilyen elferdítés nem tűnik ki.

209. A Servier által a Sandoz piacra lépésével kapcsolatban a Servier és a Lupin közötti információcserék állítólagos elferdítésére alapított kifogást (a megtámadott ítélet 852–854. pontja) el kell utasítani. Ezen információcserének a megtámadott ítélet 853. pontjában

[87] E kikötések értelmezése a tények értékelésének körébe tartozik, ami a Törvényszék hatásköre: lásd: 2015. október 29-i Bizottság kontra ANKO ítélet (C-78/14 P, EU:C:2015:732, 23. pont).

szereplő kivonatát elolvasva kitűnik, hogy a Törvényszék egyáltalán nem ferdítette el ezt a dokumentumot, amikor megállapította, hogy az felfedte a Lupin bizonytalanságait azzal kapcsolatban, hogy a megállapodás megsértése nélkül korai jelleggel beléphet-e a francia piacra. Ráadásul az előző pontban szereplő összefoglalóból kitűnik, hogy e kifogás hatástalan. A Törvényszék megállapította, hogy még ha feltételezzük is, hogy a megállapodás kikötései lehetővé teszik a korai belépést, az ilyen belépést lehetővé tevő körülmények hipotetikusak és függetlenek a felek szándékától.

210. E körülmények között a Törvényszék nem követett el hibát, amikor megállapította, hogy a forgalmazástilalmi kikötés nem alkalmas arra, hogy megkérdőjelezze a Lupin megállapodás cél általi versenykorlátozásnak minősítését. Amint arra a fenti 126. pontban rámutattam, kizárólag az olyan bizonyított, versenyt támogató hatások fennállása alkalmas arra, hogy megkérdőjelezze e minősítést, amelyek alapján észszerűen kétségbe vonható egy megállapodásnak a verseny tekintetében fennálló kellően káros jellege. Márpedig a Törvényszék a megtámadott ítélet 857. pontjában a fenti 208. pontban összefoglalt elemekre tekintettel megállapította, hogy a Lupin korai piacra lépése (feltételezve, hogy azt a megállapodás rendelkezései lehetővé teszik) nem a felek egyértelmű döntésétől, hanem hipotetikus és esetleges körülményektől függ. Ennélfogva a Törvényszék helyesen állapította meg, hogy a felek erre nem hivatkozhatnak annak bizonyítása érdekében, hogy a megállapodás nem versenykorlátozó jellegű.

211. A Servier azon érve, amely szerint a Törvényszéknek elemeznie kellett volna annak valószínűségét, hogy a különböző forgatókönyvek bekövetkezhetnek, nem érvényteleníthet ezt a megállapítást. Amint azt a fenti 139–141. és 171. pontban már megállapítottam, a Lupin megállapodáshoz hasonló megállapodás versenykorlátozó jellegének értékelése keretében a Bizottságnak nem kell elemeznie a szabadalmi jog szempontjából valószínű jövőbeli forgatókönyveket.

212. Harmadszor, a Servier nem hivatkozhat sem a termékei Lupin részére történő szállítására vonatkozó kötelezettségvállalásának állítólagos versenyt elősegítő jellegére, sem pedig a többi szabadalma vonatkozásában a Lupinnak állítólagosan ingyenesen adott licenciák állítólagos versenyt elősegítő jellegére annak érdekében, hogy a Lupin megállapodás kikötéseinek minősítése során a Törvényszék által elkövetett állítólagos hibákra hivatkozzon. A jelen fellebbezési eljárás keretében a Servier arra szorítkozik, hogy vitatja a Törvényszéknek a megtámadott ítélet 858–863. pontjában e tekintetben tett megállapításait, anélkül hogy olyan bizonyítékot terjesztene elő, amely alkalmas lenne azok megalapozottságának megkérdőjelezésére. E körülmények között a Servier nem kérdőjelezi meg érvényesen a Törvényszék azon következtetését, amely szerint mind a szállítás lehetősége, mind pedig a más szabadalmakkal kapcsolatos licenciákkal való rendelkezés lehetősége (feltételezve, hogy azt a megállapodás kikötései előírják) éppúgy hipotetikus jövőbeli feltételek fennállásától függött, mint a fenti 208. pontban említett, idő előtti piacra lépés.

213. Végül negyedszer és utoljára, nem lehet helyt adni a Servier azon érvének sem, amely szerint a Törvényszék tévesen értékelte a Lupin megállapodás hatályát. Nem meghatározó ugyanis, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 870–877. pontjában helyesen állapította-e meg, hogy a Lupin megállapodás hatálya túlterjedt a 947. sz. szabadalom hatályán, amit a Servier vitat. Amint azt a Törvényszék a megtámadott ítélet 878. pontjában lényegében megállapította, még ha feltételezzük is, hogy az említett megállapodás hatálya nem haladja meg az említett szabadalom hatályát, ez nem szüntette volna meg a megállapodás versenyellenes jellegét. Jóllehet ugyanis az, ha valamely szabadalom jogosultja olyan egyezség útján történő vitarendezési megállapodást köt egy állítólagos szabadalombitorlóval, amely nem lépi túl valamely szabadalom terjedelmét és érvényességének fennmaradó időtartamát, kétségkívül e jogosult szellemi tulajdonjogát juttatja

kifejezésre, és feljogosítja őt többek között arra, hogy bármely szabadalombitorlással szemben fellépjen, ez nem változtat azon, hogy az említett szabadalom nem jogosítja fel a jogosultját arra, hogy az EUMSZ 101. cikket sértő szerződéseket kössön.[88]

214. Ebből következik, hogy a Servier-nek a Lupin megállapodás cél általi versenykorlátozásnak minősítését vitató egyetlen érvének sem lehet helyt adni.

d) Következtetés

215. A fenti megfontolásokból következik, hogy a Servier azon érvelését, amely vitatja a vitatott megállapodások cél általi versenykorlátozásnak minősítését, teljes egészében el kell utasítani.

4. A Lupin megállapodás által jelentett jogsértés befejezésének időpontjáról (az ötödik jogalap harmadik része)

216. A Servier arra hivatkozik, hogy a Törvényszék hibákat követett el, amikor meghatározta a Lupin megállapodás által jelentett jogsértés bizonyos tagállamokban való befejezésének időpontját.

217. A vitatott határozat (3136) preambulumbekezdésében a Bizottság kifejtette, hogy a jelen ügyben a jogsértések megszűnését az az időpont határozta meg, amelytől kezdve a vitatott megállapodásokban részes generikus társaságok versengő magatartást tanúsíthattak a különböző érintett piacokon.

218. A vitatott határozat (2127) preambulumbekezdéséből és a (3134) preambulumbekezdésében szereplő táblázatból kitűnik, hogy a Bizottság megállapította, hogy a Lupin megállapodás által jelentett, az uniós piacokra vonatkozó jogsértést az említett megállapodás 2007. január 30-i megkötésétől[89] 2009. május 6-ig, vagyis a 947. sz. szabadalom ESZH általi megsemmisítésének időpontjáig bizonyították. A Bizottság ugyanakkor megállapította, hogy a jogsértés bizonyos országokban korábban megszűnt, többek között – a Servier által a jelen jogalap keretében előadott érvelést[90] illetően – Franciaországban 2008. szeptember 16-án, a Sandoz piacra lépésének időpontjában.[91]

219. Márpedig, amint az a vitatott határozat (410) preambulumbekezdéséből kitűnik, a Sandoz más tagállamok piacára is belépett 2009. május 6. előtt, vagyis a Servier jelen jogalap keretében előadott érvelését illetően:[92] Írországban 2008 júniusában, Belgiumban 2008 júliusában, Magyarországon 2008 decemberében és a Cseh Köztársaságban 2009 januárjában.

88 Generics (UK) és társai ítélet (97. pont); Lundbeck kontra Bizottság ítélet (121. pont).

89 Lásd a jelen indítvány 40. pontját. A vitatott határozat (2127) preambulumbekezdésében a Bizottság mindazonáltal megállapította, hogy a jogsértés Máltán és Olaszországban később kezdődött.

90 A Bizottság azt is megállapította, hogy a jogsértés korábban szűnt meg az Egyesült Királyságban: 2007. július 6-án, a 947. sz. szabadalom Egyesült Királyságban való megsemmisítésének időpontjában (a jelen indítvány 26. pontja), valamint Hollandiában is: 2007. december 12-én, vagyis az Apotex kockázattal történő piacra lépésének időpontjában (a jelen indítvány 27. pontja, amely a vitatott határozat (193) és azt követő preambulumbekezdéseire utal, jelezve, hogy e belépésre 2007. december 13-án került sor).

91 Lásd a jelen indítvány 28. pontját.

92 A Sandoz 2008 májusában piacra lépett Hollandiában és az Egyesült Királyságban is, ugyanakkor ezzel kapcsolatban mindenesetre úgy tekintették, hogy a jogsértés ebben az időpontban befejeződött (lásd a jelen indítvány 90. lábjegyzetét).

220. Ennélfogva, amint az a megtámadott ítélet 891. pontjából kitűnik, a Servier a Törvényszék előtt azt állította, hogy a Bizottságnak azt kellett volna megállapítania, hogy a Lupin megállapodás által jelentett jogsértés Írországban, Belgiumban, Magyarországon és a Cseh Köztársaságban is megszűnt abban az időpontban, amikor a Sandoz e tagállamokban a piacra lépett. Ezt az érvelést azonban a Törvényszék elutasította.

221. A jelen ügyben a Servier azt állítja, hogy ezáltal a Törvényszék hibákat követett el. A Törvényszék saját, ráadásul ellentmondásos indokolásával helyettesítette a Bizottság érvelését, elmulasztva kifejteni azokat az okokat, amelyek miatt ezen intézmény megalapozottan vette figyelembe a Sandoz piacra lépésének időpontját a Franciaországban elkövetett jogsértés befejeződésének időpontjaként, Írország, Belgium, Magyarország és a Cseh Köztársaság vonatkozásában azonban nem ezt tette.

222. A Törvényszék a megtámadott ítélet 892. és azt követő pontjaiban úgy ítélte meg, hogy meg kell vizsgálni, hogy a Bizottság tévesen állapította-e meg, hogy a jogsértés az érintett tagállamokban a Sandoz piacra lépésének időpontját követően is folytatódott. E tekintetben megállapította, hogy a Sandoz generikus gyógyszere nem tartalmazza a 947. sz. szabadalom oltalma alatt álló egyik alfa kristályt sem. A Törvényszék ezt követően megállapította, hogy a Lupin megállapodás 1.6. cikkének és 4.1. cikke c) pontjának [93] együttes értelmezéséből az következhet, hogy az lehetővé tette a Lupin piacra lépését a saját termékeivel akkor, ha egy generikus termék anélkül lépett piacra, hogy a Servier részéről ideiglenes intézkedés iránti kérelemmel szembesült volna.

223. A Törvényszék ugyanakkor úgy ítélte meg, hogy bizonytalanság áll fenn azzal kapcsolatban, hogy a megállapodás ezen értelmezése helyes-e, és hogy az abban szereplő forgalmazástilalmi kikötés lehetővé tette-e a Lupin számára, hogy piacra lépjen a Sandozéhoz hasonló termék piacra lépése esetén. A Törvényszék tehát megállapította, hogy e bizonytalanság miatt a Lupin attól tarthatott, hogy e kikötés még mindig tiltja számára, hogy ilyen esetben belépjen a piacra, annál is inkább, mivel a Servier még mindig benyújthatott ideiglenes intézkedés iránti kérelmet még egy nem bitorló jellegű termékkel szemben is.

224. A Törvényszék szerint a Lupinnak a Sandoz piacra lépését követő piacra lépésének lehetőségével kapcsolatos e bizonytalanságait a francia piacot illetően a Lupin és a Servier közötti, a megtámadott ítélet 853. pontjában hivatkozott levélváltás tanúsítja. [94] Az említett levélváltásból kitűnik, hogy a Lupin részéről a francia piacon a forgalmazástilalmi kikötés további alkalmazása legkorábban 2009. április elején ért véget.

225. A Törvényszék ebből azt a következtetést vonta le, hogy a Servier *a fortiori* nem nyújtott be egyetlen olyan bizonyítékot sem, amely lehetővé tenné annak megállapítását, hogy 2009. május 6. előtt a Servier és a Lupin úgy vélte, hogy a forgalmazástilalmi kikötés már nincs hatályban azon négy másik piacon, amelyekre a Sandoz belépett. A Törvényszék szerint az a körülmény, hogy e kikötés ily módon hatályban maradt a megállapodás kétértelműségéhez kapcsolódó bizonytalanságok miatt, elegendő volt ahhoz, hogy a Bizottság megállapíthassa, hogy a Servier és a Lupin közötti szándékegység és így a jogsértés a Sandoz e négy piacra való belépése ellenére is folytatódott.

93 Összefoglalva a megtámadott ítélet 54. pontjában, illetve megismételve a vitatott határozat (1038) preambulumbekezdésében.

94 E levélváltásra a jelen indítvány 209. pontjában már utaltam.

226. Márpedig, amint azt a Servier helyesen állítja, a határozatban nem szerepel az az indokolás, amely szerint a megállapodásnak a Sandoz érintett piacokra való belépését követő alkalmazásával kapcsolatos kétértelműség és bizonytalanságok tették lehetővé annak megállapítását, hogy a jogsértés e piacokon a piacra lépést követően is folytatódott. A Törvényszék tehát valóban a saját indokolásával helyettesítette a Bizottság indokolását, ami téves jogalkalmazásnak minősül. [95]

227. Ráadásul, amint arra a Servier szintén helyesen rámutat, ez az indokolás, amelyet a Törvényszék többek között a Servier és a Lupin között a francia piaccal kapcsolatos információcserére alapít (lásd a fenti 224. pontot) ellentmond a vitatott határozat (2127) preambulumbekezdésében kifejtett állításnak, amely szerint a Lupin megállapodás által jelentett jogsértés a Sandoz francia piacra lépését követően véget ért e piacon. [96]

228. Ebből következik, hogy nemcsak hogy a Törvényszék a saját indokolásával helyettesítette a vitatott határozat indokolását, hanem ráadásul ez az indokolás ellentmondásos, és nem teszi lehetővé azon okok megértését, amelyek miatt a Bizottság e határozatban a Sandoz piacra lépésének időpontját vette figyelembe a Franciaországban elkövetett jogsértés befejeződésének időpontjaként, Írország, Belgium, Magyarország és a Cseh Köztársaság vonatkozásában azonban nem. Nem lehet tehát megvizsgálni az ezzel kapcsolatos megfontolások megalapozottságát, ami a megtámadott ítélet indokolásának további hiányát eredményezi. [97]

229. Következésképpen az ötödik jogalap harmadik része megalapozott, és az Európai Unió Bírósága alapokmánya 61. cikke (1) bekezdése első mondatának megfelelően az indokolási kötelezettség megsértése miatt a megtámadott ítélet részleges hatályon kívül helyezését vonja maga után azon részében, amelyben az elutasította a Servier arra irányuló kérelmét, hogy a Törvényszék semmisítse meg a vitatott határozatot annyiban, amennyiben az a Lupin megállapodás által jelentett, Írországra, Belgiumra, Magyarországra és a Cseh Köztársaságra vonatkozó jogsértés befejezésének időpontjaként 2009. május 6-át jelöli meg.

230. Ezen alapokmány 61. cikke (1) bekezdésének második mondata értelmében ilyen körülmények között a Bíróság az ügyet érdemben maga is eldöntheti, amennyiben a per állása megengedi. Márpedig a jelen ügyben ez a helyzet áll fenn, mivel a vitatott határozat vizsgálatából kitűnik, hogy e határozat is sérti az indokolási kötelezettséget azon kérdést illetően, hogy a Bizottság milyen okból vette figyelembe a Sandoz piacra lépésének időpontját a Lupin megállapodás által Franciaországban megvalósított jogsértés befejeződésének időpontjaként, azon négy másik ország vonatkozásában, ahol a Sandoz 2009. május 6. előtt piacra lépett, azonban nem.

231. Egyébiránt sem a vitatott határozat, sem a Bizottság által a beadványaiban és a jelen fellebbezési eljárásban a tárgyaláson szolgáltatott magyarázatok nem teszik lehetővé e kérdés tisztázását.

95 2021. október 6-i Sigma Alimentos Exterior kontra Bizottság ítélet (C-50/19 P, EU:C:2021:792, 63. pont).

96 Ez nem érinti az információcsere tartalma kapcsán a Törvényszék értelmezésének megalapozottságát (lásd a jelen indítvány 209. pontját).

97 Lásd ebben az értelemben: 1998. április 2-i Bizottság kontra Sytraval és Brink's France ítélet (C-367/95 P, EU:C:1998:154, 63. pont); 2010. október 14-i Deutsche Telekom kontra Bizottság ítélet (C-280/08 P, EU:C:2010:603, 130. pont).

232. A Bizottság a vitatott határozat (1039) preambulumbekezdésére hivatkozik, amely szerint a Lupin megállapodás 4.1. cikkének c) pontját úgy kell értelmezni, hogy a Lupin többek között akkor és abban az esetben volt jogosult arra, hogy saját perindoprilját egy adott területen forgalmazza, ha valamely független harmadik fél perindoprilt értékesített, és a Servier nem nyújtott be ideiglenes intézkedés iránti kérelmet ennek megakadályozása érdekében.

233. A Bizottság indokolás nélkül kiemeli, hogy ezen értelmezésre tekintettel a forgalmazástilalmi kikötés továbbra is alkalmazandó volt, még a Sandoz Írország, Belgium, Magyarország és a Cseh Köztársaság piacára lépését követően is, Franciaországban azonban nem. Ez utóbbi tekintetben a Bizottság a vitatott határozat (2327) preambulumbekezdésére hivatkozik, amelyben az szerepel, hogy Franciaországban a Servier nem akadályozhatta meg a Sandoz piacra lépését a 947. sz. szabadalom alapján, mivel a Sandoz terméke nem sérthette e szabadalmat.

234. Mindazonáltal ezen utalás alapján még mindig nem lehet megérteni azokat az okokat, amelyek miatt a Servier e szabadalom alapján megakadályozhatta a Sandoz piacra lépését a másik négy érintett tagállamban, holott az a termék, amellyel a Sandoz e piacokra lépett, nyilvánvalóan ugyanaz volt, mint a Franciaországban forgalmazott termék. A tárgyaláson a Bizottság megismételte azt a magyarázatot, amely szerint a különbség abban állt, hogy Franciaországban a Sandoz piacra lépése megnyitotta a versenyt, míg más országokban nem ez volt a helyzet. Márpedig ezt a magyarázatot nem támasztották alá sem a vitatott határozatban, sem a Bizottság beadványaiban, sem a tárgyaláson.

235. Ebből következik, hogy a vitatott határozatot részlegesen meg kell semmisíteni annyiban, amennyiben az sérti az indokolási kötelezettséget a Lupin megállapodás által jelentett jogsértés Írország, Belgium, Magyarország és a Cseh Köztársaság vonatkozásában megállapított befejeződésének időpontjait illetően.

236. E részleges megsemmisítésnek a Servier-vel szemben a Lupin megállapodás alapján kiszabott bírság összegére gyakorolt következményeit a jelen indítvány bírságokra vonatkozó részének lenti 282. és azt követő pontjai határozzák meg.

5. Egyrészt a Niche megállapodás, másrészt pedig a Matrix megállapodás elkülönülő jogsértéseknek minősítéséről (hatodik jogalap)

237. Hatodik jogalapja keretében a Servier arra hivatkozik, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor a megtámadott ítélet 1293. és azt követő pontjaiban helybenhagyta a Servier által egyrészről a Niche/Unichemmel, másrészről pedig a Matrixszal kötött megállapodások elkülönülő jogsértéseknek minősítését. A Servier szerint a Törvényszéknek el kellett volna ismernie, hogy e megállapodások az EUMSZ 101. cikkbe ütköző egységes jogsértésnek minősülnek.

238. Az ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy az EUMSZ 101. cikk megsértése nem csupán valamely elszigetelt cselekményből származhat, hanem cselekmények sorozatából is, ha ezek a versenyt torzító azonos célkitűzésük folytán átfogó tervbe illeszkednek, és egyetlen gazdasági célt követnek.[98] Az egységes cél fogalmával kapcsolatos feltétel magában foglalja, hogy meg kell vizsgálni, hogy nincsenek-e a jogsértés részét képező különböző magatartásokat meghatározó

[98] Lásd ebben az értelemben: 1999. július 8-i Bizottság kontra Anic Partecipazioni ítélet (C-49/92 P, EU:C:1999:356, 81–83. pont); 2004. január 7-i Aalborg Portland és társai kontra Bizottság ítélet (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P és C-219/00 P, EU:C:2004:6, 258. pont); 2013. december 19-i Siemens és társai kontra Bizottság ítélet (C-239/11 P, C-489/11 P és C-498/11 P, nem tették közzé, EU:C:2013:866, 248. pont).

olyan elemek, amelyek arra utalhatnak, hogy a más vállalkozások által végrehajtott magatartásoknak nem ugyanaz a versenyellenes célja vagy hatása, következésképpen pedig nem illeszkednek „átfogó terv” keretébe az azonos, a belső piacon fennálló versenyt torzító céljuk alapján. [99]

239. Ki kell emelni, hogy amint az az előző pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatból kitűnik, az a kérdés, hogy különböző versenyellenes magatartásokat elkülönülő jogsértéseknek vagy egységes jogsértésnek kell-e minősíteni, a jogsértés tényállási elemeinek jogi minősítéséhez kapcsolódó jogkérdésnek minősül, amelynek tiszteletben tartását az uniós bíróságok biztosítják. [100] Amint azt a Törvényszék a megtámadott ítélet 1256. és azt követő pontjaiban elismerte, az érintett feleknek tehát képeseknek kell lenniük e minősítés vitatására. Ez annál is inkább fontos, mivel az ilyen vitatás hatással lehet arra, ahogy a Bizottság a bírságok meghatározása során gyakorolja mérlegelési jogkörét.

240. Ugyanígy, amint azt Pitruzzella főtanácsnok lényegében kifejtette, nem lehet elvont módon meghatározni, hogy az, hogy több magatartást külön jogsértéseknek minősítenek, kedvezőbb lenne-e az érintett vállalkozások számára, mint az egységes jogsértésnek minősítés, mivel ez az egyes konkrét esetek körülményeitől függ. Következésképpen a Bizottság diszkrecionális módon és célszerűségi okokból nem döntheti el szabadon, hogy bizonyos magatartásokat elkülönülő jogsértéseknek minősít, és nem egységes jogsértésnek, vagy fordítva. A Bizottságnak ezzel szemben – az uniós bíróság ellenőrzése mellett – bizonyítania kell, hogy valamely magatartás egyik vagy másik módon történő minősítésének kritériumai teljesülnek. [101]

241. Ennek pontosítását követően mindazonáltal meg kell állapítani, hogy a jelen ügyben a Servier által előadott körülmények nem bizonyítják, hogy a Törvényszék hibát követett el, amikor helybenhagyta a Bizottság azon megállapítását, amely szerint a Niche és a Matrix megállapodás nem egységes jogsértésnek, hanem az EUMSZ 101. cikkbe ütköző két elkülönülő jogsértésnek minősül.

242. A Servier szerint e megállapodások, amelyeket ugyanazon a napon a Niche és a Matrix ugyanazon képviselője írt alá, és amelyek az utóbbiak által közösen kifejlesztett termék piacra lépésének megakadályozására irányultak, ugyanolyan célt követtek, egymást kiegészítőek voltak, és koordinálták a Niche és a Matrix Servier-vel szemben tanúsított magatartását.

243. A megtámadott ítélet 1296. és azt követő pontjaiban a Törvényszék megállapította, hogy kétségkívül tagadhatatlan, hogy a Servier a Niche és a Matrix megállapodással azonos célkitűzést követett, tudniillik a Niche/Matrix termékével kapcsolatban folyamatban levő jogvita végleges rendezését és minden jövőbeli jogvita elkerülését, valamint kifizetés útján e termék mint potenciális versenyforrás kiküszöbölését. A Törvényszék ugyanakkor megállapította, hogy e körülmény önmagában nem teszi lehetővé annak bizonyítását, hogy közös terv állt fenn a Niche

[99] 2022. június 16-i Toshiba Samsung Storage Technology és Toshiba Samsung Storage Technology Korea kontra Bizottság ítélet (C-700/19 P, EU:C:2022:484, 107. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[100] Lásd ebben az értelemben: 2022. június 16-i Sony Corporation és Sony Electronics kontra Bizottság ítélet (C-697/19 P, EU:C:2022:478, 67. pont).

[101] Pitruzzella főtanácsnok Sony Corporation és Sony Electronics kontra Bizottság, Sony Optiarc és Sony Optiarc America kontra Bizottság, Quanta Storage kontra Bizottság, valamint Toshiba Samsung Storage Technology és Toshiba Samsung Storage Technology Korea kontra Bizottság ügyekre vonatkozó indítványa (C-697/19 P–C-700/19 P, EU:C:2021:452, 100. és azt követő pontok); lásd még: 2013. szeptember 16-i Masco és társai kontra Bizottság ítélet (T-378/10, EU:T:2013:469, 57. pont); lásd még ebben az értelemben: 2014. február 27-i InnoLux kontra Bizottság ítélet (T-91/11, EU:T:2014:92, 138. pont); LG Display és LG Display Taiwan kontra Bizottság ítélet (T-128/11, EU:T:2014:88, 224. pont).

és a Matrix között is akkor, amikor azok aláírták megállapodásaikat a Servier-vel. Márpedig ahhoz, hogy több jogsértést egységes jogsértésnek lehessen minősíteni, e jogsértéseknek ugyanazt az átfogó célt kell követniük. [102]

244. A Törvényszék, miután megvizsgálta a Niche és a Matrix megállapodás tartalmát, valamint az aláírásukat övező körülményeket, arra a megállapításra jutott, hogy ezek az elemek sem bizonyítják, hogy a Niche és a Matrix közös tervet követett volna e megállapodásokkal.

245. A Servier által a jelen fellebbezési eljárásban előterjesztett bizonyítékok nem alkalmasak annak bizonyítására, hogy e megállapítás téves.

246. A Servier arra hivatkozik, hogy a Törvényszék a Niche és a Matrix közötti közös terv fennállására vonatkozó elemzése során túl nagy súlyt tulajdonított e társaságok szubjektív szándékának, míg az egységes jogsértésnek minősítés csak objektív kritériumokon alapulhat.

247. A Servier e tekintetben a Siemens kontra Bizottság ügyben hozott ítélet [103] 246. pontjára hivatkozik, amelyben a Törvényszék megállapította, hogy a megállapodások összességének egységes jogsértésnek minősítése nem függhet a felek ilyen egységes jogsértésben való részvételre irányuló szubjektív szándékától, hanem objektív tényezőkre, köztük az említett megállapodások közös céljára kell támaszkodnia. Márpedig a Servier állításával ellentétben az ilyen közös célkitűzés fennállásának vizsgálata a felek szándékával és motivációjával kapcsolatos szubjektív dimenziót foglal magában, amely arra a kérdésre vonatkozik, hogy e felek a szóban forgó megállapodások megkötésével közös gazdasági cél megvalósításához kívántak-e hozzájárulni.

248. Másként fogalmazva, az egységes jogsértés megállapítása érdekében kétségkívül nem kell bizonyítani, hogy az e jogsértésben részt vevő különböző felek szándékában állt közös versenyellenes magatartásban részt venni. Mindazonáltal a fenti 238. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy meg kell állapítani, hogy e felek szándéka az volt-e, hogy e részvétellel közös cél eléréséhez és egységes gazdasági cél megvalósításához járuljanak hozzá. Az ilyen szándék bizonyítása pedig bármely olyan tényezőn alapulhat, amely bizonyíthatja, hogy az érintett magatartásoknak, a jelen esetben a Niche és a Matrix megállapodásnak az volt az oka, hogy ilyen közös célkitűzést és ilyen egységes gazdasági célt kívántak megvalósítani.

249. Így például a Servier által hivatkozott, fürdőszobákkal kapcsolatos ügyben a Törvényszék ugyanis annak ellenére állapította meg egységes jogsértés fennállását, hogy a fürdőszobagyártás kiegészítő termékeinek különböző alcsoportjai voltak érintettek. A Törvényszék éppen azért tudta levonni e következtetést az említett ügyben, mert a szóban forgó magatartások átfogó tervet és egységes célt követtek, amely arra irányult, hogy ugyanazon forgalmazási rendszer keretében összehangolják azokat az áremeléseket, amelyeket a kartellben részt vevő felek a közös ügyfeleiknek, a nagykereskedőknek kiszámláztak. [104]

250. Márpedig a jelen ügyben a Törvényszék a Servier által nem vitatott elemekre támaszkodva éppen azt állapította meg, hogy a Niche és a Matrix megállapodás tartalma, valamint az azok megkötését kísérő körülmények nem bizonyítják, hogy e megállapodásokkal a Niche és a Matrix ilyen közös célkitűzést és ilyen egységes gazdasági célt kívánt volna megvalósítani. A Servier egyébként azt sem jelöli meg, hogy mi lehetett volna ilyen célkitűzés és cél. Amint azt a

[102] Lásd a jelen indítvány 238. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

[103] 2011. március 3-i ítélet (T-110/07, EU:T:2011:68).

[104] 2013. szeptember 16-i Masco és társai kontra Bizottság ítélet (T-378/10, EU:T:2013:469, 59. és azt követő pontok).

Törvényszék megállapította, bizonyosan nem kétséges, hogy a Servier-vel kötött megállapodásaik megkötése *előtt* a Niche és a Matrix a Matrix által gyártott és a Niche által forgalmazott generikus perindopril piacra vitelének közös célját követte.

251. Mindazonáltal nem lehet meghatározni azt az esetleges közös célt, amelyet e társaságok ezt követően a Servier-vel kötött megállapodásaik aláírásával követhettek volna. Amint arra a Törvényszék rámutatott, az ügy iratainak több nem vitatott eleme azt bizonyítja, hogy a Matrix, amely csak két nappal a Servier-vel kötött saját megállapodásának aláírását megelőzően szerzett tudomást a Servier és a Niche között folyamatban lévő tárgyalásokról, élt a Servier által kínált lehetőséggel, ahelyett hogy a Niche-sel bármilyen közös tervet folytatott volna. Ezt megerősíti az a tény, hogy a Matrix Servier-vel folytatott tárgyalásokon való részvétele elsősorban az értékátruházás összegére vonatkozott.

252. Egyébiránt nem érthetők azon okok sem, amelyek miatt a generikus perindopril fejlesztésére és forgalmazására vonatkozó közös tervükkel való felhagyás a Niche és a Matrix számára új „közös tervnek” minősülhetett volna, mivel az ilyen felhagyás önmagában nem lehet terv vagy célkitűzés. Ily módon inkább az tűnik ki, hogy mind a Niche, mind a Matrix megragadta a Servier által kínált azon lehetőséget, hogy elég jelentős értékátruházásban részesüljenek ahhoz, hogy az kereskedelmi szempontból előnyösebb legyen, mint a piacra lépésre irányuló saját projektjük. [105]

253. Ennélfogva a Servier azon érve sem teszi lehetővé annak megállapítását, hogy e megállapodások az EUMSZ 101. cikkbe ütköző egységes jogsértésnek minősülnek, amely szerint a Niche és a Matrix megállapodás közös célja a Servier-vel való jogvita rendezése és a Servier-vel a termékükkel kapcsolatos jövőbeli jogvita elkerülése volt. Így, még ha e megállapodások mindegyike ténylegesen külön ezt a célt is követte volna, nem látható, hogy e tekintetben mi lett volna a közös céljuk. Amint az bizonyítást nyert, önmagában az a tény, hogy a Servier-vel folytatott jogvita a Niche és a Matrix által közösen kifejlesztett termékre vonatkozott, nem teszi lehetővé ilyen közös célkitűzés megállapítását.

254. A fentiekből következik, hogy a hatodik jogalapot el kell utasítani.

B. A bírságokról

255. Ami a Servier-vel szemben a vitatott megállapodások megkötése miatt kiszabott bírságokat illeti, meg kell vizsgálni egyrészt a Servier által a hetedik jogalapja keretében hivatkozott téves jogalkalmazásokat (1). Másrészt meg kell határozni, hogy milyen következményekkel jár az, ha helyt adnak az ötödik jogalap harmadik, a Lupin megállapodás által jelentett jogsértés befejezésének időpontjaira vonatkozó részének, a Servier-vel szemben e címen kiszabott bírság újbóli kiszámítása szempontjából (2).

[105] Lásd a jelen indítvány 144–162. pontját.

1. A bírságokra vonatkozó, a Servier által hivatkozott téves jogalkalmazásokról (hetedik jogalap)

256. Hetedik jogalapja keretében a Servier arra hivatkozik, hogy a Törvényszék hibát követett el egyrészt azért, mert nem törölte a Bizottság által kiszabott bírságot a bűncselekmények és büntetések törvényességének elvére tekintettel. Másrészt a Törvényszék nem vette kellőképpen figyelembe az arányosság elvét, és elmulasztotta felülvizsgálni a jogsértések súlyának Bizottság általi értékelését.

257. Ezen érvelés vizsgálata előtt emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 261. cikkben a Törvényszékre ruházott korlátlan felülvizsgálati jogkör gyakorlását a Bíróság csak nyilvánvaló hibák esetén vizsgálja felül.[106] Egyrészt akkor beszélhetünk ilyen hibáról, ha a Törvényszék tévesen ítélte meg korlátlan felülvizsgálati jogkörének terjedelmét,[107] másrészt, ha nem foglalkozott átfogóan minden releváns szemponttal,[108] harmadrészt pedig, ha helytelen jogi kritériumokat vett alapul,[109] különösen az egyenlő bánásmód[110] és az arányosság[111] elvére tekintettel.

258. Ebből következik, hogy a Bíróságnak nem feladata, amikor a fellebbezés keretében jogkérdésekről határoz, hogy méltányossági okból saját értékelésével helyettesítse a Törvényszék értékelését, amely korlátlan felülvizsgálati jogkörében dönt a vállalkozásokkal szemben kiszabott bírságok összegéről. Így csak akkor lehetne megállapítani, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, ha a Bíróság úgy ítélné meg, hogy a szankció mértéke nem csupán nem megfelelő, hanem oly mértékben eltúlzott, hogy már aránytalan.[112]

a) A bűncselekmények és büntetések törvényességének elvéről

259. A Servier szerint a Törvényszék hibát követett el, amikor nem adott helyt azon érvelésének, amely szerint a vitatott megállapodásokra vonatkozó szankciók kiszabása sérti a bűncselekmények és büntetések törvényességének elvét. Az e megállapodások által felvetett kérdések annyira újak és összetettek voltak, hogy az említett megállapodások jogsértő jellege előre nem látható volt. A

106 2004. január 7-i Aalborg Portland és társai kontra Bizottság ítélet (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P és C-219/00 P, EU:C:2004:6, 365. pont).

107 Lásd e tekintetben: a Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied kontra Bizottság ügyre vonatkozó indítványom (C-105/04 P, EU:C:2005:751, 137. pont); a Schindler Holding és társai kontra Bizottság ügyre vonatkozó indítványom (C-501/11 P, EU:C:2013:248, 190. pont); lásd ugyanebben az értelemben: 2013. július 18-i Schindler Holding és társai kontra Bizottság ítélet (C-501/11 P, EU:C:2013:522, 155. és 156. pont); 2013. október 24-i Kone és társai kontra Bizottság ítélet (C-510/11 P, nem tették közzé, EU:C:2013:696, 40. és 42. pont).

108 1998. december 17-i Baustahlgewebe kontra Bizottság ítélet (C-185/95 P, EU:C:1998:608, 128. pont); 2005. június 28-i Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ítélet (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P és C-213/02 P, EU:C:2005:408, 244. és 303. pont); 2009. szeptember 3-i Papierfabrik August Koehler és társai kontra Bizottság ítélet (C-322/07 P, C-327/07 P és C-338/07 P, EU:C:2009:500, 125. pont).

109 1998. december 17-i Baustahlgewebe kontra Bizottság ítélet (C-185/95 P, EU:C:1998:608, 128. pont); 2005. június 28-i Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ítélet (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P és C-213/02 P, EU:C:2005:408, 244. és 303. pont); 2009. szeptember 3-i Papierfabrik August Koehler és társai kontra Bizottság ítélet (C-322/07 P, C-327/07 P és C-338/07 P, EU:C:2009:500, 125. pont).

110 2000. november 16-i Weig kontra Bizottság ítélet (C-280/98 P, EU:C:2000:627, 63. és 68. pont); Sarrió kontra Bizottság ítélet (C-291/98 P, EU:C:2000:631, 97. és 99. pont).

111 2012. november 22-i E.ON Energie kontra Bizottság ítélet (C-89/11 P, EU:C:2012:738, 126. pont); 2013. július 18-i Schindler Holding és társai kontra Bizottság ítélet (C-501/11 P, EU:C:2013:522, 165. pont).

112 1998. december 17-i Baustahlgewebe kontra Bizottság ítélet (C-185/95 P, EU:C:1998:608, 129. pont); 2005. június 28-i Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ítélet (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P és C-213/02 P, EU:C:2005:408, 245. pont); 2013. május 30-i Quinn Barlo és társai kontra Bizottság ítélet (C-70/12 P, nem tették közzé, EU:C:2013:351, 57. pont); 2017. január 26-i Villeroy & Boch Austria kontra Bizottság ítélet (C-626/13 P, EU:C:2017:54, 86. pont).

Törvényszék elismerte ezt az előre nem láthatóságot a megtámadott ítélet 1666. pontjában, ugyanakkor semmilyen következtetést nem vont le abból, ami miatt a megtámadott ítélet sérti az indokolási kötelezettséget.

260. Ezen érvelésnek nem lehet helyt adni.

261. Kétségtelen, hogy az ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy noha az immár az Európai Unió Alapjogi Chartájának 49. cikkében is szereplő, a bűncselekmények és büntetések törvényességének elvét nem lehet úgy értelmezni, mint amely megtiltaná a büntetőjogi felelősség szabályainak fokozatos világossá tételét, mindazonáltal ezen elvvel ellentétes a jogsértést megállapító norma olyan bírói értelmezésének visszaható hatállyal történő alkalmazása, amelynek eredménye a jogsértés elkövetésének időpontjában – különösképpen a kérdéses jogszabályra vonatkozó ítélkezési gyakorlat által akkoriban elfogadott értelmezésre tekintettel – nem volt észszerűen előre látható. [113]

262. Meg kell ugyanakkor állapítani, hogy a Törvényszék nem tévedett, amikor az ily módon rögzített előreláthatósági feltételt alkalmazta a jelen ügy körülményeire, és megállapította, hogy a jelen ügyben a bűncselekmények és büntetések törvényességének elvével nem ellentétes a vitatott megállapodások szankcionálása az EUMSZ 101. cikk alapján.

263. Ily módon a Törvényszék fentebb már megvizsgált megfontolásaiból kitűnik, hogy a Törvényszék megalapozottan állapította meg, hogy a vitatott megállapodások célja az volt, hogy arra ösztönözzék a generikus társaságokat, hogy a kikötött időszakok alatt tartózkodjanak az önálló piacra lépéstől, a Servier értékátruházása útján, amellyel szemben nem állt más ellenszolgáltatás, mint az említett tartózkodás.

264. E megállapítás érdekében a Törvényszék egy egyszerű és egyértelmű módszert alkalmazott, amely annak vizsgálatából állt, hogy a Servier által a generikus társaságok részére az egyezség útján történő vitarendezésről szóló megállapodásoknak vagy a hozzájuk kapcsolódó megállapodásoknak megfelelően végrehajtott értékátruházások a jogviták rendezésének velejárói voltak-e, vagyis magyarázhatók voltak-e mással, és a Servier szempontjából állt-e velük szemben más ellenszolgáltatás, mint a generikus társaságok arra vonatkozó kötelezettségvállalása, hogy nem folytatnak versenyt. Ez a módszer logikus módon alkalmazandó az olyan vállalkozások közötti értékátruházás értékelése során, amelyek olyan megállapodást kötnek, amelynek értelmében e vállalkozások valamelyikének tartózkodnia kell a piacra lépéstől. [114]

265. E módszer alkalmazásával a Törvényszék – anélkül, hogy hibát követett volna el – arra a megállapításra jutott, hogy a Servier által a generikus társaságok részére teljesített értékátruházásokkal szemben nem állt más ellenszolgáltatás, mint az utóbbiaknak a piacra lépéstől való tartózkodása. A Törvényszék tehát megalapozottan állapíthatta meg, hogy a vitatott megállapodásokban kikötötték, hogy a Servier azért fizet a generikus társaságok részére, hogy azok ne lépjenek be a piacra, így piacról való kizárásra irányuló megállapodásokról van szó.

[113] 2005. június 28-i Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ítélet (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P és C-213/02 P, EU:C:2005:408, 217. és 218. pont); 2015. október 22-i AC-Treuhand kontra Bizottság ítélet (C-194/14 P, EU:C:2015:717, 41. pont).

[114] Lásd e tekintetben a jelen indítvány 129–134. és 195. pontját.

266. E körülmények között a Törvényszék nem követett el hibát, amikor a megtámadott ítélet 1661–1666. pontjában megállapította, hogy e megállapodások feleként a Servier-nek tudnia kellett arról, hogy azok az EUMSZ 101. cikkben foglalt tilalom hatálya alá eshetnek. E rendelkezés szó szerinti értelmezése tökéletesen érthetővé teszi ugyanis, hogy a versenytársak között kötött, közülük egyeseknek a piacról való kizárására irányuló megállapodások jogellenesek.

267. A vitatott megállapodásoknak és azok összefüggéseinek a Servier által hivatkozott összetettsége nem alkalmas ezen értékelés megkérdőjelezésére.

268. Amint azt a Törvényszék a megtámadott ítélet 1661., 1666. és 1667. pontjában lényegében elismerte, ez az összetettség valóban magyarázhatta a vitatott határozat terjedelmét, mivel a vitatott megállapodások jogsértő jellege külső megfigyelő számára nem feltétlenül jelent meg egyértelműen. Ez azonban nem érinti azt a tényt, hogy a Bizottság e megállapodásoknak a versenyjog végrehajtása céljából történő elemzése során egyszerű és jól kidolgozott elveket alkalmazott. Ezen elvek szerint a megállapodásokat cél általi versenykorlátozásnak kell minősíteni, amennyiben – akár összetett – vizsgálatukból az következik, hogy a gazdasági szereplő által egy másik gazdasági szereplő javára teljesített értékátruházások kizárólag e gazdasági szereplőknek az érdemeken alapuló verseny elkerüléséhez fűződő üzleti érdekével magyarázhatók. [115]

269. A fentiekből következik, hogy a Törvényszék nem követett el hibát, amikor megállapította, hogy a Servier-nek tudnia kellett, hogy amennyiben az általa a generikus társaságok részére teljesített értékátruházások egyetlen ellenszolgáltatása abban áll, hogy e társaságok tartózkodnak a piacra lépéstől, az ilyen átruházásokat előíró megállapodások versenykorlátozóak, függetlenül attól, hogy a szabadalmi jog szempontjából fennállt-e összetett háttér, vagy sem.

270. Következésképpen a bűncselekmények és büntetések törvényessége elvének megsértésére alapított kifogást el kell utasítani.

b) Az arányosság elvéről és a jogsértések súlyának értékeléséről

271. A Servier továbbá azzal érvel, hogy a megtámadott ítélet hibás, mivel a Törvényszék elutasította a bírságok arányosságára és a szóban forgó jogsértések súlyának értékelésére vonatkozó jogalapjait.

272. A Servier szerint a Törvényszéknek a Servier-vel szemben kiszabott bírságok arányosságának értékelése során figyelembe kellett volna vennie a vitatott megállapodások által felvetett kérdések összetettségét és újdonságát, e megállapodások titkos jellegének hiányát, valamint a Servier szabadalmi jogait és alacsony piaci részesedéseit.

273. E tényezők azonban nem alkalmasak arra, hogy olyan hibákat tárjanak fel, amelyeket a Törvényszék a bírságok arányosságának az érintett jogsértések súlyára tekintettel történő értékelése során követett volna el.

274. Először is a Törvényszék a megtámadott ítélet 1786. és azt követő pontjaiban lényegében megállapította, hogy mivel a szóban forgó megállapodások versenyellenes célja, valamint a Servier számára e versenyellenes cél előre látható jellege bizonyítást nyert, e megállapodások

[115] Lásd e tekintetben: Generics (UK) és társai ítélet (87. és 88. pont); Lundbeck kontra Bizottság ítélet (114. és 167. pont).

szabadalmi háttere, csakúgy mint titkos vagy nem titkos jellegük nem releváns e megállapodások súlyának értékelése szempontjából, és nem alkalmas arra, hogy megkérdőjelezze a Bizottság által kiszabott bírságok arányosságát.

275. Ezáltal a Törvényszék helyesen vette figyelembe az összes releváns tényezőt, és azok értékelése során nem követett el hibát. Amint azt a fenti 267. és 268. pontban már megállapítottam, a Servier a vitatott megállapodások önmagában versenyellenes jellegének vitatása érdekében nem hivatkozhat a szabadalmi háttérre vagy annak állítólagos összetettségére.

276. Ebben az összefüggésben a Servier állításával ellentétben teljesen közömbös, hogy a szóban forgó szabadalom fiktív-e, vagy sem. Nem vitatott, hogy még egy nem fiktív szabadalom sem ruházza fel jogosultját arra, hogy a versenytársak részére történő kifizetések révén elkerülje az e szabadalom érvényességének vitatása érdekében indított kereseteket.[116]

277. Másodszor a Servier arra hivatkozik, hogy a Törvényszék hibát követett el, amikor a bírságok kiszámítása során nem vette figyelembe a Servier alacsony piaci részesedéseit. Így a Törvényszék a megtámadott ítélet 1602. és 1603. pontjában az EUMSZ 102. cikk alkalmazása szempontjából releváns termékpiac vizsgálata keretében megállapította, hogy a Bizottság tévedett e piac meghatározása során, így tehát a Servier piaci részesedéseinek kiszámítása szükségképpen téves. Mindazonáltal a Törvényszék a megtámadott ítélet 1954. pontjában elutasította e megállapítás figyelembevételét a bírságok kiszámítása céljából, miközben megállapította, hogy a Servier piaci részesedései jóval kisebbek voltak, mint amit a Bizottság megállapított.

278. Márpedig, függetlenül attól a kérdéstől, hogy a Törvényszék helyesen állapította-e meg a termékpiacnak a Bizottság által az EUMSZ 102. cikk alkalmazása céljából elfogadott, a jelen fellebbezésben nem érintett téves meghatározását,[117] mindenképpen meg kell állapítani, hogy a Törvényszék nem követett el hibát, amikor a megtámadott ítélet 1954. pontjában megállapította, hogy a Servier-vel szemben kiszabott bírságok nem aránytalanok, függetlenül a Servier piaci részesedéseinek megállapított méretétől.

279. Ezáltal a Törvényszék többek között arra hivatkozott, hogy a Bizottság figyelembe vette azt a tényt, hogy a Servier több jogsértést követett el, amelyek különállóak voltak ugyan, de ugyanazon termékre vonatkoztak, és nagyrészt ugyanazon földrajzi területeken és ugyanazon időszakokban történtek. Amint arra a Törvényszék a megtámadott ítélet 1951. pontjában emlékeztetett, ebben a kontextusban a Bizottság a potenciálisan aránytalan eredmény elkerülése érdekében úgy határozott, hogy minden egyes jogsértés tekintetében korlátozza a Servier eladásai értékének a bírság alapösszegének meghatározása céljából figyelembe vett arányát. A Bizottság így korrekciót alkalmazott, amely az EUMSZ 101. cikkbe ütköző különböző jogsértésekre vonatkozó eladások értékének átlagosan 54,5%-os csökkenéséhez vezetett (a vitatott határozat (3128) preambulumbekezdése).

280. Végül harmadszor, el kell utasítani a Servier azon állítását is, amely szerint a bírságokat csökkenteni kellett volna, mivel a szankcionált megállapodások állítólag nem okoztak késedelmet a piacra lépés terén. Amint ugyanis azt a fenti 139–141., 171. és 211. pontban megállapítottam, a versenyjog szempontjából nem az a fontos, hogy a megállapodások hiányában a generikus társaságok korábban piacra léptek volna-e, a szabadalmi oltalom területén bekövetkező, a megállapodások megkötésének időpontjában ismeretlen, a felek szándékától független jövőbeli

116 Lásd: a Generics (UK) és társai ügyre vonatkozó indítványom (C-307/18, EU:C:2020:28, 113. és 114. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

117 Lásd ezzel kapcsolatban a C-176/19 P. sz. Bizottság kontra Servier és társai párhuzamos ügyben a mai napon ismertetett indítványomat.

fejlemények miatt. A döntő kérdés az, hogy az ilyen belépés lehetőségét megszüntették-e azt követően, hogy a felek a rendes verseny kockázatait az egymás közötti gyakorlati együttműködéssel helyettesítették. A szabadalmakkal kapcsolatban a megállapodás megkötését követően – ettől függetlenül – bekövetkezett fejleményekre való hivatkozás azt jelenti, hogy összekeverik a pénzfizetés ellenében a piacról való kizárásra irányuló megállapodás önmagában rejlő károsságát és a megállapodás megkötésének időpontjában fennálló, korlátozó hatások előidézésére való képességét azzal a lehetőséggel, hogy egy ilyen megállapodás egy későbbi időpontban nem gyakorol tényleges és jelentős hatást a versenyre a felek akaratától független körülmények miatt, így például ha a szabadalmat harmadik személy fellépésének köszönhetően megsemmisítik.

281. A fentiekből következik, hogy a Törvényszék által a jogsértések súlyának és a bírságok arányosságának értékelése során elkövetett hibákra alapított kifogást szintén el kell utasítani, akárcsak a Törvényszék által a bírságok értékelése során elkövetett állítólagos hibákra vonatkozó jogalapot teljes egészében.

2. A Lupin megállapodás alapján a Servier-vel szemben kiszabott bírságról (az ötödik jogalap harmadik része)

282. A jelen indítvány 229. és 235. pontjában szereplő észrevételekből az következik, hogy az ötödik jogalap harmadik részének helyt kell adni, és hogy a megtámadott ítéletet hatályon kívül kell helyezni és a vitatott határozatot meg kell semmisíteni annyiban, amennyiben azok azt állapítják meg, hogy a Lupin megállapodás által jelentett jogsértés befejeződésének időpontját 2009. május 6-ában kell meghatározni Írország, Belgium, Magyarország és a Cseh Köztársaság vonatkozásában.

283. Beadványaiban és kérelmeiben [118] a Servier azt kéri a Bíróságtól, hogy az említett országokban a Lupin megállapodás által jelentett jogsértés befejező időpontját a Sandoz piacra lépésének időpontjában, vagyis a vitatott határozat (410) preambulumbekezdésének megfelelően Írország esetében 2008. júniusban, Belgium esetében 2008. júliusban, Magyarország esetében 2008. decemberben, a Cseh Köztársaság vonatkozásában pedig 2009. januárban állapítsa meg.

284. Mindazonáltal a vitatott határozat – ezen országokban a Lupin megállapodás által jelentett jogsértés befejeződésére vonatkozó – indokolásának elégtelensége miatt az uniós bíróság nem tudja megvizsgálni, hogy a Bizottság helyesen határozta-e meg a jogsértés befejeződésének időpontját úgy, ahogyan azt tette. Ugyanígy nem lehetséges meghatározni az említett jogsértés esetleges más befejező időpontjainak megalapozottságát.

285. Ennélfogva a Bíróság nem határozhatja meg a Lupin megállapodás által jelentett jogsértés befejező időpontját a négy érintett ország tekintetében, és ebből következően nem állapíthatja meg újra a bírságot, amint azt a Servier kérte. E körülmények között a Servier-vel szemben a vitatott határozatban kiszabott bírságot részben törölni kell annyiban, amennyiben azt az említett jogsértés említett országokban való elkövetése miatt szabták ki.

[118] Lásd a jelen indítvány 53. pontját.

286. E célból emlékeztetni kell arra, hogy a jelen ügyben a vitatott határozat (3063) preambulumbekezdéséből kitűnik, hogy a Bizottság az 1/2003/EK rendelet[119] 23. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján kiszabott bírságok megállapításáról szóló iránymutatásban[120] meghatározott módszert alkalmazta.

287. Ezenfelül a vitatott határozat (3119) és azt követő preambulumbekezdéseiből kitűnik, hogy a Bizottság a Servier-vel szemben az EUMSZ 101. cikkbe ütköző öt elkülönülő jogsértésnek tekintett öt vitatott megállapodás mindegyike alapján bírságot szabott ki, az EUMSZ 102. cikk megsértése miatt pedig egy bírságot szabott ki. Ami a vitatott megállapodások alapján kiszabott öt bírságot illeti, a Bizottság a bírságkiszabási iránymutatás módszerének megfelelően először is egy változó összegből és (adott esetben) egy kiegészítő összegből álló alapösszeget határozott meg. A változó összeg az egyes jogsértésekkel érintett áruk eladásai értéke kiigazított részének és a jogsértések időtartamának a szorzata. Mivel a jelen ügyben a Bizottság nem vett figyelembe sem súlyosító, sem enyhítő körülményeket, sem egyéb módosító tényezőket, a bírságok végső összege megegyezik az alapösszegekkel.

288. Végül a vitatott határozat (3124) és azt követő preambulumbekezdéseiből és 7. cikkéből, valamint a Bizottság által a Törvényszékhez benyújtott táblázatból kitűnik, hogy a Bizottság elvégezte e számítást az egyes megállapodások által érintett minden egyes tagállam tekintetében, majd összeadta az így kapott összegeket az egyes megállapodások alapján kiszabott bírságok összegének meghatározása érdekében.[121] A Lupin megállapodás által jelentett jogsértés alapján a Servier-vel szemben az említett jogsértéssel érintett valamennyi ország tekintetében kiszabott bírság összege 37 102 100 eurót tesz ki (a vitatott határozat 7. cikke (5) bekezdésének b) pontja).

289. A vitatott határozat fenti megfontolások szerinti részleges megsemmisítésének figyelembevétele érdekében törölni kell tehát a Servier-vel szemben kiszabott bírságot annyiban, amennyiben azt a Lupin megállapodás által jelentett, Írországban, Belgiumban, Magyarországon és a Cseh Köztársaságban megvalósult jogsértés miatt szabták ki, ami *[bizalmas]* euró összegnek felel meg.

290. Az alábbi táblázat mutatja be, hogy miként számítható ki ezen összeg.

	Az eladások kiigazított értéke	Változó összeg	Időtartam	Végső összeg
IE	*[bizalmas]*	11%	2,25	*[bizalmas]*
BE	*[bizalmas]*	11%	2,25	*[bizalmas]*
HU	*[bizalmas]*	11%	2,25	*[bizalmas]*
CS	*[bizalmas]*	11%	2,25	*[bizalmas]*

[119] [Az EUMSZ 101. és az EUMSZ 102. cikkben] meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2002. december 16-i tanácsi rendelet (HL 2003. L 1., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 205. o.).

[120] HL 2006. C 210., 2. o.

[121] Lásd: G.1. melléklet, amelyet a Bizottság a Törvényszék 2016. június 28-i kérdésére válaszul nyújtott be. Lásd még a Servier által fellebbezésének P.03. mellékletében benyújtott táblázatot, amely a Bizottság által az említett G.1. mellékletben alkalmazott számítási módon alapul. E számítási móddal a Lupin megállapodás miatt az egyes tagállamok tekintetében kiszabott bírság végső összegét a következőképpen kell megállapítani: [(Az eladások kiigazított értéke x Változó összeg) x Időtartam] + [Az eladások értéke x Kiegészítő összeg] (a kiegészítő összeget a Lupin megállapodás keretében 0 euróban állapították meg; lásd a vitatott határozat (3139) preambulumbekezdését). Az egyes tagállamok esetében így kapott összegeket ezt követően minden egyes megállapodás tekintetében össze kell adni.

IE + BE + HU + CS összeg				*[bizalmas]*
A Lupin megállapodással érintett valamennyi ország összege				37 102 100

291. Ezt követően az EUMSZ 266. cikk értelmében a Bizottság feladata, hogy megtegye a megsemmisítést kimondó ítéletben foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedéseket. Amennyiben – mint a jelen ügyben is – a vitatott határozat megsemmisítése olyan eljárási hibán alapul, mint az indokolás elégtelensége, és az uniós bíróság maga nem határoz a jogsértés megvalósulásáról és a szankcióról, a megsemmisített aktust kibocsátó intézmény a megállapított jogellenesség szakaszában folytathatja az eljárást, és újból gyakorolhatja szankcionálási jogkörét. [122]

3. A bírságokra vonatkozó következtetés

292. E megfontolásokból az következik, hogy a Lupin megállapodás alapján a Servier-vel szemben kiszabott bírságot törölni kell, és hogy a Servier bírságokra vonatkozó érvelését az ezt meghaladó részében el kell utasítani, így a Bizottság és a Törvényszék által meghatározott bírságok fennmaradó része változatlan marad.

C. Közbenső következtetés

293. A jelen indítvány 229., 235. és 289. pontjában az ötödik jogalap harmadik részének való helytadást követően tett megállapításoknak megfelelően először is hatályon kívül kell helyezni a megtámadott ítélet rendelkező részének 5. pontját annyiban, amennyiben az elutasítja a Servier arra irányuló kérelmét, hogy semmisítsék meg a vitatott határozatot annyiban, amennyiben az a Lupin megállapodás által jelentett, Írországra, Belgiumra, Magyarországra és a Cseh Köztársaságra vonatkozó jogsértés befejezésének időpontjaként 2009. május 6-át jelöli meg, és ennek megfelelően állapítja meg az említett jogsértés miatt a Servier-vel szemben kiszabott bírságot.

294. Ezt követően a vitatott határozat 5. cikkének b) pontját és 7. cikke (5) bekezdésének b) pontját meg kell semmisíteni annyiban, amennyiben azok a Lupin megállapodás révén a Servier által elkövetett, Írországra, Belgiumra, Magyarországra és a Cseh Köztársaságra vonatkozó jogsértés befejezésének időpontjaként 2009. május 6-át állapítják meg, és ezt az időpontot veszik figyelembe a Servier-vel szemben e jogsértés címén kiszabott bírság kiszámításakor. [123]

295. Végül, mivel a Servier által hivatkozott többi jogalap közül egyiknek sem lehet helyt adni, a fellebbezést az ezt meghaladó részében el kell utasítani.

[122] 2002. október 15-i Limburgse Vinyl Maatschappij és társai kontra Bizottság ítélet (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P és C-254/99 P, EU:C:2002:582, 60–62. és 693–695. pont); 2019. szeptember 24-i Printeos és társai kontra Bizottság ítélet (T-466/17, EU:T:2019:671, 56–58. pont).

[123] Ez nem érinti a jelen megsemmisítésnek a Lupin megállapodás által jelentett jogsértés megállapítására gyakorolt következményeit a Lupin tekintetében (1999. szeptember 14-i Bizottság kontra AssiDomän Kraft Products és társai ítélet, C-310/97 P, EU:C:1999:407, 49. és azt követő pontok).

V. A költségekről

296. A Bíróság eljárási szabályzata 184. cikkének (2) bekezdése értelmében, ha a fellebbezés megalapozatlan, vagy ha a fellebbezés megalapozott, és a Bíróság maga hoz a jogvita kapcsán végleges határozatot, a Bíróság határoz a költségekről.

297. Először is az eljárási szabályzat 138. cikkének (3) bekezdése értelmében, amelyet az említett szabályzat 184. cikkének (1) bekezdése értelmében a fellebbezési eljárásban is alkalmazni kell, részleges pervesztesség esetén mindegyik fél maga viseli saját költségeit. Azonban, ha az ügy körülményei alapján indokoltnak látszik, a Bíróság határozhat úgy, hogy a fél saját költségein felül viseli a másik fél költségeinek egy részét is.

298. A jelen ügyben a Servier pernyertes lett ötödik jogalapjának a Lupin megállapodás által Írországban, Belgiumban, Magyarországon és a Cseh Köztársaságban jelentett jogsértés befejeződésének időpontjával kapcsolatos harmadik része tekintetében, és a Bíróság e kérdésben véglegesen dönthet, és megsemmisítheti a vitatott határozatot. Mindazonáltal a Servier pervesztes lett az összesen hét jogalapjában előadott érvelésének fennmaradó részét illetően.

299. Ami az elsőfokú eljárással kapcsolatos költségeket illeti, pontosítani kell, hogy a jelen fellebbezési eljárás csak annyiban érinti ezeket, amennyiben azok az említett fellebbezési eljárásban szereplő, az elsőfokú eljárásban előterjesztett jogalapokra vonatkoznak.

300. E körülményekre tekintettel indokolt, hogy a Servier SAS, a Servier Laboratories Ltd és a Les Laboratoires Servier SAS egyetemlegesen viselje saját költségeit, valamint a Bizottság részéről a fellebbezési eljárással, valamint az elsőfokú eljárással összefüggésben felmerült költségek négyötödét, amennyiben e költségek a jelen fellebbezési eljárásban érintett jogalapokhoz kapcsolódnak. Ezzel szemben a Bizottság viseli a fellebbezési eljárással, valamint az elsőfokú eljárással összefüggésben felmerült saját költségeinek egyötödét, amennyiben e költségek a jelen fellebbezési eljárásban érintett jogalapokra vonatkoznak.

301. Továbbá a Bíróság az eljárási szabályzata 184. cikkének (4) bekezdése értelmében dönthet úgy, hogy az elsőfokú eljárásba beavatkozó azon fél, aki részt vett a Bíróság előtti eljárás írásbeli vagy szóbeli szakaszában, maga viseli saját költségeit. Mivel az EFPIA részt vett a jelen fellebbezési eljárás írásbeli szakaszában, kötelezni kell tehát a fellebbezési eljárás során felmerült saját költségeinek viselésére.

302. Végül, az eljárási szabályzat 140. cikke (1) bekezdésének és 184. cikke (1) bekezdésének együttesen értelmezett rendelkezéseiből az következik, hogy a jogvitába beavatkozó tagállamok maguk viselik saját költségeiket. Következésképpen úgy kell határozni, hogy az Egyesült Királyság maga viseli a fellebbezési eljárással összefüggésben felmerült saját költségeit.

VI. Végkövetkeztetések

303. A fenti megfontolások alapján azt javaslom a Bíróságnak, hogy a következőképpen határozzon:

1) A Bíróság az Európai Unió Törvényszéke 2018. december 12-i Servier és társai kontra Bizottság ítélete (T-691/14, EU:T:2018:922) rendelkező részének 5. pontját hatályon kívül helyezi annyiban, amennyiben az elutasítja az EUMSZ 101. és EUMSZ 102. cikk alkalmazására vonatkozó eljárásban (AT.39612 – „perindopril [Servier]" ügy) 2014. július 9-én hozott C(2014) 4955 final bizottsági határozat megsemmisítése iránti kérelmet, mivel e határozat az 5. cikkének b) pontjában hivatkozott, Írországra, Belgiumra, Magyarországra és a Cseh Köztársaságra vonatkozó jogsértés befejezésének időpontjaként 2009. május 6-át jelöli meg, és ennek megfelelően határozza meg a 7. cikke (5) bekezdésének b) pontjában a Servier SAS-szel és a Les Laboratoires Servier SAS-szel szemben kiszabott bírságot.

2) A Bíróság a 2018. december 12-i Servier és társai kontra Bizottság ítélet (T-691/14, EU:T:2018:922) rendelkező részének 6. pontját hatályon kívül helyezi annyiban, amennyiben az a Servier SAS, a Servier Laboratories Ltd, a Les Laboratoires Servier SAS és az Európai Bizottság részéről az elsőfokú eljárással kapcsolatban felmerült, az elsőfokú eljárásban felhozott és a jelen fellebbezési eljárásban érintett jogalapokra vonatkozó költségeket érinti.

3) A Bíróság a C(2014) 4955 final határozat 5. cikkének b) pontját és 7. cikke (5) bekezdésének b) pontját megsemmisíti annyiban, amennyiben azok az említett 5. cikk b) pontjában hivatkozott, Írországra, Belgiumra, Magyarországra és a Cseh Köztársaságra vonatkozó jogsértés befejezésének időpontjaként 2009. május 6-át jelölik meg, és ennek megfelelően határozzák meg az említett 7. cikk (5) bekezdésének b) pontjában a Servier SAS-szel és a Les Laboratoires Servier SAS-szel szemben kiszabott bírságot.

4) A Bíróság a Bizottság által a C(2014) 4955 final határozat 7. cikke (5) bekezdésének b) pontjában a Servier SAS-szel és a Les Laboratoires Servier SAS-szel szemben kiszabott bírságot törli annyiban, amennyiben azt az említett határozat 5. cikkének b) pontjában hivatkozott jogsértés Írországban, Belgiumban, Magyarországon és a Cseh Köztársaságban való elkövetése miatt szabták ki.

5) A Bíróság a fellebbezést az ezt meghaladó részében elutasítja.

6) A Servier SAS, a Servier Laboratories Ltd és a Les Laboratoires Servier SAS egyetemlegesen viselik saját költségeiket, valamint a Bizottság részéről az elsőfokú eljárással összefüggésben felmerült költségek négyötödét, amennyiben e költségek az elsőfokú eljárásban felhozott, a jelen fellebbezési eljárásban érintett jogalapokra vonatkoznak.

7) A Servier SAS, a Servier Laboratories Ltd és a Les Laboratoires Servier SAS egyetemlegesen viselik saját költségeiket, valamint a Bizottság fellebbezési eljárás során felmerült költségeinek négyötödét.

8) A Bizottság viseli az elsőfokú eljárásban felmerült saját költségeinek egyötödét, amennyiben e költségek az elsőfokú eljárásban felhozott, a jelen fellebbezési eljárásban érintett jogalapokra vonatkoznak.

9) A Bizottság maga viseli a fellebbezési eljárásban felmerült saját költségeinek egyötödét.

10) A European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations, valamint Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága maga viseli a fellebbezési eljárásban felmerült saját költségeit.